

495.9107

๑๑๔๘ ๖

ร. 3

การศึกษามลสมดุทธิทางการเรียน ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทย
และความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ที่เรียนโดยใช้ภาพสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู

ปริญญานิพนธ์

ของ

สมเดช อาริสวัสดิ์

24 เมย 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า

ปริญญากฎการศึกษาหาญจิต

กันยายน 2530

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

177752

การศึกษาลักษณะทางการเรียน ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทย
และความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ที่เรียนโดยวิธีบทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู

บทคัดย่อ

ของ

สมเดช อาริสวัสดิ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กันยายน 2530

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจที่มีต่อ วิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก และความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียน โดยวิธีการสอนแบบบทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 40 คน กลุ่มควบคุม 40 คน นักเรียนในกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ และนักเรียนในกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือครู โดยใช้เวลาในการทดลอง 14 คาบ คาบละ 50 นาที และใช้เนื้อหาเดียวกันดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ

Randomized control Group Pretest - Posttest Design เครื่องมือ ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก แบบทดสอบวัดความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก และแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง วิเคราะห์ข้อมูล โดยการทดสอบค่าสถิติ (t-test)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก ของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสนใจที่มีต่อ วิชาภาษาไทยวรรณคดีของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกของนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมุติ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียน โดยการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม หลังการทดลองสูงกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน ทั้งสองกลุ่ม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A STUDY OF MATHAYOM SUKSA V STUDENT'S ACADEMIC ACHIEVEMENT,
INTEREST IN LEARNING THAI LANGUAGE AND SELF - CONFIDENCE
THROUGH ROLE - PLAYING TECHING METHOD AND THROUGH
THE METHOD IN THE TECHING'S MANURL

AN ABSTRACT

BY

SOMDAJ AREESANASDI

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
September 1987

The purpose of this study was to compare the academic achievement, interest in learning Thai Language and self-confidence of Mathayom V students between role-playing teaching method and the method in the teacher's manual.

The samples were the 80 Mathayom Suksa V Students in Visutthikasatree School, Phrapradaeng, Samutprakarn during the first semester of the 1987 academic year. Forty students, randomly selected as an experiment group, were taught by role-playing teaching method. The other Forty students in the control group were taught by the method in the teacher's manual. It took 14 periods each (1 period = 50 minutes) to study the same content. The research design of this experiment was the randomized control group pretest-posttest design. At the end of the experiment, the practical Thai studies achievement Test, interest in learning Thai Language scales and self-confidence test were statistically analysed by using t-test

The results indicated that the academic achievement of the students in the two groups were significantly different at the .01 level. Interest in learning Thai Language of the two groups was not significantly different and the self-confidence of the students in the two groups were significantly different at the .01 level. However, the two groups showed statistically significant at .01 level higher achievement, interest in learning Thai Language and self-confidence than before.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปัญหานี้จน
 จบแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของ
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
 .....กรรมการ

.....ประธาน
 .....กรรมการ
 .....กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงด้วยคำแนะนำและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม รองศาสตราจารย์ อัจฉรา สุขารมณ์ และ
อาจารย์พิศศรี แจ่งไพร ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้
ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการพิจารณาเค้าโครงละเอียดที่ได้นำ
เสนอแนะตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการ คณาจารย์โรงเรียนวิสุทติกมฺหัตริ อำเภอมะนัง
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทรงธรรม และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้งสองโรงเรียน
ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือให้ความร่วมมือในการทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 1 ที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการ
การสร้างแผนการสอน ตลอดจนเพื่อนนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2528 ทุกคนที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือเป็นอย่างดี

การทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้ ได้รับความช่วยเหลือและกำลังใจจาก คุณวรณี อารีสวัสดิ์
ค.ณ. เมฆนิ อารีสวัสดิ์ เพื่อน ๆ และที่ ๆ ในโรงเรียนวิสุทติกมฺหัตริ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นที่สุด

คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณบิดามารดาและครูอาจารย์
ทุกท่านของผู้วิจัย

สมเดช อารีสวัสดิ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	8
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย	8
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ	11
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการแสดงบทบาทสมมุติ	15
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงบทบาทสมมุติในประเทศ	40
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงบทบาทสมมุติในต่างประเทศ	41
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง	46
	งานวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง	48
	<u>สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า</u>	50
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	52
	<u>ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง</u>	52
	ตัวแปรที่ศึกษา	52
	<u>เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง</u>	53
	การดำเนินการทดลอง	61
	การวิเคราะห์ข้อมูล	63
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	64

4	การวิเคราะห์ข้อมูล	67
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	67
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	77
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	77
	สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	77
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	78
	การวิเคราะห์ข้อมูล	79
	สรุปผลการทดลอง	80
	อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	81
	ข้อเสนอแนะ	88
	บรรณานุกรม	89
	ภาคผนวก	97

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แบบแผนการวิจัย	62
2	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	68
3	เปรียบเทียบความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	69
4	เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	70
5	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก หลังการทดลองกับก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	72
6	เปรียบเทียบความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก หลังการทดลองกับก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	74
7	เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนระหว่างหลังการทดลอง กับก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	76

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งสำหรับมนุษย์ในสังคม ถ้าขาดการสื่อสารแล้วมนุษย์ก็ไม่สามารถอยู่รวมกันเป็นสังคมได้ การที่มนุษย์สามารถสร้างความเจริญตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันได้ ก็เนื่องมาจากผลของการสื่อสาร เพราะการสื่อสารทำให้มนุษย์มีความคิด และความรู้มากยิ่งขึ้นจากการสื่อสารระหว่างบุคคลกับบุคคลมาสู่การสื่อสารระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคนกับมวลชน ดังนั้นในปัจจุบันมนุษย์จึงต้องแสวงหาวิธีการของการติดต่อที่มีประสิทธิภาพให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้เพื่อสังคมของมนุษย์จะได้ก้าวหน้าอย่างสงบมั่นคงและเข้าใจซึ่งกันและกัน

ภาษาเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญที่สุดของชาติ เพราะภาษาเป็นเครื่องมือถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แกกันเป็นสังคมเพื่อให้วัฒนธรรมงอกงามและยั่งยืนอยู่ได้ ชาติแต่ละชาติย่อมมีภาษาของตนเอง นอกจากภาษาของชาติจะเป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างคนในชาติแล้วภาษายังแสดงความเป็นเอกลักษณ์ของชาตินั้นด้วย ทำให้คนในชาติสามารถที่จะรู้ว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของชาติตน ดังนั้นการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยจึงน่าจะมีค่าสำคัญเป็นอันดับหนึ่งในการศึกษาเล่าเรียนของคนไทย (บุญเหลือ เทพสุวรรณ 2520 : 2 - 3)

หลักสูตรวิชาภาษาไทยมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนภาษาไทยในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสาร ฝึกให้นักเรียนมีทักษะใช้ภาษาเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและเน้นการส่งเสริมพัฒนาการทางความคิด ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ข้อ 2 คือ ให้อำนาจวิธีการเรียนรู้ คิดเป็น รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัยใฝ่หาความรู้และทักษะอยู่เสมอ รักการทำงานและสามารถทำงานเป็นหมู่คณะ ซึ่ง บุญเหลือ เทพสุวรรณ (บุญเหลือ เทพสุวรรณ 2523 : 27)

กล่าวว่า เป็นความจริงถ้าครูไม่สามารถทำให้นักเรียนเกิดความคิดได้ เรื่องการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นอันหมดหวัง เพราะคนเราจะใช้ภาษาเมื่อคิดจะสื่อสาร ถ้าไม่มีความคิดก็ไม่มี ความจำเป็นอะไรที่จะต้องพูดหรือเขียน

สนม ครูทเมือง (สนม ครูทเมือง 2523 : 3) ได้สรุปความสำคัญของการสอนวิชาภาษาไทยไว้ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดความเข้าใจในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนในชาติ ให้มีความเข้าใจตรงกัน ทั้งทางคำพูด ฟัง พูด อ่านและเขียน

2. ช่วยให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมของตนเอง ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ แสดงความเป็นไทย เป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นชาติ ภาษาไทยเป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่ทำให้ภาคภูมิใจที่คนไทยมีภาษาเป็นของตนเอง การรักษาสืบทอดต่อไปและการสอนภาษาไทยต่อคนไทยทำให้เกิดความรู้สึกว่า ภาษาของตนต้องหวงแหนทำให้เกิดความสามัคคีของคนในชาติ

3. การสอนภาษาไทยช่วยในด้านความเจริญงอกงามของนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ มีความเจริญงอกงามทางคำวจิตใจ ด้วยสามารถนำไปศึกษาวิชาแขนงต่าง ๆ เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ในสาขาวิทยาการอื่น ๆ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

การสอนภาษาไทยถ้าจะทำให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนต้องมีความเข้าใจนักเรียนที่ตนเองสอนเป็นอย่างดี พยายามจัดสภาพการเรียนการสอนตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนภาษาไทยให้มากที่สุด นักเรียนระดับมัธยมศึกษา กำลังเติบโตอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านร่างกายและสติปัญญา เหมาะที่จะจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างยิ่ง เด็กวัยนี้กำลังมีความสนใจและความใคร่รู้ใคร่เรียนอย่างกว้างขวาง ความสนใจของเด็กวัยนี้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติจะบังคับมิได้ (สุจริต เพียรชอบ 2522 : 41, 44) ในการสอนภาษานั้นประสบปัญหาหลายประการ ฉอ้อน เอี่ยมสหาย (ฉอ้อน เอี่ยมสหาย 2512 : 84) ได้สำรวจสภาพการเรียนการสอนภาษาไทยและผลการวิจัยพบว่าปัญหาที่ทำให้นักเรียนไม่สนใจการเรียน เนื่องจาก

เป็บบทเรียนซ้ำซาก กิจกรรมการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ ไม่เหมาะกับวัยและความสามารถ
ของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ) อมร จิตมัย (อมร จิตมัย 2514 :

48 - 53) และจุฬาลักษณ์ โกศลานนท์ (จุฬาลักษณ์ โกศลานนท์ 2515 : 78) ที่สรุป
ปัญหาการเรียนการสอนไว้เช่นเดียวกัน ปัญหาที่สำคัญมากที่สุดคือ วิธีสอนของครูไม่เร้า
ให้นักเรียนสนใจบทเรียน บุญเหลือ เทพสุวรรณ (บุญเหลือ เทพสุวรรณ 2523 : 4)

กล่าวว่าความบกพร่องที่สำคัญที่สุดในการสอนภาษาไทยคือ การขาดความเอาใจใส่ และ
ความพยายามในอันที่จะค้นหาวิธีสอนที่ได้ผล เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วควรมีการปรับปรุงการสอน
โดยคำนึงถึงตัวผู้เรียนและหลักการเรียนรู้อย่างถูกต้องเกิดจากการสงสัย ซักถามมากกว่าการ
บอกให้ยอมรับจากปัญหาคงกล่าวสรุปได้ว่า การสอนของครูยังเหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลง
ครูเป็นผู้มีความสำคัญและเป็นผู้กำหนดทุกสิ่งทุกอย่างให้แก่ นักเรียน เป็นการให้ความรู้
เชิงบรรยาย บอกจุด ทั้งที่ระบบการศึกษา หลักสูตรได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

เพราะฉะนั้นครูต้อง เปลี่ยนพฤติกรรมการสอนเสียใหม่ ดังที่ โกวิท วรพิพัฒน์ (กรมวิชาการ
2525 : 69) ได้ให้แนวคิดในการสอนตามหลักสูตรใหม่ว่า ครูที่ดีควรยึดหลักการสอนโดยการ
ไม่ท่องสอน พยายามอดทน อดกลั้นที่จะไม่บอกเด็ก แต่ให้เด็กได้ค้นร่นชวนช่วยด้วยตนเอง

การปรับปรุงการสอนนั้นทำได้หลายวิธี อาจจะเป็นการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรม
ทางด้านการสอนมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนในทศวรรษ ๖๐-๖๙ คำนของผู้เรียน สนับสนุนให้นักเรียน
มีบทบาทในการเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดอย่างอิสระ มีเหตุผล มีความรับผิดชอบ
รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยเคารพสิทธิและหน้าที่ของตนและผู้อื่น เป็นผู้รู้จักคิดเป็น
เช่น การสอนแบบจุลภาค การสอนเป็นคณะ การสอนแบบโปรแกรม การเรียนด้วยตนเอง
การจัดศูนย์การเรียนแบบเรียนโมดูล การสอนโดยชุดการสอน เทปโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์
ช่วยสอน การสอนแบบทดลอง การสอนแบบสืบสวน การสอนแบบเรียนปนเล่น นวัตกรรม
ทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสอนใหม่ ๆ วิธีหนึ่งคือ การสอนโดยใช้บทบาทสมมุติซึ่งเป็น
วิธีสอนที่น่าสนใจสถานการณ์ในชีวิตประจำวันมาเป็นสถานการณ์ในห้องเรียนให้เด็กได้ทดลองแสดง
ทำให้เด็กเข้าใจปัญหาด้วยตนเอง ทำให้เด็กสนใจเรียนและแสวงหาที่จะนำความรู้ที่ได้ไปใช้

เพื่อแก้ปัญหา การแสดงบทบาทสมมุติยังทำให้เด็กได้มีโอกาสแสดงออก ได้เรียนรู้การฝึกฝน ปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมและฝึกให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ (จิศนา แชมมณี 2519 : 42) นอกจากนั้นแล้วยังทำให้เด็กสนุกสนาน เพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่ายในการเรียน อีกด้วย (สุนีย์ ชุ่มจิต 2523 : 73)

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกรายวิชาภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ซึ่งเป็นวิชาเลือกในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จุดมุ่งหมายของรายวิชาคือ ให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจและเห็นคุณค่าของวรรณคดีที่ยกย่องกันมาหลายชั่วอายุคน และส่งเสริม ให้เปรียบเทียบชีวิตมนุษย์ในสมัยของบรรพบุรุษกับชีวิตในปัจจุบัน/ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำ วิธีสอนแบบบทบาทสมมุติมาใช้วิชาภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยและความเชื่อมั่นในตนเอง อันเกิดจาก กระบวนการเรียนการสอน ช่วยให้เด็กนักเรียนมีความรู้ความสามารถ รู้จักทำงานร่วมกับ ผู้อื่น กล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง และมีความสนใจต่อวิชาที่เรียน ต้องการเข้าร่วม กิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนส่งเสริมให้ฝึกทักษะทั้งสี่ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน วิธีสอนแบบบทบาทสมมุตินี้จะช่วยแก้ปัญหาในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยได้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ การสอนแบบบทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อศึกษาความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนระหว่างที่เรียนโดยใช้ การสอนแบบบทบาทสมมุติและวิธีสอนตามคู่มือครู
3. เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนระหว่างที่เรียนโดยใช้การสอน แบบบทบาทสมมุติและวิธีสอนตามคู่มือครู

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เป็นแนวทางให้ครูภาษาไทยปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสม โดยนำวิธีสอนแบบสมมุติสถานการณ์มาใช้ในการสอน
2. เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสนใจ วิชาภาษาไทยและความเชื่อมั่นในตนเองให้กับนักเรียน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบการสอนที่ใช้บทบาทสมมุติ และการสอนตามคู่มือครูในวิชาภาษาไทย รายวิชาเลือก ท 033 วรรณคดีมรคก โดยใช้เนื้อหาในวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ ตอนหนุมานเผาลงกา และเรื่องอิเหนา ตอนท้าวคาคาหาไปไชนัน และนุชบาเสี่ยงเทียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 180 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน กลุ่มควบคุม 40 คน

3. ตัวแปรในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีสอน 2 แบบ คือ

3.1.1 การสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ

3.1.2 การสอนตามคู่มือครู

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

3.2.2 ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทย

3.2.3 ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน

4. ระยะเวลาในการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใช้เวลาในการทดลอง
14 คาบ คาบละ 50 นาที

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ หมายถึง การสอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องรามเกียรติ์ ตอนหนุมานเฝ้าดงกา และอิเหนา ตอนท้าวดาห่าไปไชยบนและนุชบาเสี่ยงเทียน โดยผู้วิจัยสร้างสถานการณ์สมมุติขึ้น ให้สอดคล้องกับบทเรียนเป็นกิจกรรมประกอบการสอนสำหรับให้นักเรียนออกมาแสดงบทบาทเป็นบุคคลต่าง ๆ ตามหัวข้อที่กำหนดไว้ เป็นการแสดงที่ไม่มีการซ้อมล่วงหน้า แสดงไปตามลักษณะนิสัยของตัวละครตามที่นักเรียนคิดว่าควรเป็นไปตามธรรมชาติ ใช้เวลาในการแสดงครั้งละประมาณ 15 - 20 นาที และถือเอาการแสดงออกทั้งด้านความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นหัวข้ออภิปราย เพื่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังฝึกการแก้ปัญหา โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละประมาณ 5 - 6 คน เพื่ออภิปรายบทบาทคนแสดงนั้น ซึ่งผู้วิจัยตั้งประเด็นที่จะศึกษาเรื่องนั้น ๆ โดยยึดจุดมุ่งหมายของรายวิชาเป็นประเด็นที่จะให้นักเรียนได้อภิปรายกัน

2. วิธีสอนตามคู่มือครู หมายถึง การเรียนการสอนที่ดำเนินไปตามแผนการเรียน วิชาภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งการสอนนี้ใช้วิธีบรรยาย อธิบาย อภิปราย ซักถามนักเรียน ให้นักเรียนถาม ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ตามความเหมาะสม การดำเนินการสอนในแต่ละคาบเรียนใช้วิธีการหลาย ๆ อย่าง ควบคู่กันไป โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถของนักเรียนที่แสดงออกถึงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังสิ้นสุดการเรียนการสอน ซึ่งในที่นี้หมายถึง ความสามารถในการตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 033 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นักเรียนสามารถสรุปสาระสำคัญของเรื่องได้ จับประเด็นสำคัญของเรื่องได้

อธิบายความหมายของคำศัพท์ในเรื่องได้ สามารถวิเคราะห์และวิจารณ์ลักษณะอุปนิสัยของตัวละครแต่ละตัวในเรื่องได้ นักเรียนสามารถหิบบกคุณค่าทางภาษาในวรรณคดีมรดกได้

4. ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทย หมายถึง การแสดงออกของความรู้สึกรักชอบและตั้งใจที่จะร่วมกิจกรรมของนักเรียน เช่น ชักถามปัญหาในเรื่องที่ครูสอนเมื่อมีข้อสงสัย สนทนาโต้แย้ง อภิปรายปัญหาในเรื่องที่เรียน ติดตามอ่านวารสาร หรือตำราที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน รวบรวมสรุปเรื่องที่เรียนอย่างย่อ ๆ เพื่อสะดวกแก่การค้นคว้าหาความรู้ในวิชาเพิ่มเติมจากที่ครูสอนไว้ เป็นต้น ในการวิจัยครั้งนี้ จะวัดด้วยแบบทดสอบความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความแน่ใจหรือมั่นใจหรือความกล้าหาญของบุคคลที่จะเผชิญเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือเผชิญความจริงตลอดจนการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้ตามที่บุคคลมั่นใจ แม้จะมีเหตุการณ์อื่นใดมาเป็นอุปสรรคก็ไม่ท้อถอย ยังคงกล้าเผชิญเหตุการณ์นั้น ๆ หรือกระทำสิ่งนั้น ๆ ต่อไปโดยแน่ใจว่าตนสามารถกระทำสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความถูกต้องเหมาะสม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า มีดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ
6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

นักการศึกษาหลายคนมีความเห็นว่า การสอนภาษาของชาติควรได้รับความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งในการศึกษา ความสำคัญข้อนี้ในประเทศที่มีภาษาของชาติใช้มาเป็นเวลานาน เข้าใจกันต้องแจ่มไม่ตองกล่าวเป็นถ้อยคำ ชาติต่าง ๆ ลงความเห็นว่าชาติต้องมีภาษาของตนเอง จะใช้ภาษาของชาติอื่นในการติดต่อราชการในกิจกรรมใหม่ ๆ ของชาติอย่างไรได้ การขาดภาษาเป็นการขาดเอกลักษณ์ที่สำคัญยิ่ง การมีภาษาใช้ในกิจกรรมของตนทำให้คนในชาติ แต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของชาติตน นอกจากนั้นเป็นความจำเป็นอันแท้จริงที่ต้องมีภาษาสื่อสารกันได้สะดวกทั้งชาติ (บุญเหลือ เทพสุวรรณ 2523 :

2 - 3)

ภาษาไทยเป็นพื้นฐานของการเรียนวิชาต่าง ๆ เป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่ความรู้ ความเข้าใจ ดังที่ บุญถิ่น อัตถากร (บุญถิ่น อัตถากร 2514 : 292) เคยกล่าวไว้ว่า การเรียนการสอนภาษาไทยเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญยิ่งของคนไทย

เพราะในปัจจุบันการศึกษาวិชาการทุกแขนงเราใช้ภาษาไทย วิชาภาษาไทยจึงสำคัญ ไม่น้อยไปกว่าวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ แต่วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่ถูกทอดทิ้งและ ได้รับการเอาใจใส่น้อยที่สุด ในการสอนภาษาไทย บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ 2523 : 4 - 5) ให้ความเห็นไว้ว่า โดยทั่วไปย่อมเชื่อกันว่าเป็นวิชา ที่ครูทุกคนย่อมสอนได้ ข้อนี้เป็นความจริงและความไม่จริง ความจริงที่ครูทุกคนอ่านเขียน ภาษาไทยได้ ควรสอนภาษาไทยได้ทุกคน โดยได้รับการฝึกอบรมที่ดีก่อน แต่ความบกพร่อง ในการสอนภาษาไทยที่สำคัญที่สุดคือ การขาดความเอาใจใส่และความพยายามในอันที่จะ ค้นหาวิธีสอนที่ได้ผลและการผลิตวัสดุอุปกรณ์ก็ไม่ก้าวหน้า ซึ่งต้องถือเป็นความรับผิดชอบ ทั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงลงมาถึงครูอาจารย์ที่ทำการสอนร่วมกัน

ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยนั้น ครูผู้สอนมักจะประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ ปัญหาเหล่านั้นอาจจะเป็นปัญหาที่เกิดจากตัวครูเอง ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร หนังสือ แบบเรียนวิธีการสอน การใช้สื่อการสอน วิธีประเมินผล นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่เกี่ยวกับ ตัวผู้เรียนและปัญหาจากทางฝ่ายบริหาร ครูภาษาไทยควรที่จะได้ตระหนักถึงความสำคัญ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาเหล่านี้ และพยายามหาวิธีการที่จะแก้ปัญหาเหล่านี้ เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ดังนั้นการศึกษาวิชาภาษาไทยจึง เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับคนในชาติของเรา ซึ่ง สนม คุรุทเมือง (สนม คุรุทเมือง 2523 : 3) ได้สรุปความสำคัญของการสอน วิชาภาษาไทยไว้ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดความเข้าใจในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนในชาติ ให้มีความเข้าใจตรงกัน ทั้งทางคำพูด ฟัง อ่าน และเขียน
2. ช่วยให้เกิดความรักในวัฒนธรรมของตนเอง เช่น ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ แสดงความเป็นไทย เป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นชาติ ภาษาไทยแสดงวัฒนธรรม ประจำชาติที่ทำให้ภาคภูมิใจที่คนไทยมีภาษาเป็นของตนเอง ควรรักษาสืบทอดต่อไปและการสอนภาษาไทยต่อคนไทย ทำให้เกิดความรู้สึกว่าภาษาของตนต้องหวงแหน ทำให้เกิด ความสามัคคีของคนในชาติ

3. การสอนภาษาไทย ช่วยในค่านความเจริญงอกงามของนักเรียน ทำให้ นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ มีความเจริญงอกงามด้านจิตใจ ด้วยสามารถนำไป ศึกษาวิชาแขนงต่าง ๆ เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ในสาขาวิทยาการอื่น ๆ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

ในการสอนวิชาภาษาไทย อัจฉรา ชีวพันธ์ (อัจฉรา ชีวพันธ์ 2526 : 1 - 2) ให้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุความมุ่งหมายตามต้องการ สรุปได้ดังนี้

1. ด้านพัฒนาการทางภาษา คือ ความสามารถในการใช้ภาษาซึ่งเจริญขึ้น ตามวัย ความสามารถในการใช้ภาษานั้นประกอบด้วยการแสดงออกทางความคิด การฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน เพราะพัฒนาการทางภาษาอาจจะได้รับการส่งเสริม ให้มีความเจริญงอกงามได้โดยการอบรมสั่งสอนและการฝึกฝน สิ่งที่ครูต้องคำนึงถึงใน การเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษาให้กับนักเรียนนั้น ก็คือ จะต้องพยายามหาวิธีการ ในการจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจกระตือรือร้นที่จะเรียน สร้างบรรยากาศใน การเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการในการใช้ภาษาให้ถูกต้อง เหมาะสม ตลอดจนสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

2. ด้านความรู้ ประกอบด้วยเนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่ครูนำมาสอนหรือ เป็น สิ่งที่นักเรียนจะเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น จากการฟัง การอ่าน การค้นคว้าเพิ่มเติม ครูควรจะได้ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และ นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตัวอย่าง เช่น ในการเรียนหลักภาษา นอกจากจะศึกษา หาความรู้ในเรื่องระเบียบของภาษาแล้ว ครูต้องชี้แนวทางให้นักเรียนเห็นคุณค่าของ การนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการอ่าน การเขียน และการพูดอย่างถูกต้อง

3. ด้านความคิด เป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการใช้ภาษา เพราะภาษาจัดเป็น สื่อกลางในการแสดงความคิด ภาษาช่วยเผย คลายความตึงเครียดจากการที่ได้พูด ระบายอารมณ์ของผู้พูดภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความคิดจากบุคคลหนึ่ง ไปยังอีก บุคคลหนึ่ง ดังนั้น ครูควรจะได้ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการใช้ความคิดในการพิจารณา เรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล รู้จักการใช้ความคิดในการติดตามเรื่องต่าง ๆ จากการฟัง

การอ่าน ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความคิดของตนให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างดีด้วยการเขียนและการพูด เพราะฉะนั้นจึงถือว่าเป็นหน้าที่ของครูที่จะปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ ไม่ใช่ท่องจำแบบนกแก้วนกขุนทอง เพราะเป็นความรู้ที่ขาดความคิดและความมีเหตุผล

4. ค่านักหะ หมายถึง ความสามารถในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่วและมีความชำนาญ วิชาภาษาไทย เป็นวิชาที่มุ่งฝึกทักษะให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้ดี ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยการฝึกฝนพอเพียงที่จะเกิดความชำนาญได้

องค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนและการสอนทักษะนั้น ครูจะต้องจัดเตรียมกิจกรรมให้มีความต่อเนื่อง จัดให้มีการฝึกหัด และจัดให้มีการติชมผลที่เกิดขึ้น ดังนั้นครูจะต้องทำให้เกิดความเข้าใจในความมุ่งหมายของการเรียนการสอนเสียก่อน เพื่อที่นักเรียนจะได้เห็นคุณค่าของสิ่งที่จะได้รับฟัง และสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

5. ค่านเจตคติ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึคนึกคิดที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลต่อการยอมรับหรือไม่ยอมรับต่อบุคคลอื่น สภาพการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความคิดต่าง ๆ ในเมื่อเจตคติเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าหากได้รับการจูงใจอย่างถูกวิธี ดังนั้นครูจึงควรปลูกฝังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีในการเรียนวิชาภาษาไทยคือ มีความรู้สึกภาคภูมิใจในภาษาของชาติ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้และเต็มใจที่จะรับการฝึกฝนให้มีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ

ทอร์นไคค์ (ซอแกว โภคสุพัตร 2525 : 22 อ้างอิงมาจาก Thorndike. n.d.) กล่าวถึง ความสนใจว่าเป็นลักษณะหนึ่งของบุคลิกลักษณะ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกและค่านึกคิดของคนเรา ซึ่งความคิดนี้คล้ายกับของ วาร์เรน (Warren) ที่ว่าความสนใจ หมายถึง ความรู้สึกอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับความตั้งใจ ในการทหาทางอย่าง โดยเฉพาะ สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (บุญชม ศรีสะอาด อ้างอิงมาจาก สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ 2524 : 8) กล่าวถึง ความสนใจไว้ว่า ความสนใจเป็น

การแสดงออกซึ่งความรู้สึกชอบ การมีความสนใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดย่อมมีจิตใจจดจ่อ มีสมาธิในสิ่งนั้นและใช้เวลาให้กับสิ่งนั้นมากขึ้น จึงมีส่วนช่วยให้มีโอกาสที่จะได้รับความสำคัญในด้านนั้นมากขึ้น

โฟรลิก (ละม้ายมาศ ศรศักดิ์ 2510 : 237 อ้างอิงมาจาก Frolick. n.d.) มีความเห็นว่า ความสนใจเป็นแรงผลักดันอันหนึ่งที่กระตุ้นให้บุคคลกระทำการใด ๆ หรืออีกนัยหนึ่งความสนใจแสดงถึงความโน้มเอียงในการที่บุคคลจะเลือกหรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ตนชอบมากกว่าสิ่งอื่น ๆ ถ้ากล่าวให้ง่ายกว่านี้ความสนใจก็คือ "การชอบ" หรือสิ่งที่เรา "ชอบ" ตรงกับความคิดเห็นของ คิวอี้ (Dewey. 1959 : 223) ที่กล่าวถึงความสนใจไว้ว่า ความสนใจคือ ความรู้สึกชอบ หรือความพอใจที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด แนวความคิดใดแนวความคิดหนึ่ง หรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ส่วน กูด (Good. 1959 : 223) ได้ให้ความหมายของความสนใจไว้ว่า หมายถึง สภาพจิตของมนุษย์อย่างหนึ่ง ซึ่งนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจ อาจจะมีอยู่ชั่วขณะหรือยาวนาน จะมีมากน้อยเท่าไรก็แล้วแต่ความอยากรู้อยากเห็นของแต่ละบุคคล ประสบการณ์เป็นเครื่องทำให้ความสนใจของแต่ละบุคคลมีสภาพแตกต่างกัน

จากความหมายของความสนใจที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ความสนใจหมายถึง ความรู้สึกชอบที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือนำความคิดเห็นที่จะกระทำตามสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือกิจกรรมใด

การที่จะวัดความสนใจให้ได้ผลถูกต้องที่สุดนั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ทั้งนี้เพราะความสนใจของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันออกไปและขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น อายุ เพศ สติปัญญา สิ่งแวดล้อม ประสบการณ์เดิม พัฒนาการทางร่างกาย สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม การศึกษา อาชีพ ฯลฯ อย่างไรก็ตามมีผู้เสนอแนะว่าเราจะวัดความสนใจของแต่ละบุคคลได้หลายวิธีด้วยกัน เช่น โฟรลิก (ละม้ายมาศ ศรศักดิ์ 2510 : 237 อ้างอิงมาจาก Frolick. n.d.) ได้กล่าวถึงวิธีเก็บข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความสนใจไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. สังเกตความเป็นไปของแต่ละบุคคล
2. จับความสนใจต่าง ๆ ที่บุคคลแต่ละคนแสดงออก
3. ศึกษากิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลนั้นกระทำ
4. ใช้แบบสอบถามความสนใจวัดโดยตรง

เพาเวล (Powell. 1963 : 238) ได้เสนอวิธีวัดความสนใจซึ่งสามารถวัดได้โดยวิธีดังต่อไปนี้ คือ

1. ใช้แบบสอบถามวัดความสนใจแบบปลายเปิด
2. ใช้การสัมภาษณ์

เฮิร์ลอค (Hurlock. 1955 : 160 - 161) กล่าวว่า เราสามารถวัดความสนใจของแต่ละบุคคลได้ 3 วิธี คือ

1. ใช้การสังเกต
2. ใช้การสัมภาษณ์
3. ใช้แบบสอบถามวัดความสนใจ

เดวิส (Davis. 1964 : 105) ได้เสนอวิธีวัดความสนใจไว้ดังนี้

1. ค้นหาสิ่งที่แต่ละบุคคลชอบทำให้ระยะ 2 - 3 ปีที่ผ่านมา ถ้าเขาชอบสละเวลาว่างที่มีอยู่เพื่อทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ ก็แสดงว่าเขาสนใจสิ่งนั้น
2. ค้นหาว่าแต่ละบุคคลมีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด ถ้าเขามีความรู้ในเรื่องนั้นมาก ก็แสดงว่าเขาสนใจในเรื่องนั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหลักความจริงที่ว่าคนเราชอบจำแต่สิ่งที่เราสนใจได้ดีกว่าสิ่งที่ไม่สนใจ

3. ให้แต่ละบุคคลแสดงความรู้สึกรับชอบไม่ชอบต่อข้อความที่กำหนดให้

วิธีวัดความสนใจที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น สามารถใช้วัดความสนใจของแต่ละบุคคลได้ทั้งสิ้น แต่การจะนำไปใช้วัด ย่อมขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของบุคคลผู้จะนำไปใช้วัดว่าจะนำไปใช้กับใครในสถานการณ์ใดจึงจะเหมาะสมที่สุด และจากการวัดความสนใจโดยวิธีการต่าง ๆ ได้มีการพิสูจน์แล้วว่า การวัดความสนใจโดยใช้แบบสำรวจความสนใจเป็นวิธีที่ได้ผลที่สุด เราความสนใจที่สุดและเป็นวิธีการที่เชื่อมั่นได้ (ช่อแก้ว โภคย์สุพัทธ์

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยมีดังนี้

สมสมัย แสงชั้น (สมสมัย แสงชั้น 2516 : 70 - 71) ได้วิจัยเรื่อง ความสนใจเนื้อหาแบบเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชายและหญิงของโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ ในเขตกรุงเทพมหานคร รวม 11 แห่ง จำนวน 500 คน โดยผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามวัดความสนใจเนื้อหาแบบเรียนวรรณคดีไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนสนใจในบทละครเรื่องอิเหนา ตอนท้าวดาหาคำแค้น และบุษบาเสี่ยงเทียน เป็นอันดับหนึ่ง เวนิสวานิช เป็นอันดับสอง เพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีส่วนทำให้ ความสนใจของนักเรียนที่มีต่อเรื่องในแบบเรียนแตกต่างกันไปบ้าง และพบว่านักเรียน สนใจวรรณคดีฉบับเต็มมากกว่าวรรณคดีที่คัดตอนมาและนอกจากนี้นักเรียนสนใจเรื่องที่ เป็นร้อยแก้วและร้อยกรองพอ ๆ กัน

นิตยา บุญสิงห์ (นิตยา บุญสิงห์ 2517 : 113 - 116) ได้วิจัยเรื่อง ความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเนื้อหาแบบเรียนวรรณคดีไทย โดยผู้วิจัย ได้สร้างแบบสอบถามวัดความสนใจในเนื้อหาแบบเรียนวรรณคดีไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนมีความสนใจนิทานของ ทองอิน-เรื่องนาคพระโขนงที่สอง เป็นอันดับที่ 1 มหาภารัตน์เป็นอันดับ 2 และนักเรียนสนใจร้อยแก้วมากกว่าร้อยกรอง

ช่อแก้ว โภคย์สุพัทธ์ (ช่อแก้ว โภคย์สุพัทธ์ 2525 : 55) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจหลักภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ที่เรียนโดยให้นักเรียนสอนกันเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมงกุฎกษัตริย์ จำนวน 66 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลอง ที่หนึ่ง 33 คน เป็นกลุ่มที่สอนโดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กลุ่มทดลองที่สอง 33 คน เป็นกลุ่มที่สอนโดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบความสนใจในวิชาหลักภาษาไทย ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .96 ไปใช้ทดสอบวัดความสนใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีการให้

นักเรียนสอนกันเอง ระหว่างก่อนการ เรียนและหลังการ เรียนมีความสนใจในวิชาภาษาไทย
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ความสนใจในวิชาหลักภาษาไทยระหว่าง
กลุ่มทดลองหนึ่งกับกลุ่มทดลองสองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการแสดงบทบาทสมมติ

ความเป็นมาของสถานการณ์สมมติ

สถานการณ์สมมติ เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ใช้ในวงการทหารมาก่อนวงการอื่น
ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 เป็นการฝึกการซ้อมรบของทหาร ต่อมาสมาคมผู้จัดการ
อเมริกัน (American Management Association) ได้นำมาปรับปรุงใช้ใน
วงการธุรกิจ โดยนำสถานการณ์จำลองมาใช้ฝึกผู้ทำงานธุรกิจในการตัดสินใจต่าง ๆ
และต่อมาก็ใช้ฝึกหัดนักบินที่ยังขาดความชำนาญ โดยให้ฝึกหัดจากเครื่องบินที่จำลอง
เหมือนของจริง

ส่วนสถานการณ์จำลองที่นำมาใช้ในการศึกษานี้ มีผู้นำมาใช้เมื่อไม่นานมานี้เอง
โดยเขตโรงเรียนเจฟเฟอร์สัน ทาวน์ชิพ (Jefferson Township School
Distric) ได้เป็นผู้เริ่มนำมาใช้ในวงการศึกษเป็นครั้งแรก สำหรับฝึกผู้บริหาร
การศึกษา ต่อมาในปี พ.ศ. 2504 เอส ไอ เคิร์ช (S.I. Kerch) ได้นำ
การแสดงบทบาทสมมุติมาใช้กับนิสิตเพื่อเตรียมตัวก่อนออกฝึกสอนที่รัฐโอเรกอน (Oregon)
ในปี พ.ศ. 2505 - 2506 มีการยอมรับวิธีการนี้กันบ้างและในระหว่างปี พ.ศ.
2506 - 2508 เป็นระยะที่มีผู้ยอมรับวิธีการนี้ด้วยความพอใจ

ในระหว่างปี พ.ศ. 2508 จนถึงปัจจุบัน ได้มีการใช้การแสดงบทบาทสมมติ
มากขึ้น เพราะก่อนหน้านี้มีรายงานว่า มีการต่อต้านการนำสถานการณ์สมมุติมาใช้เพื่อ
การศึกษา คนส่วนมากคิดว่าการแสดงบทบาทสมมุติเป็นสิ่งที่ให้ความสนุกสนาน ไม่ให้
ความรู้อะไร แต่ถึงแม้จะมีการต่อต้านการใช้สถานการณ์สมมุติ ก็ยังมีผู้ใช้ในการเรียน
การสอนอยู่ และนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 เป็นต้นมา ก็มีผู้นิยมใช้วิธีการนี้อย่างแพร่หลาย
มากขึ้น

ในปี พ.ศ. 2509 ครุยช์แซงค์ (Cruichshank) และคณะแห่งมหาวิทยาลัยแพนเนสซี ได้สร้างโรงเรียนพิเศษขึ้นที่เมืองมอนโร (Monroe) เพื่อทดลองใช้การแสดงบทบาทสมมติและเปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้าชมการสอนในปีแรก ๆ ด้วย ซึ่งประสบผลสำเร็จเป็นอย่างมาก (เยาวยา เคชะคุปต์ 2515 : 297)

การแสดงบทบาทสมมติเป็นการจัดสภาพการณ์ เพื่อให้ผู้แสดงได้มีโอกาสแสดงออกตามธรรมชาติโดยอาศัยบุคลิกภาพของเขาย่าง เป็นอิสระในการรวมกลุ่ม สภาพการณ์ที่จะใช้ฝึกในการแสดงบทบาทสมมุติดังนั้น ครูหรือผู้ฝึกจะเป็นผู้จัดเตรียมเอาไว้ให้โดยจะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้อง เหตุการณ์ หรือความขัดแย้งระหว่างบุคคลและเป็นการเสียสละภาพที่เป็นจริง ในการแสดงผู้แสดงจะใช้บทบาทเจรจาและบุคลิกที่เป็นของตนเอง โดยไม่ต้องมีการซ้อมหรือเตรียมตัวมาก่อนเลย จะมีก็เพียงแต่ให้ผู้แสดงหรือสมาชิกในกลุ่มได้ทราบจุดหมายที่จำเป็นบางประการของสถานการณ์ที่กำหนดไว้เท่านั้น การแสดงจะเป็นการแสดงที่มีผู้แสดงเพียงคนเดียว หรือให้ผู้แสดงหลายคนก็ได้ระยะเวลาที่ใช้เป็นเพียงช่วงสั้น ๆ โดยมุ่งให้ผู้แสดงได้เรียนรู้จากการสังเกตหรือการวิเคราะห์บทบาทที่ได้แสดงไปแล้วนั้น และในการวิเคราะห์บทบาทก็จะต้องอาศัยการสังเกตและการอภิปรายเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ด้วย (เยาวยา เคชะคุปต์ 2517 : 67 อ้างอิงมาจาก Keith. 1962 : 427)

ความหมายของการแสดงบทบาทสมมติ

การแสดงบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมการสอนอย่างหนึ่ง ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

เจนนิง (Jenning. 1956 : 51) ให้ความหมายของการแสดงบทบาทสมมติไว้ว่า เป็นวิธีการสอนแบบใหม่ที่มีรากฐานมาจากวิธีการ 2 วิธีที่ ดร.จาคอบ แอล โมเรโน (Dr. Jacob L Moreno) ได้คิดค้นขึ้นคือ โซซิโอดรามา (Sociodrama) การละครทางสังคม และไซโคดรามา (Psychodrama) การละครทางจิต ซึ่งเป็นการแสดงบทบาทออกมาอย่างอัตโนมัติ โดยมากจะแสดงถึงปัญหาปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ และจะมีการอภิปรายวิเคราะห์การแสดง โดยอาศัยความช่วยเหลือจากผู้แสดงด้วยกันเอง และจากผู้สังเกตการณ์

เดวิส (Davis. 1962 : 427) ได้กล่าวถึงการเรียนที่ซับซ้อนทางสมมุติว่า เป็นการจัดสถานการณ์เพื่อให้ผู้แสดงได้มีโอกาสแสดงออกมาตามธรรมชาติ โดยอาศัยบุคลิกภาพหรือเปิดโอกาสให้บุคคลได้แสดงบุคลิกภาพของเขาอย่างเป็นอิสระในการรวมกลุ่มสถานการณ์ที่จะใช้ฝึกการแสดงบทบาทสมมุตินั้น ครูจะเป็นผู้เตรียมเอาไว้ อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในการแสดงไม่จำเป็นต้องมีการซ้อมมาก่อน จะมีก็เพียงให้ผู้แสดงหรือสมาชิกในกลุ่มได้ทราบจุดมุ่งหมายที่จำเป็นบางประการของสถานการณ์ที่กำหนดไว้นั้น ระยะเวลาที่ใช้แสดงก็ใช้เวลาเพียงช่วงสั้น ๆ โดยมุ่งให้ผู้แสดงได้เรียนรู้จากการสังเกตหรือการวิเคราะห์บทบาทที่ได้แสดงไปโดยมีการอภิปรายรวมอยู่ด้วย

แชฟเทล และแชฟเทล (Shaftel and Shaftel. 1967 : 83 - 84) ให้ความหมายของการแสดงบทบาทสมมุติไว้ว่า หมายถึง วิธีการเรียนรู้สภาพชีวิตในสังคม โดยต้องแท้ การแสดงบทบาทสมมุติเป็นแนวทางที่จะช่วยให้บุคคลดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข การแสดงบทบาทสมมุติจะแฝงไว้ซึ่งมวลประสบการณ์และกลวิธีแก้ปัญหาหลายทาง เช่น การอภิปรายปัญหา การวิเคราะห์ปัญหาและให้คำจำกัดความโดยผ่านขั้นตอนต่าง ๆ คือ การแสดงบทบาทปฏิกิริยาตอบสนองของผู้ที่มีบทบาทที่แสดงการเลือกบทบาทที่เหมาะสมและการสรุปนำไปใช้

1974 190

✓ เทเลอร์และวอลฟอร์ด (Tayler and Walford. 1972 : 19) กล่าวถึงการแสดงบทบาทสมมุติว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สวมบทบาทในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อฝึกว่าคนควรมีพฤติกรรมแบบใด จึงจะแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ผู้แสดงและผู้ดูต้องบทบาทของตนเอง เพื่อให้มีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทสมมุติ นอกจากนี้ยังทำให้ได้เรียนรู้ความต้องการที่ซ่อนเร้นภายในตัวผู้เรียน ซึ่งมีผลต่อการทำงานและการตัดสินใจของกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง เข้าใจผู้อื่น รู้จักประเมินผลตนเอง เห็นความสำคัญระหว่างเนื้อหาวิชากับชีวิตประจำวัน ช่วยระบายความเครียด เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเองดีขึ้น ก่อให้เกิดความสามัคคีในกลุ่มและช่วยให้ครูรู้จักนักเรียนดีขึ้น

✓ ลี (Lee. 1974 : 316)³⁶⁷ ได้ให้ความหมายของการแสดงบทบาทสมมุติไว้ว่า การแสดงบทบาทสมมุติ หมายถึง การเรียนรู้จากการบทบาทของผู้แสดงในสถานการณ์จำลอง นั้น การแสดงบทบาทสมมุติแตกต่างจากการแสดงละคร คือ ผู้แสดงบทบาทจะต้องคิดคาพูด และแสดงท่าทางโดยทันทีไม่มีการเตรียมบทพูดไว้ล่วงหน้า การแสดงบทบาทสมมุติเป็นการสนทนาที่กระทำซ้ำใหม่ได้เสมอจนกว่าการแสดงจะเป็นที่พอใจตามที่ต้องการ และการแสดงบทบาทสมมุติเป็นเพียงส่วนย่อยของการแสดงละคร

ชาร์น (Sharan. 1976 : 160) มีความเห็นว่า การแสดงบทบาทสมมุติ เป็นกิจกรรมที่กลุ่มผู้เรียนจัดแสดงขึ้น เพื่อมุ่งสำรวจปัญหาค้นหาคำตอบซึ่งจะได้นำมาเป็น ประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning Experience) ที่จะช่วยพัฒนาความเข้าใจ ความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมของบุคคลต่าง ๆ ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ อันจะยัง ประโยชน์แก่ผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้อง เหมาะสมยิ่งขึ้น เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ ที่คล้ายคลึงกันในภายหลัง

นอกจากนี้แล้วนักการศึกษาไทยได้ให้ความหมายของบทบาทสมมุติไว้อีกหลายคน เช่น ทิศนา เทียนเสน (ทิศนา เทียนเสน 1972 : 137 - 138) ได้กล่าวถึง การแสดงบทบาทสมมุติไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่มีการกำหนดสถานการณ์สมมุติขึ้นและกำหนด บทบาทเฉพาะตัวให้แก่สมาชิก แต่ละคนในกลุ่มให้แสดงบทบาทนั้นต่อผู้อื่นตามข้อตกลงนั้น ๆ การแสดงบทบาทสมมุติจะชี้ให้เห็นถึงลักษณะการตัดสินใจของบุคคล ซึ่งจะ เป็นไปตาม ธรรมชาติของลักษณะนิสัยของสมาชิกแต่ละคนโดยเฉพาะ และการแสดงบทบาทสมมุติขึ้นมา โดยยึดความจริงเป็นหลัก เป็นบทบาทที่เลียนแบบความจริงแต่อาจจะไม่ตรงกับความเป็นจริง ในทุกกรณี เป็นการที่บุคคลหนึ่งสวมบทบาทของอีกบุคคลหนึ่ง เป็นการเรียนรู้ความรู้สึก อารมณ์ และเหตุผลของบุคคลที่สวมบทบาทนั้น

นอกจากนี้ จรูญ คุณมี (จรูญ คุณมี 2520 : 161) ได้กล่าวถึง การแสดง บทบาทสมมุติว่า เป็นเครื่องมือและวิธีการอย่างหนึ่งที่ใช้ในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้มี ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องที่เรียน เป็นการฝึกการแก้ปัญหา และการตัดสินใจวิธีหนึ่ง เพราะในการสร้างสถานการณ์ที่สมมุติขึ้นมาให้คล้ายคลึงกับสิ่งที่ เป็นจริง มักมีปัญหาและ ความขัดแย้งต่าง ๆ ผสมมาด้วย

สุกัญญา ชาริวัตรม (สุกัญญา ชาริวัตรม 2521 : 117) ให้ความหมายของการแสดงบทบาทสมมุติไว้ว่า หมายถึง การที่ให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมุติว่าถ้าตนอยู่ในเหตุการณ์อย่างนั้นจะตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างไร คำพูดของผู้แสดงไม่ต้องเขียนเอาไว้ก่อน การแสดงนี้ไม่ต้องมีการเตรียมตัวและการฝึกซ้อมมาก่อนเลย

ในหนังสือที่สอนเกี่ยวกับการละครสำหรับครูประถมศึกษาได้กล่าวถึง การแสดงบทบาทสมมุติไว้ว่า เป็นการแสดงที่ไม่มีการซ้อมหรือเตรียมตัวมาก่อน โดยผู้แสดงลืมตัวเองไปชั่วขณะแสดงบทบาทไปตามลักษณะของตัวละครในเรื่อง (ฉวีวรรณ กิณางค์ 2520 : 74) และวิธีสอนแบบการแสดงบทบาทสมมุติเป็นการสอนที่ให้ผู้แสดง แสดงบทบาทในสถานการณ์ที่สมมุติขึ้นมาเทียบเคียงกับสถานการณ์ที่เป็นจริง ตามที่ผู้แสดงบทบาทเข้าใจ เพื่อให้ผู้ดูรู้ว่าอะไรเกิดขึ้นโดยมีเหตุการณ์แวดล้อมอย่างไร จุดสำคัญที่ต้องการคือ สถานการณ์ที่เป็นปัญหาเพื่อให้ผู้ดูนำมาอภิปรายได้ถูกต้อง

กรมวิชาการ (กรมวิชาการ 2522 : 22 - 23) ได้เขียนถึงบทบาทสมมุติว่าการแสดงบทบาทสมมุติเป็นกิจกรรมที่จะให้นักเรียนได้แสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง เลียนแบบของจริงตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็น เช่น ท่าเดิน ท่ากลม ท่าวิ่ง ท่าโกรธ ตีใจ หรือการแสดงบทบาทสมมุติเป็น พ่อ แม่ พี่ น้อง เล่นขายของ ตำรวจจับผู้ร้าย เป็นทหาร ฯลฯ โดยที่คิดแสดงท่าเองว่า ถ้าเป็นคนนั้นจะต้องทำอย่างนั้น พูดอย่างนี้ ในการแสดงนั้นครูต้องพยายามแทรกสิ่งที่ต้องการ เน้นหรือเนื้อหาที่ต้องการฝึก เช่น ท่าทาง มารยาทในการพูดการแสดง คำและสำนวน น้ำเสียง ฯลฯ อย่างไรก็ตามการแสดงที่นำมาแสดงแทรกในตอนใดของบทเรียนจะทำให้ผู้เรียนสนุกสนาน ได้ใช้ความคิด ได้แสดงท่าทาง เลียนแบบ และออกความคิดเห็นเป็นการฝึกทักษะในการเรียนภาษาไทย เป็นอย่างดี

สุเทพ อ่อนใส (สุเทพ อ่อนใส 2521 : 148) ได้ให้ความหมายของการแสดงบทบาทสมมุติไว้ว่า เป็นวิธีหนึ่งที่ให้นักเรียนได้ออกมาทำท่าทาง เลียนแบบของจริงตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็นโดยที่คิดแสดงท่าทางเอาเองว่า ถ้าเป็นคนนั้นจะต้องทำท่าเช่นนั้น เป็นต้น นอกจากที่กล่าวมาแล้ว การเลียนแบบท่าทางหรือเสียงของสิ่งต่าง ๆ เช่น ทำท่านกบิน ทำเสียงแมว์ร้อง แสดงท่าทางต่าง ๆ โดยไม่ต้องใช้เสียงก็ถือว่าเป็นการแสดงบทบาทสมมุติทั้งสิ้น

ประกอบ ระกิติ (ประกอบ ระกิติ 2523 : 145) กล่าวถึง การแสดงบทบาทสมมุติว่าเป็นการแสดงแบบหนึ่งโดยการสร้างสถานการณ์ที่เป็นปัญหาขึ้น แล้วให้บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปแสดงบทบาทตามสถานการณ์ ซึ่งปกติมักไม่ใช้บทบาทของตนชั่วคราวะยะเวลาสั้น ๆ ต่อหน้าผู้ชม เพื่อพิสูจน์สิ่งที่สมมุติขึ้นว่า ผู้แสดงจะประพฤติดต่อกับคนอื่น ๆ ในสถานการณ์นั้น ๆ อย่างไร ผู้ชมมีส่วนร่วมในการนึกคิดเพื่อนำเอาความเกี่ยวข้องของการแสดงไปประยุกต์ต่อสถานการณ์หรือประยุกต์ในการแก้ปัญหา

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การแสดงบทบาทสมมุติเป็นกิจกรรมการสอนอย่างหนึ่ง ที่ให้นักเรียนออกมาแสดงท่าทางเป็นบุคคลต่าง ๆ ตามสถานการณ์ที่สมมุติขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องที่เรียน เป็นการให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่ตนคิดว่า จะเป็นไปตามธรรมชาติ และเมื่อเอาการแสดงออกทั้งทางด้านความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นข้ออภิปรายเพื่อการเรียนรู้ เป็นการฝึกให้ผู้แสดงได้ประสบกับสถานการณ์จริงในสภาพของการสมมุติขึ้นมา ทั้งนี้เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้ทดลองและเรียนรู้ที่จะปรับพฤติกรรมของตนอย่างมีประสิทธิภาพในสถานะต่าง ๆ

การแสดงบทบาทสมมุติแบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบ คือ การเล่นละครทางจิต (Psychodrama) และการเล่นละครทางสังคม (Sociodrama) โดยมีข้อแตกต่างกัน คือ การเล่นละครทางจิตเป็นเรื่องของการแสดงออกของตนเอง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น เช่น การทำตนคือรุ่นพี่ของบิตามารคาของเด็กวัยรุ่น ส่วนการเล่นละครทางสังคมเป็นเรื่องของการปฏิบัติต่อปัญหาในสถานการณ์ทางสังคมอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การมีทัศนคติไม่ดีกับชนกลุ่มน้อย สรุปแล้วประเภทของการแสดงบทบาทสมมุติทั้ง 2 แบบนี้จะแตกต่างกันในด้านเนื้อหา เทคนิค จุดมุ่งหมาย และปรัชญา แต่ส่วนใหญ่แล้วก็มีความคล้ายคลึงกัน (ทอง เรียง อมรชกุล 2520 : 92)

จุดมุ่งหมาย คุณค่า และประโยชน์ของการแสดงบทบาทสมมุติ

จากความหมายและประเภทของการแสดงบทบาทสมมุติดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการแสดงบทบาทสมมุติเป็นวิธีสอนที่มีลักษณะเด่นคือ ทำให้นักเรียนได้แสดง ความคิดเห็น ความรู้สึกและบทบาทต่าง ๆ ตามที่ตนต้องการจะแสดงออก ซึ่งบางครั้งอาจจะเรียนจาก

ชีวิตจริงได้ เป็นการช่วยพัฒนาความรู้สึกทัศนคติและความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อผู้อื่นได้ จึงได้มีการกล่าวถึงจุดมุ่งหมายและคุณค่าของการแสดงบทบาทสมมติไว้ดังนี้

ในปี พ.ศ. 2510 แชฟเทล และแชฟเทล (Shaftel and Shaftel. 1967 : 431) ได้กล่าวถึงคุณค่าของการแสดงบทบาทสมมติในการสอบไว้ว่า เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่ม ทั้งผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์ได้มีโอกาสวิเคราะห์ปัญหาได้ฝึกด้านมนุษยสัมพันธ์ ความเป็นผู้นำ และฝึกการตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งค่ากล่าวนี้สอดคล้องกับ คำกล่าวของ ไมเออร์ (Maier. 1952 : 63) ที่ว่า การแสดงบทบาทสมมติเป็นวิธีการช่วยขยายความรู้เกี่ยวกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาทำให้คนแลเห็นปัญหาได้ในหลาย ๆ ด้าน

ในทำนองเดียวกับ ชุลทซ์ (Schutz. 1972 : 14) ได้กล่าวถึงคุณค่าของสถานการณ์จำลองว่า เป็นการฝึกให้รู้เรียนได้ปฏิบัติและแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ดังที่ จอห์น ดีวีย์ (John Dewey) ได้ให้พรศนะว่า การศึกษาที่ถูกต้องควรจัดประสบการณ์ให้รู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อให้รู้เรียนได้เรียนรู้จากการกระทำ (ละอการุณยะวณิช และคนอื่น ๆ 2517 : 32)

นอกจากนี้ เนอโบวิก และคลอสไมเออร์ (Nerbovig and Kalausmier. 1974 : 344 - 348) ได้กล่าวถึง ลักษณะและคุณค่าของการแสดงละครแบบต่าง ๆ ว่าเป็นการช่วยให้รู้เรียนเข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เป็นวิธีสอนที่เหมาะสมกับวิชาสังคมศึกษา เพราะเป็นการเรียนรู้โดยการกระทำ ทำให้รู้เรียนเกิดความรู้สึกหรือร้อนที่จะเรียน เป็นแรงจูงใจในการศึกษาหาความรู้ เป็นการเปลี่ยนทัศนคติของรู้เรียน และช่วยฝึกทักษะในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งค่ากล่าวนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ ยอว์คี (Yawkey. 1979 : 121) ที่ให้ความเห็นว่า การแสดงบทบาทสมมติเป็นการช่วยพัฒนาทางภาษาให้กับเด็กเป็นการเพิ่มพูนบทบาทของการติดต่อสื่อสารที่ดี ซึ่งเหมาะที่จะนำมาใช้กับเด็กในวัยประถมศึกษา นอกจากนี้ ชอว์ (Show. 1971 : 13) กล่าวถึง การแสดงบทบาทสมมติว่า เป็นการฝึกการใช้จินตนาการเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์

นอกจากนี้ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ 2522 : 10 - 13) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ที่ได้รับโดยตรงจากการแสดงบทบาทสมมุติว่า เป็นการฝึกนักเรียน ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ช่วยให้นักเรียนได้รู้ถึงความขัดแย้ง ความเป็นจริงของโลก จากสถานการณ์สมมุติที่ครูจัดขึ้น ช่วยให้การสอนของครูมีชีวิตชีวา ทำให้นักเรียน กระตือรือร้นที่จะอภิปรายปัญหา ช่วยฝึกนักเรียนให้แสดงออก ช่วยส่งเสริมพัฒนาการ ทางด้านต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น พัฒนาการทางกาย ทางสังคม ทางภาษา และทาง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

สมาคมคหกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทยสหรัฐอเมริกา (คหกรรมศาสตร์แห่ง สหรัฐอเมริกา 2517 : 55) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการแสดงบทบาทสมมุติไว้ว่า ทำให้รู้ความแตกต่างทางด้านทัศนคติของบุคคล เป็นการศึกษาผ่านมนุษย์สัมพันธ์ช่วยให้ ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหาโดยไม่ใช้อารมณ์ ทำให้ผู้เรียนรู้ว่าคนอื่นก็มีปัญหาคล้ายกับตน เป็น การนำไปสู่การอภิปรายและช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมในทำนองเดียวกัน สุกัญญา ขาววิวรรณ์ และคนอื่น ๆ (สุกัญญา ขาววิวรรณ์ และคนอื่น ๆ 2520 : 85) ได้กล่าวถึง คุณค่าของการแสดงบทบาทสมมุติว่า เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้เผชิญกับปัญหา ทำให้ผู้เรียนตื่นตัว ให้ความร่วมมือและกล้าแสดงความคิดเห็น เป็นการเปลี่ยนบทบาท ของครู จากการสอนมาเป็นผู้แนะแนวทางและการตัดสินใจปัญหา แม้ผิดพลาดก็ไม่ทำให้เกิดความเสียหายขึ้น นอกจากนี้ อุดม ก่ำแหงหาญ (อุดม ก่ำแหงหาญ 2522 : 37) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการแสดงบทบาทสมมุติไว้ว่าเป็นการฝึกความกล้าที่แสดงออก เป็นอิสระ เป็นการช่วยให้สนุกสนานในเรื่องที่เรียนให้รู้จักวางตนให้เหมาะสมกับบทบาท ที่แสดงและทำให้เข้าใจเรื่องที่แสดงได้ดี

จากคำกล่าวทั้งหมดนี้พอจะสรุปได้ว่า การแสดงบทบาทสมมุติ เป็นกิจกรรมที่ ช่วยส่งเสริมบรรยากาศของการเรียนรู้จากการรวมกลุ่มทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจเรื่องที่ เรียนดีขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้เป็นกลุ่ม และยัง เปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้ฝึกแสดงความคิดเห็นหรือการแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง ผู้อื่น และสังคมมากยิ่งขึ้น เป็นการส่งเสริมการสร้างทัศนคติที่ดี การทำงานเป็นกลุ่มเป็น การศึกษาค้นคว้ามนุษย์สัมพันธ์และทำให้ครูรู้จักนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

ประโยชน์ของการแสดงบทบาทสมมติ

การแสดงบทบาทสมมติ เป็นสิ่งที่ครูจะนำไปใช้ได้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสอนด้านจริยธรรมและสังคมศึกษา เพราะการแสดงบทบาทสมมติช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลายประการคือ

1. ช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจว่า พฤติกรรมทุกพฤติกรรมย่อมมีสาเหตุ การที่ผู้เรียนได้แสดงบทบาทต่าง ๆ ภายในสภาพการณ์ที่ถูกจำกัด ด้วยเงื่อนไขบางประการ จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงสาเหตุและแรงผลักดันต่าง ๆ ที่ทำให้คนจำเป็นต้องแสดงพฤติกรรมออกมาเช่นนั้น ความเข้าใจนี้จะช่วยให้ผู้เรียนไม่ตัดสินใจอะไรง่าย ๆ โดยไม่ทันพิจารณาถึงสาเหตุเสียก่อนและไม่ตัดสินพฤติกรรมบางอย่างว่า "ดีไปทั้งหมด" หรือ "เลวไปเสียทั้งหมด" แต่จะเป็นสิ่งที่ "ดีที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ภายใต้สภาพการณ์เฉพาะหน้าเท่านั้น" และจะทำให้ผู้เรียนได้แนวทางแก้ไขปัญหอย่างตรงจุด
2. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การที่ผู้เรียนได้แสดงบทบาทเป็นบุคคลอื่น ๆ จะทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ว่า ผู้อื่นมีความคิดและความรู้สึกอย่างไร ความเข้าใจนี้จะทำให้ผู้เรียนรู้จักและฝึกฝนการเอาใจเขามาใส่ใจเรา จึงเป็นที่คาดหวังว่า เมื่อผู้เรียนได้รู้จักการแสดงบทบาทสมมติแล้ว จะสามารถสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในชีวิตจริงได้ดีขึ้น
3. ช่วยลดความรู้สึกถึงเครียดของผู้เรียน กล่าวคือ ในบางครั้งผู้เรียนอาจเกิดความตึงเครียดและทำให้แสดงออกในรูปพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น กลั่นแกล้งเพื่อน ซึ่งจะส่งผลเสียต่อการเรียนรู้ได้ การแสดงบทบาทสมมติจะช่วยให้ผู้เรียนได้ระบายความรู้สึกนั้น ๆ ออกมา ทำให้ผ่อนคลายความเครียดได้
4. ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสำรวจเจตคติของตนเอง และหาหลักยึดเหนี่ยวในการดำรงชีวิตของตน ในขณะที่ผู้เรียนแสดงบทบาทสมตียุ่กันนั้น ผู้เรียนจะมีการกระทำหรือตัดสินใจที่แสดงให้เห็นเจตคติของตนเองโดยไม่รู้ตัว การมีโอกาสได้แสดง ได้อภิปราย วิเคราะห์ถึงเจตคติเหล่านั้น จะทำให้ผู้เรียนรู้จักตนเองมากขึ้นว่าตนยึดเจตคติอะไรไว้บ้าง และจะรู้จักยอมรับว่าแต่ละคนย่อมมีเจตคติต่างกัน จึงไม่ควรเอาเจตคติของตนเองไปตัดสินพฤติกรรมของผู้อื่น

5. ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดีคือ จะมีความมั่นใจมากขึ้น สามารถปรับตัวได้ รู้จักตัดสินใจได้ด้วยตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าแสดงออก กล้าคัดค้าน เมื่อถึงคราวจำเป็น เมื่อผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเองได้ ก็นับเป็นพื้นฐานของความเจริญทางจิตใจที่จะส่งผลให้ผู้นั้นสามารถดำรงชีพอยู่อย่างปกติสุข และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และฝึกการปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมในหลาย ๆ บทบาท เพราะคน ๆ หนึ่งมักจะมีหลายบทบาทในชีวิตจริง เช่น เป็นพี่ เป็นลูก เป็นหลาน เป็นนักเรียน เป็นหัวหน้าชั้น หัวหน้าทีมกีฬา เป็นต้น ผู้เรียนควรมีโอกาสฝึกฝนบทบาทต่าง ๆ นี้ เพื่อช่วยเหลือในการสำรวจและค้นหาพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์แต่ละอย่าง การแสดงบทบาทสมมุติจะช่วยให้ เพราะฝึกฝนให้ผู้เรียนพบกับสถานการณ์ และบทบาทต่าง ๆ เป็นจำนวนมากอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนเพื่อไปประสบกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ในชีวิตจริง

7. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การปฏิบัติตนในสังคม มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ดังนั้นการเรียนรู้ การประพฤติปฏิบัติที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็น การแสดงบทบาทสมมุติจะช่วยฝึกการปฏิบัติตนในสังคมได้มาก

8. ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ การแสดงบทบาทสมมุติแทบทุกบทบาทจะมีสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งกันอยู่ ผู้แสดงจึงต้องรู้จักแสวงหา ตั้งสมมุติฐาน คาดคะเนและคิดในหลาย ๆ แง่ทั้งต้องใช้วิจารณญาณและไหวพริบแก้ปัญหา การแสดงบทบาทสมมุติจึง เป็นการฝึกฝนในแง่นี้ได้เป็นอย่างดี

9. ช่วยฝึกให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามขั้นตอน รู้สึก คิด กระทำ โดยปกติแล้ว เมื่อผู้เรียนเผชิญปัญหา ก็จะเกิดความรู้สึก แล้วจะกระทำไปตามความรู้สึกนั้นทันที แล้วจึงจะหวนกลับมา "คิด" หาวิธีที่ดีกว่า จึงเท่ากับเป็นขั้นตอน รู้สึก กระทำ คิด แต่การแสดงบทบาทสมมุติจะช่วยเปลี่ยนให้ผู้เรียนทำตามขั้นตอนที่ดีกว่าคือ รู้สึก คิด กระทำ แทน

10. ช่วยพัฒนาความสามัคคีในกลุ่มผู้เรียนให้ดีขึ้น ในการทำงานร่วมกันสมาชิกในกลุ่มจะมีปัญหาขัดแย้งกัน ซึ่งจะทำให้เกิดความไม่เข้าใจ และแตกแยกกันได้และถ้าหากความสัมพันธ์กันในกลุ่มเองล้มเหลว ย่อมจะทำให้การเรียนเป็นกลุ่มไม่ได้ผลดีด้วย การแสดง

บทบาทสมมุติจะช่วยแก้ไขได้ เพราะเป็นการฝึกให้ผู้เรียนยอมรับผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลและเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นอันจะเป็นแนวทางนำไปสู่ความเข้าใจและความสามัคคีในที่สุด

11. ช่วยให้ผู้ครูได้เรียนรู้ถึงความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนส่วนมากจะไม่แสดงความต้องการของตนออกมาอย่างเด่นชัด และเมื่อครูได้ให้แสดงบทบาทสมมุติก็จะแสดงความเป็นตัวของตัวเองออกมาโดยไม่รู้ตัว เป็นการเปิดโอกาสให้ครูเข้าใจผู้เรียนได้มากขึ้นและสามารถให้ความช่วยเหลือได้ถูกต้อง (พิสนา เทียนเสน 1972 : 128 - 132)

วิธีการในการแสดงบทบาทสมมุติ

ชอว์ และไมเออร์ (วิมลรัตน์ ชัยสิทธิ์ 2522 : 22 - 26 อ้างอิงมาจาก Shaw Maier and The Adult Education Association of the U.S.A. n.d.) ได้เสนอเทคนิคการแสดงบทบาทสมมุติเอาไว้หลายประการ ซึ่งสรุปได้ดังนี้คือ

1. การแลกเปลี่ยนบทบาท (Role - Reversal) วิธีการนี้ผู้แสดงจะหมุนเวียนกันแสดงบทบาทที่กำหนดไว้ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ จนครบบทบาทที่มีอยู่ เช่น ในการสอนบูรณาการหน่วยการปฏิบัติตนในโรงเรียน เรื่องการปฏิบัติตนต่อครูในโรงเรียน และในสถานการณ์ที่ครูนำมาเดานั้นกำหนดผู้แสดงอย่างน้อย 2 คน (หรืออาจมากกว่า) นักเรียนคนหนึ่งแสดงเป็นครู อีกคนหนึ่ง เป็นนักเรียนและเมื่อแสดงเสร็จจะแลกเปลี่ยนบทบาทกันให้คนที่เป็นครู เป็นนักเรียน และให้คนที่เป็นักเรียนเป็นครู ซึ่งเป็นการหมุนเวียนบทบาทกัน

วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้แสดงเข้าใจบทบาททุกบทบาท เกิดความคล่องตัวในการแสดง สามารถแสดงได้ทุกบทบาท เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ทำอย่างแท้จริงและสามารถปรับตัวในการแสดง เป็นบุคคลต่าง ๆ ได้

2. การแสดงโดยมีลูกคู่ (Doubling) วิธีการนี้ผู้แสดงคนหนึ่งจะมีลูกคู่ยอมรับอยู่อีกคน คอยเสริมความคิดของผู้แสดง ตัวอย่าง เช่น ผู้แสดงพูดว่า "ฉันไม่รังเกียจภาพโรงในโรงเรียน" ผู้ช่วยหรือลูกคู่ที่นั่งอยู่ข้างหน้าจะพูดตอบว่า "แต่ฉันคิดว่าภาพโรงควรแต่งกายให้สะอาดกว่านี้" เป็นต้น การแสดงแบบนี้จะมีผู้แสดงกี่คนก็ได้ และทุกคนมีลูกคู่เสริม เพราะในบางครั้งการสื่อความเห็นของผู้แสดงคนหนึ่งอาจเป็นไปได้ไม่ตลอดไปร่งคล้ายกับมีอะไรขวางกั้นอยู่ ในกรณีนี้ลูกคู่จะช่วยทำหน้าที่ขจัดสิ่งที่ยาวกั้นนั้นเสีย เพื่อให้ผู้แสดงสะดวกใจยิ่งขึ้น เกิดความเข้าใจตรงกันถึงความรู้สึกที่แท้จริง การแสดงต่อกี่จะสะดวกขึ้น

3. การแสดงบทบาทที่มีลูกคู่มากกว่า 1 คน (Mass Doubling) วิธีการนี้เหมือนกับวิธีที่แสดงไว้ในข้อ 2 แต่มีผู้แสดงเป็นผู้ช่วยเหลือหรือลูกคู่มากกว่า 1 คน ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ได้ความคิดและทัศนคติหลาย ๆ ด้าน

4. การแสดงบทบาทที่ผู้แสดงราฟิงกับตนเอง (Soliloquy) วิธีการนี้มีขึ้นเพื่อนำความคิดเห็นออกมาเป็นคำพูด โดยให้ผู้แสดงพูดหรือรำฟิงออกมาดัง ๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้แสดงและกลุ่มเกิดความเข้าใจ มีความรู้สึกและทัศนคติที่ดีต่อกัน ยังจะมีผลต่อการแสดงบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น ในการสอนหน่วยการปฏิบัติตนต่อบุคคลต่าง ๆ ในโรงเรียนมีการแสดงเพื่อหาหลักการปฏิบัติตนต่อการโรงในโรงเรียน มีนักเรียนที่แสดงเป็นภาพโรงนั่งฟังและครูจะให้เขารำฟิงรำฟิงออกมาว่า มีความรู้สึกอย่างไรบ้างต่อนักเรียนที่รังเกียจตน หรือเคารพตนเป็นผู้ใหญ่คนหนึ่ง

5. การแสดงบทบาทผสม (Multiple Role - Playing) คือหลายกลุ่มแสดงบทบาทเดียวกันนั้นไปพร้อม ๆ กัน โดยไม่ต้องมีผู้ช่วยเหลือหรือครูคอยแนะนำ เช่น การสอนหน่วยการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร เรื่องการใช้รถใช้ถนน จะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ในแต่ละกลุ่มจะประกอบไปด้วยผู้แสดงเป็นจรรยาจร เป็นคนข้ามถนน เป็นรถและไฟสัญญาณ ให้แต่ละกลุ่มจัดแสดง อภิปรายหาข้อสรุปในการใช้รถใช้ถนน วิธีการนี้ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตามความเป็นจริง เกี่ยวกับการตัดสินใจเป็นกลุ่ม (Group Decision - Making) ช่วยให้นักเรียนไม่ประหม่าเพราะทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงและข้อมูลที่ได้จากการแสดงโดยวิธีนี้ ทำให้เกิดการเปรียบเทียบและทำให้หาข้อสรุปได้ง่ายเข้า

6. การหมุนเวียนบทบาท (Role - Rotation) วิธีการนี้คือ ให้หลาย ๆ คนเปลี่ยนกันมาแสดงเป็นตัวละครตัวเดิม เช่น การแสดงหน่วยการทำความสะอาดร่างกาย เรื่องการทำความสะอาดปากและฟัน ครูให้นักเรียนออกมาแสดงการแปรงฟันซ้ำ ๆ กันหลายหน เพื่อให้ได้วิธีการแปรงฟันหลาย ๆ แบบ นำมาเปรียบเทียบและสรุปที่ดีที่สุดในตอนหลัง

วิธีการนี้จะใช้ได้เมื่อต้องการคำตอบ เกี่ยวกับปัญหาเรื่องใด เรื่องหนึ่งให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้และจะช่วยให้ได้รับการตอบสนองเกี่ยวกับปัญหานั้นได้หลายวิธี เพื่อนำมาเปรียบเทียบวิเคราะห์และสรุปปัญหานั้นได้

7. การแสดง 2 บทบาท (Monodrama) วิธีนี้ให้ผู้แสดงคนเดียวแสดง 2 บทบาท โดยจะต้องแสดงกลับไปกลับมา เช่น ผู้เรียนในห้องมีปัญหาเรื่องมีทัศนคติไม่ดีต่อแม่ เพราะแม่เป็นครูในโรงเรียนและให้ครูผู้อื่นตีเมื่อลูกไม่ยอมทำการบ้าน แต่เมื่อเด็กอยู่บ้านแม่ให้ความรักและไม่เคยตีเลย สภาพการณ์เช่นนี้ทำให้เด็กเกิดความขัดแย้งขึ้น ครูจึงอาจให้ผู้เรียนคนนั้นหรือคนอื่น แสดงเป็นลูกและเป็นแม่สลับกันไป เพื่อให้เข้าใจถึงความรู้สึกของลูกและของแม่ วิธีนี้จะช่วยให้นักเรียนมีความคล่องตัวและสามารถเข้าใจบทบาททั้งสองได้ดียิ่งขึ้น

8. การใช้วิธีดูภาพสะท้อน (The Mirror Technique) วิธีนี้เป็นวิธีการแสดง เป็นหมู่โดยนำปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มมาให้ผู้อื่นแสดง เพื่อช่วยให้เจ้าของปัญหามองเห็นคนได้ว่าเป็นอย่างไร เมื่อครูเพื่อนแสดงบทบาทของตนซึ่งเปรียบเสมือนกระจกเงาสะท้อนให้เห็นภาพของตน เช่น ผู้เรียนบางคนในห้องเรียนเป็นคนขี้อาย จนไม่กล้าแสดงออก ไม่ยอมให้ความร่วมมือในการแสดงบทบาทเลย ครูอาจจัดบทบาทสมมุติช่วยโดยให้เด็กคนหนึ่งในกลุ่มที่ออกมาแสดงนั้น เป็นเด็กขี้อายคนอื่น ๆ ช่วยแสดงข้อดีข้อเสียของการไม่เข้าร่วมกลุ่มและพยายามชักจูงให้เด็กขี้อายเข้าร่วมให้ได้ เมื่อเข้าร่วมแล้วก็ให้ขบถด้วยการที่เด็กขี้อายประสบความสำเร็จในการแสดงและอยากเข้าร่วมแสดงอีก

9. การแลกเปลี่ยนบทบาทเป็นกลุ่ม (Group Role - Reversed) คือ กำหนดให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้รับบทบาทของสมาชิกผู้อื่นภายในช่วงเวลาหนึ่ง แล้วกลุ่มจะได้รับปัญหาซึ่งสมาชิกทุกคนจะต้องช่วยกันแก้ไขโดยการสวมบทบาทผู้อื่นที่เขา กำลังแสดงอยู่ และในช่วงสุดท้ายของการแสดงจะเป็นการอภิปราย เกี่ยวกับการเรียนรู้ ที่สมาชิกได้รับจากการแสดงบทบาทของผู้อื่น เช่น การสอนหน่วยการช่วย เหลือครอบครัว ครูอาจกำหนดให้เด็กทุกคนเป็นผู้และผู้ช่วยกันแก้ปัญหาว่า ทาอย่างไรจึงจะให้น้องมาช่วย หนูของนอนที่ไ้ร่วมกันบ้าง สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะช่วยกันหาวิธีที่ดีที่สุดออกมาหลังจากจบ การแสดงแล้วจะ เป็นการอภิปรายว่าการที่ตนเอง เป็นที่นั้นคนมีความรู้สึกอย่างไรบ้าง และจะต้องหาตัวอย่างไรจึงจะสมกับที่เป็นที่ วิธีนี้จะใช้เพื่อให้สมาชิกเข้าใจถึงความรู้สึก ความคิดและทัศนคติของผู้อื่น

10. การแสดงบทบาทของผู้ชม (Audience Role - Play) วิธีนี้ใช้เมื่อ มีผู้ชมเป็นจำนวนมาก โดยเริ่มจากการสร้างทัศนคติในทางลบให้แก่ผู้ชมก่อน แล้วจึงจะให้ ประสิทธิภาพใหม่หลายชนิดที่จะช่วยให้ผู้ชมค้นพบทัศนคติที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง เช่น การสอนหน่วยบ้านของเรา เรื่องการปฏิบัติตนตามหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิก ในตอนแรกการแสดงจะเป็นไปในแนวที่สมาชิกในบ้านละเลยต่อหน้าที่ของตน บ้านจึง ไม่สะอาด ไม่น่าอยู่ และไม่มีความสุข ต่อมาการแสดงจะเป็นไปในแนวที่บางคน รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน แต่บางคนยังไม่รับผิดชอบ ถึงแม้ว่าบ้านจะน่าอยู่ขึ้นแต่สมาชิก บางคนก็เหนื่อยเกินไป การแสดงครั้งที่ 3 เป็นไปในแนวที่สมาชิกทุกคนยอมรับผิดใน หน้าที่ของตน บ้านจึงสะอาดน่าอยู่มากขึ้น การแสดงทั้ง 3 ครั้ง จะทำให้ผู้ชมเลือก แนวทางที่ดีที่สุดสำหรับตนเองได้ และเราสามารถวัดทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ได้โดย การให้แสดงบทบาทสมมุติ หรือตอบแบบสอบถามก็ได้

การนำบทบาทสมมุติไปใช้ในการ เรียนการสอน

การแสดงบทบาทสมมุติเป็นวิธีการที่เป็นประโยชน์ ในด้านที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียน มีโอกาสฝึกฝนความคิด การพูด และการลงมือปฏิบัติ ทำให้สามารถคิดเป็น พูดเป็น ทำเป็น และจากการเรียนรู้การแสดงบทบาทต่าง ๆ นี้จะทำให้ผู้เรียนทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ

และคนอื่น ๆ ใค้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ถึงแม้ว่าวิธีการนี้จะมีประโยชน์มากมายเพียงไร หากครูผู้สอนไม่มีความรู้เกี่ยวกับหลักการของการจัดกิจกรรมประเภทนี้แล้ว ก็อาจทำให้ประโยชน์ที่ผู้เรียนพึงได้รับนั้นน้อยลง การนำบทบาทสมมุติไปใช้ในการเรียนการสอนมี 5 ประเภท คือ

1. การแสดงบทบาทสมมุติควรใช้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และไม่ควรใช้เพื่อการบันเทิงเพียงอย่างเดียว หรือเพียงเพื่อให้เป็นไปตามโครงการสอนที่กำหนดเอาไว้เท่านั้น (เยาวยา เกษะคุปต์ 2516 : 78)

ตัวอย่างเช่น ครูสอนเรื่อง สุชนิสัยและมารยาทในการรับประทานอาหาร และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ การแสดงบทบาทสมมุติไม่ใช่เพื่อให้ผู้เรียนได้ออกมาแสดงวิธีการรับประทานอาหารแล้วก็หยุดเพียงแค่นั้น แต่ครูจะต้องพยายามเปลี่ยนผู้แสดงเรื่อย ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ผลคึกกันออกแสดง และร่วมกันอภิปราย เพื่อได้ได้มารายาทที่ถูกต้องที่สุด

2. การแสดงบทบาทสมมุติบางครั้งใช้เวลาในการแสดงมาก จึงไม่ควรกำหนดการแสดงบทบาทไว้ในโครงการที่มีเวลาน้อย หรือมีการกำหนดเวลาแน่นอนตายตัวลงไป

ตัวอย่างเช่น การแสดงบทบาทสมมุติหน่วยการปฏิบัติตนในโรงเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนต่อบุคคลต่าง ๆ ในโรงเรียน ในการอภิปรายหลังการแสดงอาจใช้เวลามาก เพราะผู้เรียนอาจจะมีข้อปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ ในโรงเรียนแตกต่างกันไป เช่น บางคนคิดว่าภารโรงคือ คนรับใช้ของโรงเรียนไม่จำเป็นต้องปฏิบัติต่อเขาดี แต่บางคนคิดว่าภารโรงคือ คนที่ช่วยเหลือรักษาความสะอาดของโรงเรียนข้อขัดแย้งเหล่านี้อาจใช้เวลาในการแสดงและการอภิปรายหลาย ๆ ครั้งจนผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อภารโรงขึ้นได้

3. การเลือกเรื่องที่จะนำมาใช้กับวิธีการแสดงบทบาทสมมุติ มีผู้ให้หลักในการเลือกเรื่องว่า "ครูควรตั้งคำถามต่อไปนี้ถามตัวเอง" (Sharan and Sharan, 1976 : 169 - 170) คือ

3.1 เรื่องที่จะเลือกมาแสดงบทบาทสมมุตินั้น จะทำให้เกิดผลต่อไปนี้หรือไม่

3.1.1 กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากพูด อยากอภิปราย เมื่อการแสดงจบแล้ว

3.1.2 ผู้เรียนสามารถเข้าใจความคิดเห็น ความรู้สึกและค่านิยมของสมาชิกอื่นในกลุ่มได้ดีขึ้น

3.1.3 ผู้เรียนเข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมในสถานการณ์หนึ่ง ๆ

3.2 ผู้เรียนจะมีความรู้พอเพียงที่จะสามารถเข้าร่วมแสดง และอภิปรายในเรื่องปัญหาที่ยกมาหรือไม่ (ไม่ควรเป็นเรื่องที่ยากเกินไป)

3.3 เรื่องนั้นมีฉากและรายละเอียดของปัญหาที่ชัดเจนไม่ซับซ้อนมากเกินไปพอที่จะนำมาแสดงไว้อยู่ในเวลาที่จำกัดหรือไม่ เพราะปกติการแสดงแต่ละครั้งไม่ควรเกิน 4 - 5 นาที

3.4 เรื่องนั้นมีเป้าหมายที่เห็นได้ชัดเจนหรือไม่

3.5 เรื่องนั้นต้อง เป็นเรื่องที่ไม่วกวนกระเทือนความรู้สึกของผู้เรียนคนใดคนหนึ่ง ไม่ใช่เรื่องที่เป็นประสบการณ์จริงของผู้เรียนแต่ควรเป็นเรื่องในหัวข้อความสัมพันธ์ของมนุษย์อย่างกว้าง ๆ

4. การใช้บทบาทสมมุติจะได้อผลเต็มที่ เมื่อใช้เป็นส่วนสมบูรณ์ของหลักสูตร (Integral Part of Curriculum) กล่าวคือ นำมาใช้ให้ติดต่อกันพอสมควร ไม่ใช่นำมาเป็นเพียงการ คั่นการเรียนตามแบบปกติไปเพียงครั้งหรือสองครั้ง เพื่อแก้ความเบื่อหน่ายของผู้เรียนเท่านั้น

5. ควรใช้วิธีแสดงบทบาทสมมุติ เมื่อต้องการให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และฝึกทักษะในการปฏิบัติในเรื่องความสัมพันธ์ของมนุษย์ ไม่ใช่นำมาใช้เพราะเป็นวิธีการที่สนุกและผู้เรียนชอบจริงอยู่ เมื่อนำบทบาทสมมุติมาใช้มักจะเป็นไปได้ว่าผู้เรียนสนใจ และอยากให้วิธีนี้ตลอดเวลากับทุก ๆ เรื่อง แต่ครูต้องคำนึงด้วยว่า ถ้านำมาใช้บ่อยเกินไป จะทำให้ประสิทธิภาพลดลง และเมื่อถึงคราวที่เป็นเรื่องที่เหมาะที่จะใช้กับวิธีนี้ จะได้ผลที่ไม่ดีเท่าที่ควร (Sharan and Sharan. 1956 : 161)

กระบวนการในการนำบทาสมมุติไปใช้

การแสดงบทาสมมุติมีกระบวนการในการนำไปใช้ดังนี้ คือ (Shafte1 and Shafte1. 1967 : 74 - 83)

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ หมายถึง การเตรียมการของครู ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ตอนคือ

1. การแจกแจงและกำหนดขอบเขตของปัญหา ครูจะต้องวิเคราะห์แยกแยะออกมาให้ได้ว่าอะไรคือปัญหา อะไรคือจุดที่ต้องการให้ผู้เรียนเห็นและเรียน ทั้งนี้เพื่อให้ครูเข้าใจปัญหาและสามารถกำหนดขอบเขตของปัญหาที่จะสอนได้

2. กำหนดสถานการณ์และบทาสมมุติ เมื่อครูได้ปัญหาที่ชัดเจนแล้ว ครูจะต้องกำหนดสถานการณ์ที่ง่าย ชัดเจน และควรมีความขัดแย้งหรือมีอุปสรรคที่จะเอาชนะ มีเนื้อหาเรื่องราวที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง ไม่มีความซับซ้อนมากนักและครูอาจจะเขียนบทาที่ให้ผู้เรียนแสดงไว้เลย

ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง ในขั้นแสดงนี้แบ่งออกเป็นตอน ๆ คือ

1. การอ่านเครื่อง หมายถึง การนำผู้เรียนให้ไปสู่เรื่องที่จะเรียน หรือปูพื้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันในเรื่องที่จะเรียน ซึ่งจะมีประโยชน์คือ

1.1 เพื่อให้ผู้เรียนทบทวนความรู้จักคุ้นเคยกับปัญหา

1.2 เพื่อให้เกิดอารมณ์ร่วม เข้าใจตัวละคร และปัญหาของตัวละคร

1.3 เพื่อให้รู้ว่าตนต้องหาทางแก้ไขปัญหานั้น

บทาครู ในขั้นอ่านเครื่องนี้ ครูควรมีบทาทังนี้คือ

1. ครูต้องโน้มน้าวใจผู้เรียนให้ฟังเรื่องอย่างตั้งใจ หาวิธีทำให้ผู้เรียนรู้ว่าทุกคนมีโอกาที่จะประสบปัญหาทานั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ตัวเองก็ทราบดี และอยากจะมีส่วนช่วยแก้ปัญหานั้น

2. ครูพูดถึงปัญหาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการให้รายละเอียดเพื่อเร้าอารมณ์ผู้เรียนปัญหาที่นำมานั้นต้องเป็นปัญหาที่ผู้เรียนเห็นว่าสำคัญ และสามารถจะเข้าถึงปัญหาได้ทันที ยิ่งเร้าให้น่าเชื่อถืออย่างไ้ผู้เรียนก็ยิ่งจะตื่นเต้น เพราะ เกิดความรู้สึกตามเรื่องไป และจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าจะต้องแก้ปัญหานั้นให้ได้ เรื่องปัญหาหรือสถานการณ์ที่ครูนำมาเล่า

อาจเป็นเรื่องครูแต่งขึ้นเองเพื่อให้สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการสอน หรืออาจเป็นตอนใดตอนหนึ่งจากวรรณคดีหรือหนังสืออื่น ๆ ก็ได้ โดยครูนำมาเล่าให้ฟัง และจะหยุดเล่าเรื่องลงตรงที่มีปัญหาเกิดขึ้น

ตัวอย่าง เช่น ครูอาจจะเริ่มต้นพูดว่า "ครูจะเล่าเรื่อง ๆ หนึ่งให้นักเรียนฟัง ในระหว่างที่ครูเล่า นักเรียนก็คิดไปด้วยว่า มันน่าจะจบลงอย่างไร และเมื่อครูเล่าจบ นักเรียนบางคนอาจจะอยากออกมาแสดงให้พวกเราดูว่า นักเรียนคิดว่าเด็กในเรื่องนี้จะแก้ปัญหาได้อย่างไร" จุดนี้เป็นจุดที่สำคัญ เพราะจะกระตุ้นให้เด็กฟังอย่างตั้งใจ จะเอาตัวเองเข้าสู่เหตุการณ์และหาความหมายต่าง ๆ จากเหตุการณ์ออกมาให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อที่จะได้จัดการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ

3. นำให้ผู้เรียนอภิปรายหลังจากการเล่าเรื่องจบแล้ว เช่น อาจจะถามว่า "นักเรียนคิดว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น" หรือ "เกิดอะไรขึ้นบ้าง" หรือให้ผู้เรียนวิจารณ์ตัวละครต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การแสดงบทบาทสมมติขั้นต่อไป

2. การเลือกตัวผู้แสดง

ในการเลือกตัวผู้เรียนออกมาแสดงนั้น ครูอาจจะเลือกได้หลายทาง ซึ่งจะขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการแสดงและการสอนเป็นสำคัญคือ

2.1 เลือกผู้เรียนที่แสดงออกมาว่าตนเข้าใจเรื่องเป็นอย่างดี เพื่อว่าเมื่อออกมาแสดงแล้วจะไม่เกิดอาการเคอะเขิน

2.2 เลือกผู้เรียนที่ใช้วิธีแก้ปัญหาแบบสังคมไม่ยอมรับ เพื่อจะให้ผู้เรียนคนอื่นได้รู้ว่าตนจะออกมาอย่างไรมีข้อเสียอะไรบ้าง

2.3 เลือกผู้เรียนทั่ว ๆ ไป เพื่อฝึกการแสดงบทบาทและฝึกให้รู้จักคิดว่าถ้าตนอยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ จะทำอย่างไร สำหรับกรณีนี้ครูอาจเลือกเด็กที่เจียม ๆ โดยครูช่วยให้กำลังใจก่อนแต่ไม่บังคับ เพราะเป็นไปได้ว่าถ้าเด็กพวกนี้ออกมาแสดงเสียครั้งหนึ่งแล้วก็จะเกิดความพอใจและเต็มใจแสดงอีกภายหลัง

2.4 เลือกผู้เรียนที่อาสาสมัคร ไม่เลือกผู้เรียนที่เพื่อน ๆ เสนอโดยที่เจ้าตัวไม่เต็มใจ เพราะอาจจะเป็นเหมือนการลงโทษเด็ก

แชฟเทล และแชฟเทล ให้ข้อสังเกตว่า ในการแสดงครั้งแรกไม่ควรเลือก ผู้เรียนที่จะแก้ปัญหาโดยใช้วิธีที่สังคมยอมรับ เพราะจะเป็นการปิดกั้นการสำรวจว่า ผู้เรียนคนอื่นจะคิดแก้ไขอย่างไรบ้างและตามปกติแล้ว เมื่อปล่อยให้ผู้เรียนได้วิธีแก้ปัญหา แบบรุนแรงใดแล้ว และย้อนกลับมาแสดงแบบที่สังคมยอมรับใหม่อีกผู้เรียนจะเปลี่ยนทัศนคติใหม่ และทิ้งการแก้ปัญหาแบบรุนแรงไป (Shftel and Shaftel. 1976 : 77)

3. การจัดการการแสดง หลังจากที่ได้ให้ผู้แสดงแล้ว ครูควรให้พวกที่เหลือ บางคนออกมาช่วยกันจัดสถานที่แบบสมมุติขึ้น เพื่อให้การแสดงดูใกล้เคียงกับความเป็นจริง การจัดการอาจจะจัดแบบหรรษา (ทิศนา ชम्मณี 2519 : 45)

4. การเตรียมผู้สังเกตการณ์ การแสดงบทบาทสมมุตินั้นช่วยให้การเรียนรู้ สนุกสนาน มีชีวิตชีวามาก แต่ครูต้องไม่ลืมว่าการแสดงบทบาทสมมุติมิใช่การเรียนรู้ เพื่อ สนุกอย่างเดียว ครูจะต้องให้ผู้เรียนหัดสังเกต และรู้จักวิเคราะห์เหตุการณ์ไปด้วย เพราะจะเป็นการฝึกให้ผู้เรียนเขารวมอย่างฉลาดและมีความกระตือรือร้น มิเช่นนั้นแล้ว การอภิปรายและการวิเคราะห์หลังจากการแสดงนั้นจะไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะผู้เรียน ที่มีได้รับการฝึกดังกล่าวนั้นบางคนจะนั่งเฉย ๆ บางคนจะตำหนิมากเกินไป บางคนอาจจะ หมกมุ่นอยู่กับความคิดเห็นของตนมากจนรู้สึกกระสับกระส่าย อยากให้แสดงจบเร็ว ๆ เพื่อที่ตนจะได้ออกไปแสดงบางอันจะทำให้ไม่ได้รับผลดีเท่าที่ควร

บทบาทครู เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ฟังที่ดีรู้จักรับฟังความคิดเห็นและความรู้สึก ของผู้อื่น และหาทางแก้ไขปัญหาไปด้วยครูควรแบ่งหน้าที่ให้ผู้เรียนเป็นกลุ่ม ๆ เช่น

1. ให้คอยสังเกตดูว่าวิธีการแก้ไขปัญหานั้นที่เพื่อนเสนอมานั้นจะเป็นจริงได้หรือไม่
2. ให้คอยดูว่าผู้แสดงจะเกิดความรู้สึกอย่างไรบ้าง
3. ให้คิดล่วงหน้าว่าถ้าแก้ไขปัญหานั้นไปแล้ว จะทำให้มีปัญหอะไรเกิดขึ้นตามมานหรือไม่

5. การเตรียมพร้อมก่อนแสดง

แซฟเทิล และแซฟเทิล เสนอว่า ก่อนที่แสดงนักเรียนควรจะได้วางแผนกันย่อ ๆ ว่าจะแสดงกันอย่างไร โดยเตรียมเพียงคร่าว ๆ เท่านั้น เพราะการแสดงบทบาทสมมุติจะมีค่ามากที่สุด เมื่อเป็นการแสดงที่เป็นไปโดยอัตโนมัติ และเด็กที่ออกมาแสดงรู้จักตอบสนองตอบบทบาทของผู้แสดงอื่น ๆ โดยไม่มีการร่างบทสนทนา หรือโครงเรื่องอย่างละเอียดไว้ก่อน

บทบาทครู การแสดงจะเป็นไปอย่างธรรมชาติได้นั้นขึ้นอยู่กับความพร้อมและความสบายใจของผู้แสดง (ทิสนา แซมมณี 2519 : 47) ฉะนั้นครูจึงต้องมีบทบาทในขั้นนี้คือ

1. ช่วยขจัดความตื่นเต้น ประหม่า และความวิตกกังวลของผู้แสดงออกไป
2. ช่วยให้ผู้แสดงเข้าใจสถานการณ์มากขึ้น เช่น ถามว่าเรื่องเกิดขึ้นที่ไหน สถานที่นั้นเป็นอย่างไร ตัวละครมีใครบ้าง แต่ละคนมีบทบาทอย่างไร เมื่อตัวละครพบปัญหา เขาคิดจะแก้ปัญหาอย่างไรและครูควรเตือนผู้แสดงที่แสดงชุดแรกว่าถ้าหัวเราะแล้วจะทำให้การแสดงเสียไป

6. การแสดง เมื่อผู้ชมและผู้แสดงพร้อมแล้ว ก็ควรเริ่มการแสดงได้เลย การแสดงนี้ควรให้เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่มีการชักกลางคัน นอกจากในกรณีที่ผู้แสดงต้องการความช่วยเหลือ

บทบาทครู

1. ในการแสดงครั้งแรก ๆ ครูไม่ควรคาดหวังว่าผู้แสดงจะออกมาแสดงได้โดยไม่ผิดพลาดเลย การตะกุกตะกัก การข้ามขั้นนั้นถือเป็นเรื่องธรรมดา อาจใช้ศัพท์แสดงหรือภาษากาย ครูไม่ควรแก้ไขกลางคัน เพราะจะทำให้ความรู้สึกสมจริงนั้นหมดไป
2. เมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวหรือไม่เป็นระเบียบออกมา เช่น แย่งกันพูด โบกมือโบกมือ ผู้ชมหัวเราะการแสดง หรือสั่งให้ผู้แสดงทำอย่างโน้นอย่างนี้ ครูไม่ควรตักหนิในที่ที่ทันใด และเมื่อเวลาผ่านไปพอควร ครูควรทำให้ผู้เรียนมีระเบียบมากขึ้นโดยการให้หันมาติดตามเรื่องหรือฝึกการฟัง ฯลฯ

3. หลีกเลี่ยงการทำหมิ่นหรือวิพากษ์วิจารณ์ ควรชมเชยสิ่งที่ดีแทน

4. ทำให้ผู้เรียนเข้าใจว่า เมื่อเพื่อนออกไปแสดงบทบาทนั้นจะเป็นเพียงการแสดงไปตามความรู้สึกที่ว่า เรื่องควรจะเป็นอย่างไร คิดอย่างไร ทำอย่างไร แก้ไขปัญหาอย่างไรเท่านั้น ผู้ชมไม่ควรมองเพื่อนผู้แสดงว่า เขาเป็นไปตามบทบาทนั้นตลอดไป

7. การตัดบท เมื่อการแสดงเป็นไปพอสมควรแล้วควรมีการตัดบทและหยุดการแสดงเมื่อ (Iévit and Jennings, 1965 : 17) มีเหตุผลดังต่อไปนี้

7.1 การแสดงนั้นได้ข้อมูลเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์และอภิปรายได้

7.2 ผู้ชมและผู้แสดงมีความเข้าใจลึกซึ้งพอ และเขาได้ว่าเรื่องราวจะเป็นอย่างไรถ้ามีการแสดงครั้งต่อไป

7.3 ผู้แสดงไม่สามารถแสดงต่อไปได้ เพราะจะเกิดความเข้าใจผิดหรือเกิดอารมณ์สะเพิ่อใจมากเกินไป

7.4 การแสดงยืดเยื้อไม่ยอมจบ จบไม่ลงหรือเมื่อผู้เรียนกระสับกระส่าย

7.5 การแสดงจบเรื่อง

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ขั้นนี้เป็นขั้นสำคัญมาก เพราะเป็นขั้นที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้หลาย ๆ อย่าง การวิเคราะห์การแสดงมักจะเป็นไปในรูปการอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้แสดง ผู้ชม หรือผู้สังเกตการณ์ การอภิปรายจะเป็นไปในรูปใดนั้นมักจะขึ้นกับวัตถุประสงค์ของการเรียนเป็นหลัก ในการอภิปรายบางครั้งอาจจะให้ผู้แสดงเปิดเผยความรู้สึกและเสนอความคิดเห็นก่อน แล้วจึงให้ผู้ชมหรือผู้สังเกตการณ์เสนอความคิดเห็นบาง การอภิปรายจะต้องเป็นไปอย่างตรงไปตรงมา และเน้นที่เหตุผลของการแสดงออก และพฤติกรรมของการแสดงออก ไม่มุ่งวิจารณ์ว่าใครแสดงดีหรือไม่ก็อย่างไร

บทบาทครู ในขั้นนี้ควรมีบทบาทคือ

1. ครูควรตั้งคำถามกว้าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและหาคำตอบ (Sharan and Sharan, 1976 : 177) เช่น ถามว่า เกิดอะไรขึ้นบ้าง แต่ละความรู้สึกอย่างไร เรื่องนี้จะเกิดขึ้นในชีวิตจริงได้ไหม

2. ครูอาจจะแทรกการวิจารณ์ เพื่อนำไปสู่การเสนอวิธีแก้ปัญหาอย่างอื่น ๆ อีก เช่น เมื่อเด็กบอกว่า หนูไม่คิดว่าจะทำอย่างนี้ ครูควรถามว่า แล้วหนูจะอย่างไร ถ้าไม่มีใครเสนอวิธีอื่น ครูควรถามว่า ไม่มีวิธีแก้ปัญหาอย่างอื่นอีกแล้วหรือ เหล่านี้เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

หลังการวิเคราะห์และการอภิปรายผลการแสดงแล้ว กลุ่มอาจจะเสนอแนะแนวความคิดใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาและถ้าหากการแสดงครั้งแรกยังได้ผลไม่เป็นที่พอใจ ครูอาจจะให้มีการแสดงเพิ่มเติมอีกได้โดยใช้ทางเลือกใหม่ที่ได้จากการอภิปรายมาเป็นพื้นฐานของการแสดงครั้งใหม่ เพราะการฝึกเผชิญปัญหานั้นจะทำให้หลายครั้ง และถือกันว่าเป็นคุณค่าสำคัญของบทบาทสมมติ

การกลับไปกลับมาระหว่างการแสดง การอภิปรายการแสดงจะทำให้เกิดผลดีเกินเมื่อผู้เรียนคนหนึ่งคิดว่าข้อเสนอของเขาดีแล้ว แต่เมื่อผ่านชววนการนี้ เขาอาจจะพบว่าตนเองใช้อารมณ์เข้าตัดสินมากเกินไป ยิ่งได้เห็นจากที่เพื่อน ๆ ได้แสดงหลายครั้ง เขาอาจจะหาทางออกได้ต่างกับตอนแรก ๆ และถ้าครูสามารถนำผู้เรียนได้ก็แล้ว จะทำให้เขากอย ๆ นำอารมณ์และเหตุผลมาสัมพันธ์กันได้ดีขึ้นทีละน้อย ๆ

ขั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

การแลกเปลี่ยนประสบการณ์จะช่วยให้ผู้เรียนได้แนวความคิดกว้างขวางขึ้น และส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นว่าสิ่งที่เรียนนั้นเกี่ยวข้องกับชีวิตจริง และทำให้ผู้เรียนสามารถหาข้อสรุปหรือได้แนวคิดรวบยอดที่ตนสามารถเข้าใจได้อย่างดี

บทบาทครู ในขั้นนี้ครูควรมีบทบาทคือ

1. กระตุ้นให้นักเรียนได้อภิปรายกัน ซึ่งส่วนมากจะเป็นการเล่าประสบการณ์ให้กันและกันฟัง เช่น อาจจะถามว่า "นักเรียนคิดว่าเรื่องนี้เกิดขึ้นในชีวิตของนักเรียนได้ไหม" หรือ "มีเรื่องอย่างนี้เกิดขึ้นกับคนที่นักเรียนรู้จักไหม" หรือ "นักเรียนเคยเห็นใครทำเช่นนี้บ้างไหม" ครูไม่ควรถามว่า "นักเรียนเคยทำเช่นนี้บ้างไหม" เพราะบางครั้งถ้าเด็กเล่าเรื่องของตนให้ฟัง เด็กอาจสูญเสียความนิยมจากกลุ่มเพื่อนได้

2. ต้องเตรียมใจว่าบางครั้งการแสดงบทบาทสมมติอาจไปไม่ถึงขั้นสรุปได้ แต่ครูควรพอใจ แม้ว่าจะไปได้เพียงขั้นวิเคราะห์ปัญหาหรือพยายามหาหนทางต่าง ๆ เพื่อแก้ไข้ปัญหา เพราะบางครั้งกว่าผู้เรียนจะเข้าใจลึกซึ้งและสรุปได้ต้องอาศัยการแสดงหลาย ๆ ครั้ง เปลี่ยนเรื่องหลายเรื่อง (ในหัวข้อเดียวกัน) ครูไม่สามารถบังคับให้มีการสรุปขึ้นได้

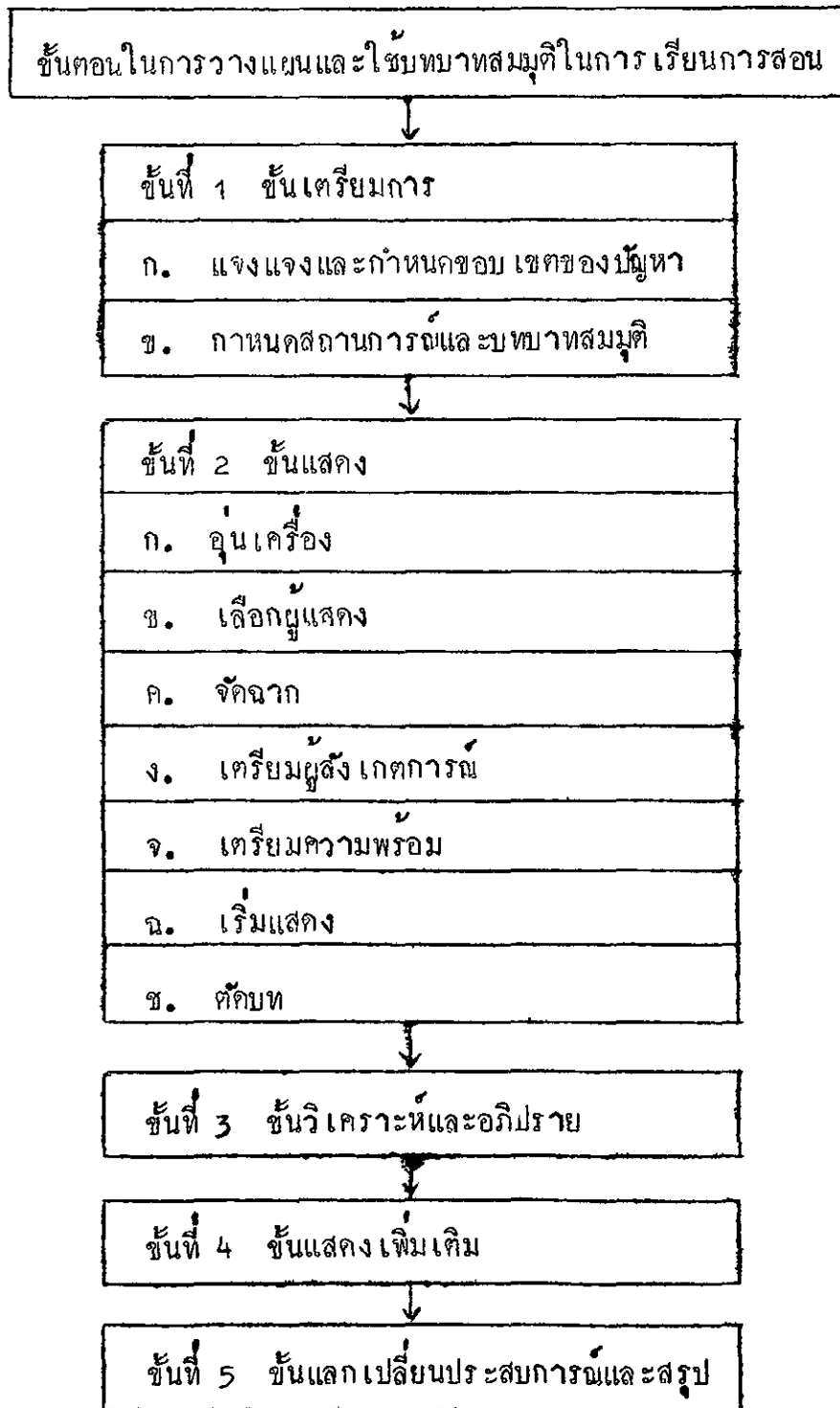
เอนกกุล กริแสง (เอนกกุล กริแสง 2520 : 205 - 209) ได้เสนอ ขั้นตอนในการแสดงบทบาทสมมติไว้ดังนี้

1. การกำหนดปัญหา
2. การเลือกผู้แสดง
3. การเตรียมตัวผู้พูด
4. เตรียมสถานที่
5. การแสดง
6. การอภิปรายและการประเมินผล
7. การแสดงซ้ำ
8. การอภิปรายและการประเมินผลครั้งใหญ่
9. การถ้อยแถลงและการนำไปใช้

ชูศรี สนิทประชากร (ชูศรี สนิทประชากร 2525 : 17) ได้เสนอขั้นตอน ในการแสดงบทบาทสมมติไว้ดังนี้

1. การกำหนดขอบเขต
2. การเตรียมพร้อมก่อนแสดง
3. การกำหนดสถานการณ์
4. ขึ้นแสดง
5. การจัดการแสดง
6. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง

จากขั้นตอนในการแสดงบทบาทดังกล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่าในการแสดง
 บทบาทสมมุติ นั้น ครูจะต้องกำหนดสถานการณ์สมมุติและให้ผู้แสดงเข้าใจบทบาทของตน
 โดยวางแผนอย่างย่อ ๆ ว่า ตนจะแสดงอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับบทบาท ส่วนผู้สังเกตการณ์นั้น
 ครูจะต้องช่วยให้รู้จักสังเกตและวิเคราะห์เหตุการณ์ไปด้วย เพื่อจะได้นำมาอภิปรายและ
 ประเมินผล ซึ่งอาจเขียนรูปเป็นภาพประกอบได้ดังนี้ (ทิสนา แซมเมธี 2519 : 47)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงบทบาทสมมุติในประเทศ

วิมลรัตน์ ชัยสิทธิ์ (วิมลรัตน์ ชัยสิทธิ์ 2522 : 66 - 67) ได้ศึกษาการแสดงบทบาทสมมุติในการสอนกลุ่มบูรณาการสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่องการรักษาความสะอาดและความสวยงามของธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการแสดงบทบาทสมมุติกับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีธรรมดาไม่แตกต่างกัน แต่ทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการแสดงบทบาทสมมุติ มีความสนใจและกระตือรือร้นต่อการเรียนมากกว่าแสดงออกมากขึ้นสนุกสนานในการเรียน และมีพฤติกรรมที่ดีในการช่วยกันรักษาความสะอาดของห้องเรียนและบริเวณสนามหน้าห้องเรียน

สุนีย์ ชุมจิต (สุนีย์ ชุมจิต 2523 : 72 - 76) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติค่านิยมสัมพันธของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 132 คน ที่เรียนหน่วย "ชีวิตในบ้าน" ด้วยการสอนแบบใช้และไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมุติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมุติ ส่วนทัศนคติค่านิยมสัมพันธนั้น ปรากฏว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติมีทัศนคติค่านิยมสัมพันธสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มแล้ว นักเรียนที่เรียนโดยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติมีทัศนคติค่านิยมสัมพันธสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมุติ

สุจิตรา บัวคำภา (สุจิตรา บัวคำภา 2525 : 51) ได้ศึกษาการสอนจริยศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนแบบใช้และไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมุติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติและไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมุติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งสองโรงเรียน นักเรียนที่เรียนด้วยการใช้การแสดง

บทบาทสมมุติ และไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมุติมีทัศนคติเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 กล่าวคือ นักเรียนโรงเรียนวัดน้ำใสที่เรียนด้วยการใช้และไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมุติมีทัศนคติเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนโรงเรียนวัดใหม่ที่เรียนด้วยการใช้และไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมุติ มีทัศนคติเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

✓ วรดี สิริพิฑูร (วรดี สิริพิฑูร 2525 : 38) ได้ศึกษาการพัฒนาโนภาพแห่งตน โดยใช้บทบาทสมมุติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2524 ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลองมโนภาพแห่งตนของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมโนภาพแห่งตนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการดำเนินการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีมโนภาพแห่งตนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงบทบาทสมมุติในต่างประเทศ

ในต่างประเทศงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้การแสดงบทบาทสมมุติประกอบ การสอนวิชาต่าง ๆ มีวิจัยกันมากในหลาย ๆ วงการ เช่น วงการแพทย์ วงการแนะแนว และจิตวิทยา สำหรับในวงการศึกษามีผู้นิยมใช้การแสดงบทบาทสมมุติในการเรียนการสอน ในระดับชั้นต่าง ๆ กัน

✓ ในปี พ.ศ. 2509 การ์เวย์ (Garwey. 1966 : 18) ได้รายงานการใช้ สถานการณ์จำลองในการเรียน ผลปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทดลองสอนโดยวิธีสถานการณ์ จำลองในการเรียนการสอนร้อยละ 93 เห็นว่าวิธีสอนแบบนี้ ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความ สนุกสนานและไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน

ในปี พ.ศ. 2517 ลี (Lee. 1974 : 269 - 290) ได้ทดลองสอนนักเรียน ในระดับประถมศึกษาโดยใช้การแสดงละคร (Dramatic Play) ประกอบการสอน ผลปรากฏว่า ช่วยทำให้ผู้เรียนได้เรียนสิ่งที่เขาต้องการรู้ได้อย่างสนุกสนาน ผู้เรียนสนใจ

และได้ร่วมมือกิจกรรมในการเรียนโดยทั่วถึงและได้เสนอแนะว่า การแสดงนี้ไม่จำเป็นต้องจัดเป็นเวทีที่จะจัดที่ใดก็ได้

✓ ในปี พ.ศ. 2520 โคโนเลย์ (Conoley. 1977 : 4977-A) แห่งมหาวิทยาลัยเทกซัส ได้ศึกษาผลของการใช้การแสดงบทบาทสมมุติในการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาเพื่อวัดพฤติกรรมของเด็ก เป็นการพยายามเปลี่ยนพฤติกรรมทางสังคมโดยใช้การแสดงเข้าช่วยในการสอน ซึ่งทดลองกับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 จำนวน 142 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ใช้เวลาทดลอง 2 สัปดาห์ วันละ 30 นาที ทุกวันมีการทดสอบก่อนเรียนและภายหลังการเรียน กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า การใช้การแสดงบทบาทสมมุติเข้าเป็นองค์ประกอบในการเรียนการสอน มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กมากกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า การใช้การแสดงบทบาทสมมุติมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็ก ทำให้เด็กมีสังคมมีคดียิ่งขึ้นและเปลี่ยนจากการยึดตนเอง เป็นศูนย์กลางไปสู่บุคคลอื่นมากขึ้น

ในปี พ.ศ. 2521 คลอว์ และเบรย์ (Clare and Bray. 1978 : 156) ได้วิจัยผลของการใช้นิทานที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของเด็ก โดยใช้หุ่นจำลอง และการแสดงบทบาทสมมุติโดยได้ทดลองกับนักเรียนชายชั้นประถมปีที่ 3 จำนวน 62 คน ในโรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง ที่เมืองเออบานา รัฐอินเดียนา มีนิทานทั้งหมด 4 เรื่อง แล้วเลือกมาใช้สอน 1 เรื่อง โดยให้นักเรียนแสดงอุปนิสัยท่าทางให้เหมือนกับตัวละครในนิทานนั้น เมื่อเรียนจบได้วัดทัศนคติทันที ปรากฏว่า เด็กชายเหล่านั้นมีทัศนคติที่ดีต่อสัตว์และหลังจากนั้นอีก 6 สัปดาห์ ก็ทำการวัดอีกครั้งหนึ่ง ผลปรากฏว่า การวัดทัศนคติของเด็กชายทั้งสองโรงเรียนมีความมั่นคง ผลการทดลองนี้แสดงว่ามีผลโดยตรงต่อพฤติกรรม และทัศนคติที่มั่นคงของเด็กได้

ในปีเดียวกันนี้ วากเนอร์ (Wagner. 1978 : 441) ได้ทดลองใช้การแสดงบทบาทสมมุติ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มชน โดยทดลองกับนักเรียนอายุ 8 - 9 ปี โดยให้แสดงบทบาทของชาวอินเดียแดงที่แสดงความรู้สึกในการถูกรุกราน

ที่อยู่ เป็นการเน้นคุณค่าของการคิดต่อสื่อสาร โดยการแสดงท่าทางที่ไม่ใช้คำพูด ผลปรากฏว่า เด็กมีความเข้าใจและประทับใจในเรื่องที่แสดงมาก เกิดความรูสึกสงสาร และเห็นใจชาวอินเดียนแดง

ในปี พ.ศ. 2522 เลเซอร์ (Leyser. 1979 : 7342-A) แห่งมหาวิทยาลัยอินเดียนา ได้ทดลองใช้การแสดงบทบาทสมมุติกับเด็กที่มีสังคมมิติต่ำ เป็นเด็กชั้นประถมปีที่ 3 ถึง 5 จำนวน 65 คน ในโรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า การใช้การแสดงบทบาทสมมุติในการเรียนสามารถช่วยเด็กที่มีสังคมมิติต่ำ มีปัญหาเข้ากับเพื่อนไม่ได้ ช่วยให้เด็กปรับตัวเข้ากับเพื่อนฝูงได้ดีขึ้น วิธีสอนแบบนี้ช่วยให้ครูเข้าใจเด็กดีขึ้นและมีผลดีมากสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางสังคม

คาร์บิน (Carbin. 1971 : 1258-A) ทำการศึกษาผลการจัดสถานการณ์จำลองเกี่ยวกับเอเชียอาคเนย์ เพื่อวัดทัศนคติทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของนักเรียนระดับ 9 จำนวน 210 คน ใช้เวลาทดลอง 3 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า ทัศนคติของนักเรียนเปลี่ยนไปจากเดิมแม้ว่าจะไม่สมบูรณ์ก็ตาม

ชาลส์ (Charles. 1974 : 4712 - 4713-A) ได้ศึกษาการสอนวิชาสังคมศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจำนวน 294 คน โดยใช้สถานการณ์จำลองแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 152 คน กลุ่มควบคุม 142 คน ใช้ครูเข้าร่วมสังเกตการณ์จำนวน 6 คน ระยะเวลาที่ทำการทดลอง 5 สัปดาห์ ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากนั้นกลุ่มนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาตามปกติทำการทดสอบใหม่ในสัปดาห์ที่ 10 ปรากฏผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

แฮนดลีย์ (Handley. 1975 : 3385 - 3384-A) ได้ศึกษาการสอนสังคมศึกษาโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติกับนักเรียน 3 ระดับคือ ระดับ 4, 5 และ 6 จำนวน 57 คน ใช้เวลา 4 สัปดาห์ โดยนักเรียนอาสาสมัครแสดงเอง ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้สังเกตการณ์ ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติมีผลการเรียนดีขึ้นกว่าเดิม นักเรียนมีความสนใจและตั้งใจเรียนดีกว่าเดิม และมีความมั่นคงในความคิดเห็น มากขึ้น

เออร์วิน และแอมบรอน (Irwin and Ambron. 1974 : 91) ได้วิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติทางศีลธรรมกับการแสดงบทบาทสมมุติกับเด็กวัย 3 - 7 ปี พบว่า เด็กที่แสดงบทบาทสมมุติจะมีความเข้าใจ การกล่าวโทษได้ดีที่สุด การล้างบาป และการปฏิบัติที่ถูกต้อง ตามลำดับ

แมนเดล บาวน์ (Mandelbaum. 1976 : 859) ได้ศึกษาเปรียบเทียบ การฝึกพัฒนาการทางศีลธรรมตามหลักของ เปียเจต์ และโคลเบอร์ก โดยใช้การแสดง บทบาทสมมุติกับการไม่ฝึก ปรากฏว่า การฝึกโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติมีผลดีกว่าไม่ฝึก

ลอนนอตตี (Lonnotti. 1977 : 142) ศึกษาการใช้บทบาทสมมุติฝึก การเห็นประโยชน์ของผู้อื่นมากกว่าประโยชน์ส่วนตน กับเด็กอายุ 6 - 9 ปี ปรากฏว่า เด็กที่ได้รับการฝึกด้านบทบาทสมมุติมีพฤติกรรมที่เห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่นเพิ่มอย่างมี นัยสำคัญของสถิติ

✓ แอนเดอร์สัน (Anderson. 1977 : 181) ได้ศึกษาการใช้สถานการณ์จำลอง โดยใช้บทบาทสมมุติสอน เรื่องการทำความสะอาดบ้าน ผลการวิจัยพบว่า การสอนโดย การใช้บทบาทสมมุติได้ผลดีกว่าการสอนโดยการบรรยาย

มาร์ช และเซราฟิกา (Marsh and Serafica. 1978 : 141) ได้ศึกษาความเข้าใจในความยุติธรรมใช้บทบาทสมมุติกับนักเรียนอายุ 4 - 10 ปี จำนวน 20 คน การวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการในเรื่องความยุติธรรมเพิ่มขึ้น

✗ เกลเลอร์ (Geller. 1978 : 219) ได้ทดลองใช้บทบาทสมมุติประกอบการ เรียนเพื่อปลูกฝังการเชื่อฟังของนักเรียน จำนวน 91 คน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ใช้ บทบาทสมมุติมีความเชื่อฟังมากกว่ากลุ่มที่เรียน โดยไม่ใช้บทบาทสมมุติ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ

เมอร์ฟี (Murphy. 1976 : 1994-A) ได้ศึกษาการใช้การแสดงบทบาทสมมุติ เพื่อสร้างภาพลักษณ์และการใช้เหตุผลที่ชอบธรรมของเด็กระดับ 2 จำนวน 28 คน และระดับ 4 จำนวน 56 คน เป็นเด็กผิวขาวในเมืองออนตาริโอ ประเทศแคนาดา ผลการศึกษาพบว่า การแสดงบทบาทสมมุติช่วยให้เด็กมีเหตุผลที่ชอบธรรมตามอายุ

✓ ทาวเนอร์ (Towner. 1981 : 5091-A) ได้ศึกษาการแสดงบทบาทสมมุติและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักศึกษาครูที่อยู่ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 67 คน ซึ่งได้แสดงบทบาทเป็นครูและนักเรียน อย่างใดอย่างหนึ่งและมีกลุ่มควบคุม ผลปรากฏว่า ทัศนคติของนักศึกษาครูที่อยู่มีความบกพร่องทางการได้ยินแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่า การแสดงบทบาทสมมุติของกลุ่มตัวอย่างเพียง 1 ชั่วโมง ไม่เพียงพอที่จะทำให้ทัศนคติของนักศึกษาครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้

✓ ทราวิส และปีเตอร์ (Travis and Porter. 1976 : 3397-3398-A) ได้ใช้การแสดงบทบาทสมมุติประกอบการเรียนในการปลูกฝังความยุติธรรม ผลปรากฏว่าการพัฒนาทางศีลธรรมเกี่ยวกับความยุติธรรมของนักเรียนดีขึ้นกว่าเดิม เช่นเดียวกับที่ชูดท์ (Shoudt. 1976 : 2754-A) ได้ศึกษาการใช้บทบาทสมมุติในการฝึกทักษะปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กอนุบาล จำนวน 75 คน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกและไม่ได้รับการฝึก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กที่ได้รับการฝึกมีความเอื้อเฟื้อมากขึ้น

มาควีสส์ และหลุยส์ (Marquess and Louise. 1976:3397-3398-A) ได้ศึกษาผลการใช้การแสดงบทบาทสมมุติที่ส่งผลต่อค่านิยมของเด็กระดับ 3 และ 5 กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 23 และ 19 คน ตามลำดับ ใช้การแสดงบทบาทสมมุติ 30 ฉาก โดยใช้เวลานั้นละ 1 ชั่วโมง สำหรับเด็กระดับ 3 และ 2 ชั่วโมงสำหรับเด็กระดับ 5 ผลปรากฏว่า ค่านิยมของเด็กระดับ 3 มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องความซื่อสัตย์และรู้จักพิจารณาผู้อื่น ส่วนเรื่องความเคารพสิทธิของผู้อื่นไม่แตกต่างกัน ส่วนค่านิยมของเด็กระดับ 5 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งสามเรื่อง

จากผลงานวิจัยที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่าการใช้การแสดงบทบาทสมมุติเข้าช่วยในการสอนสามารถทำให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมหรือ เปลี่ยนทัศนคติไปในด้านที่ครูต้องการได้ และยังทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียนอีกด้วย การให้เด็ก

ได้เรียนโดยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติในการเรียน ทำให้เด็กมีความรู้กว้างขวาง มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น และช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กไปในทางที่ดีขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังช่วยทำให้เด็กรู้จักฝึกการอภิปราย เพื่อคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อีกด้วย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

สมิท (Smith. 1961 : 185) ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองว่า หมายถึง การพึงพอใจในตนเอง ความภูมิใจในตนเองหรือการยอมรับตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเองจะมีในบุคคลใดมากน้อยเพียงใดนั้น สามารถพิจารณาได้จากความขัดแย้งระหว่างคนตามอัตภาพกับคนตามปณิธาน ถ้าความขัดแย้ง เกิดขึ้นมากจะเป็นเหตุให้คนรู้สึกว่ามีค่า ไม่เหมาะสม และไม่พึงพอใจในตนเอง อันหมายถึงขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดความวิตกกังวล ขาดความอบอุ่นใจและชอบฟังผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ ซัยมอนส์ (Symonds. 1964 : 85 - 89) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะไม่ชอบงานต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยสิ้นเชิงที่เกี่ยว ต่างกับคนที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองคือ มีความขลาดกลัว และไม่แน่ใจในตนเอง ซึ่งใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในทางนึกว่าสภาพเขาเองในสิ่งที่ตนต้องการ หรือปรารถนาสิ่งใดก็จะมีทำตามลำดับขั้นแห่งความเป็นจริง เนื่องจากเกิดความขลาดกลัว หวั่นวิตกจนกลายเป็นคนไม่ทำอะไรเลย อาจกล่าวได้ว่าปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้คนเราขาดความเชื่อมั่นในตนเองคือ ขาดความรู้ ขาดความกล้าหาญ ในทางชอบธรรมและมีความเกียจคร้าน และยังอาจเนื่องมาจากความเชื่อที่ฝังลึกอยู่ในจิตใจหรือบางทีก็เป็นผลของความล้มเหลวในอดีต ซึ่ง แบลร์ (Blair. 1968 : 132) ได้กล่าวว่าคนที่ยอมรับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ตนประสบโดยปราศจากความกลัว ความล้มเหลว จะเป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง การที่บุคคลจะเผชิญต่อสถานการณ์ใด ๆ ด้วยความไม่กลัว เขาย่อมแน่ใจว่าสถานการณ์นั้น ๆ จะไม่ทำให้เขาได้รับความเดือดร้อน ไม่สบายใจ บุคคลใดก็ตามที่กระทำตามความต้องการหรือคุณธรรมที่สังคมวางไว้อย่อมสบายใจ มีความเชื่อมั่นในตนเองว่าที่ตนกระทำไปนั้น เป็นสิ่งที่ดีงาม นอกจากนี้ สุชา จันทรเอน (สุชา จันทรเอน 2521 : 152) ได้กล่าวถึง

บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะเป็นคนที่มีความสามารถตัดสินใจได้อย่างฉับพลัน ไม่มีจิตใจรวนเร ทั้งนี้จะทำให้มีลักษณะของความเป็นผู้นำ เป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจของผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นอยากจะทำางานรวมควย

นอกจากนี้ สมาคมการศึกษาแห่งอเมริกา (Child Study Association of America. 1952 : 185 - 186) ได้แสดงความคิดเห็นว่า ความเชื่อมั่นในตนเองจะเกิดขึ้นกับเด็กที่ประสบผลสำเร็จในการกระทำสิ่งต่าง ๆ อยู่เสมอ บุคคลยิ่งประสบผลสำเร็จมากเท่าไรย่อมมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นเท่านั้น และเขาจะรู้สึกว่ตนเองไม่ถูกข่มขู่หรือขู่เข็ญจากคนอื่น ทำให้ความยุ่งยากใจต่าง ๆ ลดลงหรือหมดไปอันมีผลทำให้มีความคิดที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น สามารถรับฟังความคิดเห็นหรือคำนิยมของผู้อื่นควยลักษณะของบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์แล้ว ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวนี้ คล้ายคลึงกับผลการศึกษาของ ชูชีพ อ่อนโคกสูง (ชูชีพ อ่อนโคกสูง 2516 :

14 - 16 อ้างอิงมาจาก Shrother and Others. n.d.) ที่ว่าลักษณะของ เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะมีความสามารถในการควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบและสามารถแสดง ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ส่วนเด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง คือ เด็กที่ไม่บรรลุลวุฒิภาวะทางอารมณ์ไม่กระปรี้กระเปร่า ในการทำสิ่งต่าง ๆ และ ไม่ยอมต่อสู้กับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง ซึ่งผลของการขาดความเชื่อมั่นในตนเอง จะทำให้เด็กคอยแต่พึ่งพาผู้อื่นอยู่เสมอ ผลที่ตามมาคือ ขาดความกล้าที่จะเผชิญต่ออุปสรรค (ละม้ายมาศ ศรีทศต์ และจรรยา สุวรรณทัต 2510 : 127) กล่าวว่า บุคคลที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการพัฒนาบุคคลอันเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ดังนั้นบุคคลจึงควรสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง

การสร้าง ความเชื่อมั่นในตนเอง ส. สายสุเมธ (ไพรัช สร้างถิ่น อ้างอิงมาจาก ส. สายสุเมธ 2519 : 37 - 43) กล่าวไว้ดังนี้คือ

วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเองมีดังนี้

1. ศึกษาความรู้อย่างไม่ลดละ การศึกษาเป็นบ่อเกิดแห่งความรู้ เป็นพลังอันยิ่งใหญ่ของมนุษย์ คนที่รักความก้าวหน้าจะต้อง เป็นนักศึกษา นักค้นคว้า คนที่ยิ่งฉลาดมาก

ยิ่งเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมาก คนที่ไม่ยอมศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ก็ไม่มีทางที่จะก้าวหน้าไปได้ไกล อนาคตก็จะไม่แจ่มใส การศึกษาอาจปฏิบัติได้ดังนี้คือ อ่านให้มาก ฟังให้มาก บันทึกให้มากและคิดให้มาก

2. แผนงานที่ดี ใครก็ตามทำงานโดยไม่มีแผน จะทำงานใหญ่ให้สำเร็จหาได้ไม่ดังก่ากล่าวที่ว่า ในการทำงานทุกชนิด หากวางแผนที่ดีไว้ก่อนงานนั้นก็เท่ากับว่าสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง

3. ทำใจสู้เสีย หรือยิ้มรับได้เมื่อภัยมา เช่น ในการพูดในที่ชุมชน เมื่อผู้พูดเกิดความประหม่า ไม่มีความมั่นใจในตนเอง วิธีแก้ก็คือ ปลุกใจตนเองให้เข้มแข็ง ทำใจสู้เสีย นึกเสียว่าเราก็กินเขาก็กิน จะไปเกรงกลัวทำไม

4. ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง สิ่งสุดท้ายที่จะทำให้ความเชื่อมั่นในตนเองก็คือ ลงมือหรือปฏิบัติ การที่เราเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะละเอียดหรือหยาบเพียงใดก็ตาม ถ้าเราไม่เคยปฏิบัติแล้วก็เปรียบเสมือนคนที่เรียนแต่ทฤษฎี

งานวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง ชูชีพ อ่อนโคกสูง (ชูชีพ อ่อนโคกสูง 2516 : 88) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงถึงความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเอง และคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดี กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งชายและหญิง ประจําปีการศึกษา 2515 จำนวน 300 คน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับความวิตกกังวลอย่างมีนัยสําคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพแสดงตัวอย่างมีนัยสําคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชูชีพ หลักเพชร (ชูชีพ หลักเพชร 2517 : 98) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่อมั่นในตนเอง และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดเพชรบุรี ทั้งชายและหญิง จำนวน 350 คน พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

สมพงษ์ ศิริพัฒน์ (สมพงษ์ ศิริพัฒน์ 2517 : 44) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อมั่นในตนเอง และความรู้สึกรับผิดชอบ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2517 จำนวน 185 คน ในจังหวัดนครปฐมพบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมแบบเข้มงวดน้อย ประชาธิปไตยมากมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมแบบเข้มงวดมาก ประชาธิปไตยมาก และประชาธิปไตยน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเด็กที่ได้รับการอบรมแบบเข้มงวดน้อย ประชาธิปไตยน้อยมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมแบบเข้มงวดมาก ประชาธิปไตยมาก ประชาธิปไตยน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม (นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม 2519 : 51 - 53) ศึกษาเรื่อง การศึกษานุคลิกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอุตรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2518 จากโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอุตรดิตถ์ รวมทั้งหมด 240 คน เป็นนักเรียนชาย 127 คน นักเรียนหญิง 113 คนพบว่า นุคลิกภาพแสดงตัวมีความสัมพันธ์เป็นเส้นตรงกับความเชื่อมั่นในตนเองคือ คนที่มีนุคลิกภาพแสดงตัวมากจะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ส่วนคนที่มีนุคลิกภาพแสดงตัวน้อย (เก็บตัว) จะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ และยังพบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์เป็นเส้นตรงกับความภาคภูมิใจในตนเองคือ คนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงจะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูง ส่วนคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำจะมีความภูมิใจในตนเองต่ำ

เลอวิน และลิปพิทท์ (McKinnon. 1942 : 8 อ้างอิงมาจาก Lewin and Lippitte. n.d.) ศึกษาเด็กทั้งหญิงและชายกลุ่มเดียวกัน ซึ่งได้รับการทดลองอบรมเลี้ยงดูในบรรยากาศ 3 แบบ คือ แบบประชาธิปไตย (Democratic) อัตตาธิปไตย (Autocratic) และแบบเสรีนิยม (Laissez - Faire) พบว่าบรรยากาศแบบประชาธิปไตยดีกว่าอย่างอื่น เด็กมีลักษณะเป็นมิตรมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ไม่ค่อยแสดงความก้าวร้าว

มัสเสน (Musson. 1969 : 261) ศึกษาพบว่า พ่อแม่ที่ปล่อยให้เด็กเป็นอิสระในการช่วยเหลือตนเอง และสนองความต้องการในค่านความอยากรู้อยากเห็น จะทำให้เกิดมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง พึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าพูด กล้าแสดงออก สามารถเผชิญสถานการณ์ใหม่ โดยไม่วิตกกังวล มีความเชื่อมั่นในตนเอง

จะเห็นได้ว่าการที่บุคคลจะมีค่านิยมเชื่อมั่นในตนเอง ย่อมขึ้นอยู่กับกรอบมเลียงคูล ซึ่ง เป็นเหตุให้บุคคลบังเกิดความรู้สึก หรือทัศนคติต่อการแสดงออกในเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การสอนแบบบทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
2. ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การสอนแบบบทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
3. ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การสอนแบบบทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกัน
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การสอนแบบบทบาทสมมุติ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู หลังจากทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
6. ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การสอนแบบบทบาทสมมุติ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง

7. ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดกของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู หลังจากการทดลองสูงกว่า
ก่อนทดลอง

8. ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้
การสอนแบบบทบาทสมมติ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

9. ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดย
การสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์ อำเภอบางบาล จังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 4 ห้องเรียน มีนักเรียนรวม 180 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์ อำเภอบางบาล จังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 ที่เลือกเรียนวิชาภาษาไทย ท 033 วรรณคดีบรรคก 4 ห้องเรียน โดยสุ่มจากห้องเรียนทั้งหมด 4 ห้อง จ้างฉลากเอามา 2 ห้องเรียน นำนักเรียนทั้ง 2 ห้องเรียนมาคละกัน แล้วจ้างฉลากแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง จำนวน 40 คน เรียนโดยใช้บทบาทสมมุติ

กลุ่มควบคุม จำนวน 40 คน เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น

1.1 การสอนโดยการใช้อย่างบทบาทสมมุติ

1.2 การสอนตามคู่มือครู

2. ตัวแปรตาม

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

2.2 ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทย

2.3 ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองมีดังนี้

1. แผนการสอนโดยการจับพบาสมมุติ และแผนการสอนตามคู่มือครู
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 033 เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน หนุมานเฝ้าลงกา และอิเหนา ตอน ท้าวดาหาไปไ้ชนและนุษาเสียงเหียน
3. แบบทดสอบวัดความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทย
4. แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเกี่ยวกับวิธีสอน

1. ศึกษาหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
2. เลือกบทเรียน
บทเรียนที่จะเป็นเนื้อหา ในการสอนโดยจับพบาสมมุติ เพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหาจากหนังสือแบบเรียนวิชาภาษาไทย ท 033 จำนวน 2 เรื่องต่อไปนี้ คือ

2.1 รามเกียรติ์ตอน หนุมานเฝ้าลงกา

2.2 อิเหนาตอน ท้าวดาหาไปไ้ชนและนุษาเสียงเหียน

เหตุที่เลือกเนื้อหาทั้ง 2 เรื่องนี้ เพราะ

1. เนื้อหาเหมาะสม สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี
2. เนื้อหาในแต่ละเรื่อง เป็นพื้นฐานด้านการฝึกทักษะในการใช้ภาษาได้เป็น

อย่างคิ

3. บทประพันธ์ทั้ง 2 เรื่อง เป็นวรรณคดีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งมีลักษณะการใช้ถ้อยคำ สำนวน และกระบวนการประพันธ์คิ เป็นแบบอย่างของการประพันธ์ได้

3. กำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน หนุมานเฝ้าลงกา และอิเหนา ตอน ท้าวดาหาไปไชยบัน และบุษบาเสี่ยงเทียน กำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมได้ดังนี้คือ เมื่อนักเรียนเรียนจบทั้ง 2 เรื่องนี้แล้วนักเรียนสามารถ

3.1 อธิบายลักษณะของหนังสือที่เป็นวรรณคดีมรดกได้

3.2 บอกประวัติโดยสังเขปของหนังสือ และประวัติของผู้แต่งวรรณคดีที่เรียนได้

3.3 บอกลักษณะคำประพันธ์ของวรรณคดีที่เรียนได้

3.4 อธิบายลักษณะตัวละครที่สำคัญได้

3.5 เปรียบเทียบลักษณะนิสัยตัวละครในค่านิยมธรรมได้

3.6 วิจารณ์การกระทำของตัวละครได้

3.7 บ่งชี้การกระทำของตัวละครที่แสดงถึงค่านิยมเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยได้

3.8 ยกตัวอย่างคำประพันธ์ที่ไพเราะ พร้อมทั้งบอกเหตุผลได้

3.9 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวความคิดในเรื่องที่เรียนได้

3.10 อธิบายอิทธิพลของวรรณคดีที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทยได้

3.11 อธิบายความหมายของคำศัพท์ และสำนวนในวรรณคดีมรดกซึ่งยังคงใช้อยู่ในปัจจุบันได้

4. การสร้างแผนการสอนการขับพาทสมมุติสำหรับกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ใช้ในการทดลองและศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแผนการสอนวิชาภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างเป็นขั้นตอนดังนี้

4.1 การเลือกเนื้อหาสำหรับสร้างแผนการสอน ในการเลือกเนื้อหาผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 และศึกษาแผนการสอนวิชาภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดกของหน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 1 แบบเรียนภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว เลือกเนื้อหา 2 เรื่อง

มาสร้างแผนการสอนโดยพิจารณาจากเนื้อหาและความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม
เนื้อหาดังกล่าวได้แก่ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน หนุมานเผาลงกา ใช้เวลาสอน 7 คาบ
คาบละ 50 นาที อีเหนา ตอนท้าวดาหาไปโชนและบุษบาเสี่ยงเทียน ใช้เวลาสอน
7 คาบ คาบละ 50 นาที

4.2 ขั้นตอนในการสร้างแผนการสอน

4.2.1 ศึกษาหลักสูตรและขอบข่ายเนื้อหาวิชาภาษาไทย

4.2.2 ศึกษาความมุ่งหมายในการสอนวิชาภาษาไทย จากหลักสูตร

มัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

4.2.3 ศึกษาเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแผนการสอนโดยละเอียด

4.2.4 วิเคราะห์ภาระกิจ (Task Analysis) โดยตั้ง

จุดมุ่งหมายทั่วไป จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมและหัวข้อการทดสอบ เพื่อเป็นแนวทาง
การสร้างบทเรียนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย

4.2.5 ส่งแผนการสอนให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขปรับปรุง

3 ท่าน คือ ศึกษาพิเศษเขต 1 ผู้ทำหน้าที่ให้การอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
วิชาภาษาไทยตามหลักสูตรใหม่

5. ทดลองแผนการสอน นำแผนการสอนที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วไปทดลอง
สอนกับนักเรียนโรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
โดยดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

5.1 ทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็กประมาณ 10 คน ซึ่งยังไม่เคยเรียน
บทเรียนนี้มาก่อน ขณะทดลองผู้วิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนพร้อมทั้ง
ซักถามปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างเรียนและขณะเดียวกันก็จับเวลาที่นักเรียนใช้ในการเรียน
จากนั้นนำชุดการสอนไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ คำนึงว่า ส่วนวนภาษาที่ใช้ให้
เหมาะสมกับผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนให้เหมาะสมกับเนื้อหา

5.2 ทดลองกับกลุ่มละประมาณ 15 คน โดยนำแผนการสอนที่ได้
ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียน ซึ่งยังไม่เคยเรียนบทเรียนนี้มาก่อน เพื่อหา
ข้อบกพร่องและนำมาปรับปรุงแก้ไข เช่นเดียวกับการทดลองใช้ในครั้งแรก (5.1)

5.3 ทดลองภาคสนาม หลังจากปรับปรุงแก้ไขแผนการสอนทั้ง 2 ครั้ง มาแล้วนำบทเรียนแผนการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 30 คน ซึ่งเป็นนักเรียน กลุ่มใหม่ไม่เคยเรียนแผนการสอนนี้มาก่อน เพื่อที่จะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง อีกครั้ง ก่อนนำไปทดลองใช้สอนจริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 033

1.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบที่ดี และวิธีวิเคราะห์ข้อสอบจาก หนังสือเทคนิคการวัดผล (ชาวาล แพทย์กุล 2518 : 1 - 434) และหนังสือเทคนิค การเขียนข้อสอบ (ชาวาล แพทย์กุล 2520 : 1 - 402)

1.2 ทำตารางวิเคราะห์หลักสูตร

1.3 ออกข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choices) หัวข้อเลือก จำนวนข้อสอบเป็นสอง เท่ากับจำนวนที่จะไปใช้จริง ซึ่งต้องการใช้ 50 ข้อ และออกข้อสอบ จำนวน 100 ข้อ จากเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน หนุมานเผาลงกา และ อิเหนา ตอน ท้าวดาหไปไชยบันและบุษบาเสี่ยงเทียน โดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรมและครอบคลุมเนื้อหา ตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร

1.4 นำข้อสอบจาก 1.3 ไปให้ผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายตรวจแก้ไขด้วยการอ่านตรวจทาน เพื่อแก้ไขสำนวนภาษา ข้อบกพร่อง

2. การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1 การหาความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยสร้างแบบทดสอบจำนวน 100 ข้อ ให้ครอบคลุมเนื้อหา สอดคล้องกับตารางวิเคราะห์หลักสูตรและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้มีความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา (Content Validity) และส่งข้อสอบให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นอาจารย์ สอนภาควิชาการวัดผลสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2.2 การหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ
 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียน
 โรงเรียนวัดทรงธรรม จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 100 คน ซึ่งเคยผ่านบทเรียน
 ทั้งสองเรื่องนี้มาแล้ว ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ก่อนทำการทดสอบ 1 สัปดาห์ สอน
 ซ้อมเสริมในบทเรียนนี้ให้ก่อนโดยใช้ชั่วโมงสอนนอกเวลาหลังจากนักเรียนเลิกเรียนแล้ว
 เพื่อพบทวนเนื้อหาเมื่อทำการสอนแล้วนำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนนทุกแผ่น โดย
 ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน ถ้าตอบมากกว่า 1 แห่ง ใน
 ข้อเดียวกันให้ 0 คะแนน

2.3 นามผลการตรวจมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (Difficulty)
 และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้เทคนิค 27 % ของ ฟาน
 (Fan. 1952 : 3 - 52) แล้วคัดเลือกไว้ใช้ในการทดสอบจริง โดยเลือกข้อที่มี
 ความง่ายระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป คัดเอาไว้
 50 ข้อ จากที่ออกทั้งสิ้นจำนวน 100 ข้อ

2.4 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ
 วัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย นำข้อสอบที่คัดเลือกได้แล้วจาก 2.3 เรียงลำดับจากข้อง่าย
 ไปสู่ข้อยากทั้ง 50 ข้อ นำไปสอบกับกลุ่มตัวอย่างเดิม (2.2) ห่างจากการสอบครั้งแรก
 4 สัปดาห์ เมื่อตรวจเสร็จนำคะแนนของแบบทดสอบมาหาความเชื่อมั่นจากสูตรของ
 Kuder - Richardson (KR - 20) ได้ค่าความเชื่อมั่น $r_{tt} = 0.7225$

ตัวอย่างข้อสอบ

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X บนตัวอักษรตรงกับคำตอบที่ถูกต้องที่สุด
 เพียงคำตอบเดียว

- ๐) ข้อใดเป็นปมปัญหาสำคัญที่สุดของเรื่องอิเหนา ที่ทำให้เกิดปมปัญหาอื่น ๆ ต่อไป
  - ก. ท้าวดาหายกบฏฆ่าให้แก่จระกาศยความโกรธอิเหนา
  - ข. องค์ปะตาระกาหลาบ้นดาลให้ลมทอบบุนฆ่าไป
  - ค. อิเหนาเผาเมืองดาหา

- ง. นุชบาปลอมตัวเป็นอุณากรรณ
 จ. การไปไชนน บนเขาวิไลศมาหรา
- ๐๐) ข้อความใดมีคุณค่าด้านวรรณศิลป์มากที่สุด
ก. ลางนางบางกระทุมน้ำเลน	บ้างโกรธกระเซ็นถูกเกศา
ข. อันนางนี้ลิเป็นของลูก	รักใคร่พันผูกหนักหนา
ค. จงให้สัจย์ปฏิญาณแก่ลูกรัก	จำเพาะพัศตร์พระปฏิมาก่อน
ง. นัคจะแต่งวิวาหมงคล	กุศลไม่เคยคู่กับนัคดา
จ. พักตร์น้องละอองนวลปลั่ง เปล่ง	คังดวงจันทร์วันเพ็ญประไพศรี

แบบทดสอบวัดความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทย

1. การสร้างแบบทดสอบฉบับนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบของ ศิริอร รัตนอุดม (ศิริอร รัตนอุดม 2527 : 51) ซึ่งใช้วัดความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แล้วนำมาดัดแปลงข้อความให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ (Rating Scale) โดยมีลำดับการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาแนวการสร้างเครื่องมือวัดทัศนคติและความสนใจจากหนังสือวารสารการวัดผลการศึกษา แนวการสร้างเครื่องมือวัดความสนใจโดย สำเริง บุญเรืองรัตน์ (สำเริง บุญเรืองรัตน์ 2524 : 7 - 13) และหลักการวิจัยเบื้องต้นของ อนันต์ ศรีโสภา (อนันต์ ศรีโสภา 2521 : 222 - 236)

1.2 สร้างข้อความที่แสดงลักษณะของความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทย โดยยึดนิยามศัพท์เฉพาะจำนวน 20 ข้อความ โดยให้มีข้อเลือกดังนี้ สนใจมากที่สุด สนใจมาก สนใจน้อย สนใจน้อยที่สุด

1.3 นำข้อความที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางค่านิจวิทยา และทางค่านภาษาไทยตรวจสอบคุณภาพ พิจารณาตรวจแก้ไข

1.4 กำหนดน้ำหนักในการตอบตัวเลือกต่าง ๆ แต่ละข้อความคะแนนเป็น 4 สนใจมากที่สุด 3 สนใจมาก 2 สนใจน้อย 1 สนใจน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบทดสอบวัดความสนใจของนักเรียนที่มีต่อวิชาภาษาไทย
 คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ เพียงช่องใด
 ช่องหนึ่งตามความรู้สึกแท้จริงของนักเรียน

ข้อความ	สนใจ มากที่สุด	สนใจมาก	สนใจน้อย	สนใจ น้อยที่สุด
๐) ในขณะที่อ่านบทเรียน นักเรียนมีความรู้สึกอยาก ติดตามเรื่องต่อไปเรื่อย ๆ	✓			
๐๐) เนื้อหาจากบทเรียน ไม่น่าสนใจเท่าที่ควร		✓		

2. การตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือวัดความสนใจ

2.1 นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนแจ้งร้อนวิทยา เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร จำนวน 120 คน

2.2 นำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนนดังนี้

สนใจมากที่สุดให้	4	คะแนน
สนใจมากให้	3	คะแนน
สนใจน้อยให้	2	คะแนน
สนใจน้อยที่สุดให้	1	คะแนน

2.3 นำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์เป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 %
 เลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง ค่า t ที่มีความสำคัญที่ .05

2.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสนใจ โดยนำผลจากการตรวจแบบทดสอบวัดความสนใจของนักเรียนมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ Coefficient Alpha (α) ของ (ครอนบาค) (Cronbach) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.9606

การสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง

ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีวิธีดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. แบบทดสอบฉบับนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบของ ชูชีพ อ่อนโคกสูง (ชูชีพ อ่อนโคกสูง 2516 : 99) ซึ่งใช้วัดความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แล้วนำมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. กำหนดขอบเขตในการศึกษาเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง
3. สร้างตารางกำหนดน้ำหนักของเนื้อหาความรู้ เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด แล้วสร้างแบบทดสอบให้สอดคล้องกับตารางกำหนดน้ำหนักนั้น แบบทดสอบที่สร้างขึ้นในครั้งแรกมีจำนวน 40 ข้อ เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ให้ผู้ตอบเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว
4. นำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบว่าครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Face Validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองสอบกับ เด็กที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน
6. นำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนนดังนี้คือ คำตอบที่ถูกต้องให้ 1 คะแนน คำตอบที่ผิดหรือตอบเกินหนึ่งตัวเลือกในข้อเดียวกันจะไม่ได้คะแนน (0) ต่อจากนั้นนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

6.1 วิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ โดยใช้เทคนิค 27 % ของ ฟาน (Fan. 1952 : 3 - 32) โดยพิจารณาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง .20 - .80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ได้แบบทดสอบทั้งหมด 34 ข้อ

6.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยนำแบบทดสอบที่คัดเลือกตามเกณฑ์ดังกล่าวไปทดสอบกับเด็กที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน แล้วนำผลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธี KR - 20 ของ Kuder Richardson (Lindquist. 1955 : 587) ซึ่งมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.8874

- ตัวอย่างข้อ (๐) คนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะมีลักษณะเช่นใด
- ก. คิดในสิ่งที่ตนเห็นว่าจะทำสำเร็จ
  - ข. ทำอะไรไม่ต้องฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
  - ค. สามารถชักจูงผู้อื่นให้เปลี่ยนความตั้งใจเดิมได้ง่าย
  - ง. ถูกคนอื่นชักจูงให้เปลี่ยนความตั้งใจเดิมได้ง่าย

การดำเนินการทดลอง

✓ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design (ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 226 - 227) ซึ่งมีแผนการวิจัยดังนี้

ตาราง 1 แบบแผนการวิจัย

กลุ่มทดลอง	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
RE	T_1	X	T_2
RC	T_1	$\sim X$	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย

- X แทน การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ
 $\sim X$ แทน การสอนตามคู่มือครู
E แทน กลุ่มทดลอง (Experimental Group)
C แทน กลุ่มควบคุม (Control Group)
 T_1 แทน การทดสอบก่อนทำการทดลอง (Pretest)
 T_2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest)
R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (Random Assigned)

วิธีทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. แบ่งกลุ่มตัวอย่าง เป็น 2 ห้องเรียน เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งในแต่ละห้องเรียนจะมีนักเรียนเท่ากันห้องละ 40 คน
2. ทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดย
  - 2.1 ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
  - 2.2 ใช้แบบทดสอบวัดความสนใจที่ผู้เรียนมีต่อวิชาภาษาไทย
  - 2.3 ใช้แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง

3. ดำเนินการสอน โดยผู้สอนคนเดียวทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้เนื้อหาเดียวกัน ระยะเวลาในการสอนเท่ากันคือ ใช้เวลากลุ่มละ 14 คาบ 7 สัปดาห์ แต่ใช้วิธีสอนต่างกันดังนี้

3.1 กลุ่มทดลอง สอนโดยใช้วิธีสอนแบบบทบาทสมมติที่ผู้วิจัยสร้าง แผนการสอนขึ้นจากเรื่อง รามเกียรติ์ ตอนหนุมานเฝ้าลงกา และอิเหนา ตอนท้าวคานาไปไชยบนและบุษบาเสี่ยงเทียน

3.2 กลุ่มควบคุม ได้รับการสอนโดยครูผู้สอนคนเดียว ทำการสอนตามคู่มือครู

4. ทดสอบหลังการเรียนกับนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลังจากที่เสร็จสิ้นการเรียนการสอนที่กำหนด เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียนและวัดความสนใจของนักเรียนที่มีต่อวิชาภาษาไทย โดยใช้แบบทดสอบวัดความสนใจชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน และวัดความเชื่อมั่นในตนเองโดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

5. ทรวผลจากข้อทดสอบ นาคะแนมมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมุติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ภายหลังการทดลองใช้ t-test แบบ Difference Score
2. ศึกษาความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยของผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Difference Score
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มหลังและก่อนการทดลอง โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Group
4. เปรียบเทียบความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มหลังและก่อนการทดลอง โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Group

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน

หาค่าเฉลี่ย คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ

2524 : 51)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

หาค่าความแปรปรวนของคะแนน คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และ

อังคณา สายยศ 2524 : 99)

$$s^2 = \frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

n แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้หาสูตรคุณภาพของแบบทดสอบ

2.1 หาค่าความยากของข้อสอบ (p) และค่าอำนาจจำแนก (r)

ของข้อสอบแต่ละข้อหาได้โดยการใช้เทคนิค 27 % ของ ฟาน (Fan. 1952 : 1 - 32)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

โดยใช้สูตร KR - 20 (วิเชียร เกตุสิงห์ 2523 : 133)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 n แทน จำนวนข้อสอบทั้งหมดของแบบทดสอบ
 s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ
 p แทน สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ

$$= \frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$$

q แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือคือ $1 - p$

2.3 หากค่าเฉลี่ยความสนใจระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ในการเปรียบเทียบ t-test (สุรินทร์ ศลโกสุม 2524 : 289)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน Distribution ของ t
 s_1^2, s_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
 $\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
 n_1, n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรตก คำนวณจากสูตร t-test ในรูป Difference Score (Scott. 1967 : 264)

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{S_{MD_1 - MD_2}}$$

$$S_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{s_{D1}^2}{n_1} + \frac{s_{D2}^2}{n_2}} \quad ; \quad df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t	แทน ค่าที่ใช้พิจารณา
MD_1	แทน คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่าง ระหว่างการทดสอบ หลังการ เรียบกับก่อนการ เรียบของกลุ่มทดลอง
MD_2	แทน คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่าง ระหว่างการทดสอบ หลังการ เรียบกับก่อนการ เรียบของกลุ่มควบคุม
$S^2_{D_1}$	แทน ความแปรปรวนของ คะแนนความแตกต่าง ระหว่าง การทดสอบหลังการ เรียบกับก่อนการ เรียบของ กลุ่มทดลอง
$S^2_{D_2}$	แทน ความแปรปรวนของ คะแนนความแตกต่าง ระหว่าง การทดสอบหลังการ เรียบกับก่อนการ เรียบของ กลุ่มควบคุม
n_1	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
n_2	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนในกลุ่มเดียวกันใช้ t -test

จากสูตร (ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ ๒๕๒๔ : ๙๙ - ๑๐๑)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{n - 1}}} ; df = N - 1$$

เมื่อ D	แทน ความแตกต่าง ระหว่างคะแนนแต่ละคู่
N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม (จำนวนคู่)
t	แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน t -Distribution

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
$\bar{X}_{T1}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง
$\bar{X}_{T2}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลอง
$\bar{X}_D$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบ หลังการทดลองกับก่อนการทดลอง
S_D^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบ หลังการทดลองกับก่อนการทดลอง
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t -distribution
df	แทน	ความเป็นอิสระที่คะแนนจะแปรไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เสนอตามลำดับจุดมุ่งหมายดังนี้

1. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนโดยใช้
แบบบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู
2. ศึกษาความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนระหว่างที่เรียนโดยใช้
แบบบาทสมมุติและวิธีสอนตามคู่มือครู
3. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนระหว่างที่เรียน
โดยใช้แบบบาทสมมุติและวิธีสอนตามคู่มือครู

1. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก
ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

จากจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู โดยมีสมมติฐานว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมผลการสอบของนักเรียนโดยใช้การสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ดังปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกระหว่าง
กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_{T_1}$	$\bar{X}_{T_2}$	$\bar{X}_D$	S_D^2	t
กลุ่มทดลอง	40	25.2250	34.6250	9.4000	7.1128	4.95**
กลุ่มควบคุม	40	20.2000	30.6000	10.4000	19.3776	

** $t_{.01} (df, 78) = 2.58$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกหลังการทดลองกับก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าวิธีการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครูสามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นกว่าเดิม และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกระหว่าง กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

จากจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้บทาผสมกับการสอนตามคู่มือครู โดยมีสมมุติฐานว่าความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้บทาผสมกับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน โดยทำการเก็บรวบรวมผลการสอบโดยใช้แบบทดสอบวัดความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ดังปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_{T_1}$	$\bar{X}_{T_2}$	$\bar{X}_D$	s_D^2	t
กลุ่มทดลอง	40	54.2000	63.5250	9.3250	53.4361	0.89
กลุ่มควบคุม	40	57.3750	64.7500	7.3750	21.5760	

$$t_{.05} (df, 78) = 1.96$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 3 พบว่า ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มควบคุมสูงกว่ากลุ่มทดลอง ทั้งก่อนการทดลองและหลังการทดลองซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3. เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

จากจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู โดยมีสมมุติฐานว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน ได้ทำการเก็บรวบรวมผลการสอบโดยใช้แบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ดังปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_{T1}$	$\bar{X}_{T2}$	$\bar{X}_D$	s_D^2	t
กลุ่มทดลอง	40	27.1500	29.3750	2.2250	2.1374	2.78**
กลุ่มควบคุม	40	26.2250	28.1750	1.9500	5.3268	

$$**t_{.01} (df) = 2.58$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 4 พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแสดงให้เห็นว่าความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้งก่อนการทดลองและหลังการทดลองซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

4. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรคระหว่าง
หลังการทดสอบกับก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จากจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรคค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนการทดลองกับหลังการทดลองที่เรียน โดยใช้บทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู โดยมีสมมุติฐานว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทยวรรณคดีมรคค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมุติ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครูหลังการทดลองสูงกว่า ก่อนการทดลอง ซึ่งปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกหลังการทดลองกับก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_{T_1}$	$\bar{X}_{T_2}$	$\bar{X}_D$	S_D^2	t
กลุ่มทดลอง	40	25.2250	34.6250	9.4000	12.6025	16.74 **
กลุ่มควบคุม	40	20.2000	30.6000	10.4000	12.6025	18.53 **

**กลุ่มทดลอง $t_{.01} (df, 39) = 2.71$

**กลุ่มควบคุม $t_{.01} (df, 39) = 2.71$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 5 พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกหลังการทดลองกับก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

5. เปรียบเทียบความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกระหว่าง
หลังการทดลองกับก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จากจุดมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนการทดลองกับหลังการทดลองที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมุติและการสอนตามคู่มือครู โดยมีสมมุติฐานว่า ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมุติหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครูหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังในตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรคระหว่างหลังการทดลอง
กับก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_{T_1}$	$\bar{X}_{T_2}$	$\bar{X}_D$	s_D^2	t
กลุ่มทดลอง	40	54.2000	63.5250	9.3250	47.7619	8.53 **
กลุ่มควบคุม	40	57.3750	64.7500	7.3750	40.7044	7.31 **

** กลุ่มทดลอง $t_{.01} (df, 39) = 2.71$

** กลุ่มควบคุม $t_{.01} (df, 39) = 2.71$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 6 พบว่า

1. ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรคหลังการทดลองกับก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

2. ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรคหลังการทดลองกับก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

6. เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนระหว่างหลังการทดลอง
กับก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จากจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนการทดลองกับหลังการทดลองที่เรียนโดยใช้บทาผสมมุติและ
 การสอนตามคู่มือครู โดยมีสมมุติฐานว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 5 ที่เรียนโดยการใ้บทาผสมมุติหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และ
 ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู
 หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังในตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนระหว่างหลังการทดลองกับ
ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_{T_1}$	$\bar{X}_{T_2}$	$\bar{X}_D$	S_D^2	t
กลุ่มทดลอง	40	27.1500	29.3750	2.2250	4.9461	6.33 **
กลุ่มควบคุม	40	26.2250	28.1750	1.9500	4.0481	6.13 **

** กลุ่มทดลอง $t_{.01} (df, 39) = 2.71$

** กลุ่มควบคุม $t_{.01} (df, 39) = 2.71$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 7 พบว่า

1. ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง
ของกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมุติฐาน
ที่ตั้งไว้

2. ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง
ของกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมุติฐาน
ที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกและความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้แบบบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู สรุปผลของการศึกษาได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อศึกษาความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนระหว่างที่เรียนโดยใช้แบบบาทสมมุติและวิธีสอนตามคู่มือครู
3. เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนระหว่างที่เรียนโดยใช้แบบบาทสมมุติและวิธีสอนตามคู่มือครู

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
2. ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
3. ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกัน

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

6. ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

7. ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

8. ความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

9. ความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 80 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน กลุ่มควบคุม 40 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองมีดังนี้

2.1 แผนการสอนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก 2 แผนคือ แผนการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ กับแผนการสอนตามคู่มือครู

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะข้อสอบเป็นแบบปรนัย 5 ตัวเลือก 50 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .7225 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .21 - .78 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .21 - .56

2.3 แบบทดสอบวัดความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นแบบทดสอบของ คีรีธ รัตนอุดม มี 20 ข้อ เป็นแบบทดสอบแบบ Rating Scale มีค่าความเชื่อมั่น .9606

2.4 แบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบของ ชูชีพ อ่อนโคกสูง มีข้อสอบรวมทั้งสิ้น 34 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .8874

✓3. การดำเนินการทดลอง

3.1 ก่อนการทดลองให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก แบบทดสอบวัดความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทย และแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม

3.2 ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้เนื้อหาเดียวกัน ระยะเวลาสอน 14 คาบ กลุ่มทดลองสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ กลุ่มควบคุมสอนตามแผนการสอนตามคู่มือครู

3.3 ทดสอบหลังการทดลอง ให้นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำการสอนหลังการเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก แบบทดสอบวัดความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก และแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน ชุดเดียวกันกับการทดสอบก่อนการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มภายหลังการทดลอง ใช้ t-test แบบ Difference Score

2. ศึกษาความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยของผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Difference Score
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม หลังและก่อนการทดลอง โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Group
4. เปรียบเทียบความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม หลังและก่อนการทดลอง โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Group
5. เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Difference Score
6. เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนระหว่างหลังการทดลอง กับก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Dependent Group

สรุปผลการทดลอง

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้แบบพาหสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้แบบพาหสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้แบบพาหสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้แบบพาหสมมุติ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมุติหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8. ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมุติหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

9. ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกตามสมมุติฐานข้อ 1, 4 และ 5

1.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก ระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครูพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกับ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของ สุณีย์ ชุ่มจิต (สุณีย์ ชุ่มจิต 2523 : 72 - 76) ศึกษาเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติค่านิยมสัมพันธของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนหน่วย "ชีวิตในวัย" ด้วยการสอนโดยใช้และไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมุติ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปรกติ

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าควรสอนโดยใช้บทบาทสมมุติทำให้นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนตามคู่มือครู เพราะการสอนโดยการแสดง บทบาทสมมุติ เป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่งซึ่ง เป็นการนำสถานการณ์ในชีวิตประจำวันมาเป็น สถานการณ์ในห้องเรียนให้เด็กได้ทดลองแสดง ทำให้เด็กเข้าใจปัญหาด้วยตนเอง อาจทำให้นักเรียนสนใจเรียนและศรัทธาที่จะนำความรู้ที่ได้ไปใช้ นอกจากนี้การแสดง บทบาทสมมุติยังทำให้เด็กได้มีโอกาสแสดงออกได้เรียนรู้การฝึกฝนปฏิบัติตนให้ถูกต้อง เหมาะสมและฝึกให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของธอร์นไคค์ที่ว่า การเรียนการสอนควรจะสอนในสิ่งที่คล้ายกับโลกแห่งความจริงที่เด็กจะออกไปเผชิญ ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อที่นักเรียนจะได้เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ การเรียน ในชั้นเรียนไปสู่สังคมภายนอกได้เป็นอย่างดี (ประสาธ อิศรปริศา 2523 : 75)

1.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก ของนักเรียนโดยการใช้นิเทศบทบาทสมมุติหลังการทดลองกับก่อนการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก ของนักเรียนที่ใช้เรียนโดยใช้นิเทศบทบาทสมมุติ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียน โดยใช้นิเทศบทบาทสมมุติหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการสอนโดยใช้นิเทศบทบาทสมมุติทำให้นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะการสอนมุ่งสอนทักษะจะช่วยให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ เองได้และยังช่วยพัฒนาการเรียนรู้อย่าง การที่ครูจัดสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวย ให้ให้นักเรียนรู้จักคิดและได้ปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามอภิปรายแสดงความ

คิดเห็น ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้แบบที่ตรงกับความต้องการของหลักสูตรใหม่ ที่มุ่งให้นักเรียนปฏิบัติจริง เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ฉะนั้นในกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องเน้นที่ตัวนักเรียนเป็นสำคัญ

1.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองกับก่อนการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกของนักเรียนโดยการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การสอนตามคู่มือครูที่ผู้วิจัยได้นำแผนการสอนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 มาปรับปรุงให้เหมาะสม การดำเนินการสอนในแต่ละภาคเรียนใช้วิธีการหลาย ๆ อย่างควบคู่กันไปโดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา ทั้งนี้เพราะการสอนในรูปแบบใหม่หรือในสภาพการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรใหม่จะสอนโดยวิธีบอกเล่าอย่างเดียวหรืออย่างเดิมนั้น ไม่เป็นผลที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำให้เด็กเจริญงอกงามบรรลุตามจุดหมายของการเรียนการสอนหรือจุดหมายของหลักสูตรได้ การที่นักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองแสดงให้เห็นว่า การสอนที่ใช้กิจกรรมหลาย ๆ อย่าง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและยังทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ จากผลการวิจัยของ วิมลรัตน์ ชัยสิทธิ์ (วิมลรัตน์ ชัยสิทธิ์ 2522 : 66 - 67) ได้ศึกษาการแสดงผลสัมฤทธิ์ในการสอนกลุ่มบูรณาการ เรื่องการรักษาความสะอาด และความสวยงามของธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการแสดงผลสัมฤทธิ์กับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีธรรมดา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เปรียบเทียบความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกตามสมมุติฐานข้อ 2, 6 และ 7

2.1 เปรียบเทียบความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก ระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครูพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ ผลการวิจัยครั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แฮนด์เลย์ (Handley. 1975 : 3385-3384-A) ที่ได้ศึกษาการสอนสังคมศึกษาโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ มีผลการเรียนดีขึ้นกว่าเดิม นักเรียนมีความสนใจและตั้งใจเรียนดีขึ้นกว่าเดิม สำหรับงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ นั้น ยังไม่มีผู้ใดศึกษาไว้ มีแต่งงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยโดยวิธีสอนแบบต่าง ๆ เช่น ช่อแก้ว โภคย์สุพัตร์ (ช่อแก้ว โภคย์สุพัตร์ 2525 : 55) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจหลักภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่เรียนโดยให้นักเรียนสอนกันเอง ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการให้นักเรียนสอนกันเองระหว่างก่อนการเรียนและหลังการเรียนมีความสนใจในวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ความสนใจในวิชาหลักภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองหนึ่งกับกลุ่มทดลองสองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นต้น

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความสนใจต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกสูงขึ้นทั้ง สองกลุ่มแต่ความสนใจของกลุ่มทดลองน้อยกว่ากลุ่มควบคุม อาจเนื่องมาจากกิจกรรมในการเรียนการสอนของกลุ่มทดลองซ้ำซาก นักเรียนอาจเกิดความเบื่อหน่ายได้จึงทำให้ความสนใจของนักเรียนในกลุ่มทดลองลดลง สิ่งที่ทำให้ความสนใจของนักเรียนในกลุ่มทดลองลดลงอีกอย่างหนึ่งคือ เป็นที่ตัวนักเรียนเอง เนื่องจากนักเรียนบางคนไม่ชอบแสดงออกแต่ถูกบังคับให้ออกมาแสดงหน้าชั้น ซึ่งไม่ตรงกับบุคลิกของตนเอง จึงทำให้ความสนใจของนักเรียนลดลงได้ สำหรับการสอนตามคู่มือครูถึงแม้ครูยังเป็นศูนย์กลางของนักเรียน แต่ไม่ใช่ทุกกรณี เพราะในการสอนตามคู่มือครูมีกิจกรรมในการเรียนการสอนหลายอย่างทำให้เด็กเกิดความสนใจและ

ติดตามการสอนของครูนอกจากนี้ไปว่าการสอนแบบใดถ้าครูสร้างบรรยากาศในการเรียนให้ดี มีการวางเงื่อนไขการให้รางวัล การใช้แรงจูงใจจะทำให้เด็กมีความสนใจต่อวิชาที่เรียนเพิ่มมากขึ้น

2.2 เปรียบเทียบความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก ระหว่างหลังการทดลองกับก่อนการทดลองของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การสอนแบบบทบาทสมมุติทำให้นักเรียนมีความสนใจต่อวิชาภาษาไทยสูงขึ้นกว่าเดิม ทอร์นไคค์ (ชอแก้ว โภคย์สุพัทธ์ 2525 : 22 อ้างอิงมาจาก Thorndike. n.d.) กล่าวถึงความสนใจว่าเป็นลักษณะหนึ่งของบุคลิภาพ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกและความนึกคิดของคนเราซึ่งความคิดนี้คล้ายกับของ วาร์เรน (Warren) ที่ว่าความสนใจหมายถึงความรู้สึกอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับความตั้งใจในการทำบางอย่างโดยเฉพาะ บุญชน เกร็ดะวาด (สำเริง บุญเรืองรัตน์ 2524 : 8 อ้างอิงมาจาก บุญชน ศรีสะอาด ม.ป.ป.) กล่าวถึงความสนใจไว้ว่า ความสนใจเป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกชอบ การมีความสนใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ย่อมมีจิตต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมมีจิตใจจดจ่อ มีสมาธิในสิ่งนั้นและใช้เวลาให้กับสิ่งนั้นมากขึ้น จึงมีส่วนช่วยให้มีโอกาสที่จะได้รับความสำเร็จในค่านั่นมากขึ้น ดังนั้นครูที่ต้องการให้เด็กมีความสนใจต่อวิชาใด ๆ ก็ควรจะต้งมีวิธีการที่ถูกต้องด้วย

2.3 เปรียบเทียบความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก ระหว่างหลังการทดลองกับก่อนการทดลองของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้

จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าการสอนตามคู่มือครูสามารถทำให้นักเรียนมีความสนใจต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดกสูงขึ้นได้ ถ้าครูมีการพัฒนาการสอนให้มี

ประสิทธิภาพสูง ครูส่วนมากมักจะสอนด้วยวิธีบรรยายเพราะเห็นว่าสะดวก แต่หลักสูตรใหม่ได้เปลี่ยนแปลงไปในทางดีขึ้น เพราะฉะนั้นครูจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนพฤติกรรม การสอนเสียใหม่โดยปรับปรุงวิธีการสอน ซึ่งทำได้หลายวิธีตามความเหมาะสมของ เนื้อหาวิชาและสติปัญญาของเด็ก ในการสอนตามคู่มือครูวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรคนี้ มีวิธีการสอนหลายอย่าง เช่น การบรรยาย อธิบาย อภิปราย ชักถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หรือทำกิจกรรมอื่น ๆ โดยที่พิจารณาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และเนื้อหาซึ่งปรากฏว่าเด็กสนใจชอบและสนุกสนานในบางความ บรรยายภาคในการเรียน เป็นไปด้วยดีไม่เคร่งเครียดครูไม่เข้มงวด แต่ก็ไม่ปล่อยปละละเลยใช้หลักการสอน แบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้มีอิสระในการทำกิจกรรม เพราะฉะนั้นความสนใจ ของนักเรียนที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรคจึงดีขึ้นกว่าเดิม

3. เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน ตามสมมุติฐานข้อที่ 3, 8 และ 9

3.1 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้บทาฯ สมมุติกับการสอนตามคู่มือครูพบว่า แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การสอนโดยใช้บทาฯ สมมุติมีกิจกรรมในการเรียน ที่สร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนได้สูงกว่าการสอนตามคู่มือครู ซึ่ง แบลร์ (Blair. 1968 : 132) ได้กล่าวว่า คนที่ยอมรับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ตนประสบปราศจากความกลัวความล้มเหลว จะเป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง นอกจากนี้ สุชา จันทรเฒ (สุชา จันทรเฒ 2521 : 152) ได้กล่าวถึงบุคคล ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะเป็นคนที่มีความสามารถตัดสินใจได้อย่างฉับพลันไม่มีจิตใจ รวนเรทั้งนี้จะทำให้มีลักษณะของความเป็นผู้น่าเป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจของผู้อื่น

3.2 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 หลังการทดลองกับก่อนการทดลอง ที่เรียนโดยใช้บทาฯ สมมุติพบว่า ความเชื่อมั่น ในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูศรี หลักเพชร (ชูศรี หลักเพชร 2517 : 98) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่อมั่นในตนเองและคุณธรรมแห่งพลเมืองคือ พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดและสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม (นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม 2519 : 51 - 53)

ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษามุคสิกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คนที่มีมุคสิกภาพแสดงตัวมากจะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ส่วนคนที่มีมุคสิกภาพแสดงตัวน้อย (เก็บตัว) จะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ และยังพบว่า คนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงจะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูง ส่วนคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ จะมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ

3.3 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 5 หลังการทดลองกับการทดลองที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้

จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการสอนตามคู่มือครูมีผลทำให้ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนสูงขึ้นกว่าเดิม ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่สำคัญ และสามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้ในเด็ก โดยอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งคือการอบรมสั่งสอนของครู การสอนตามคู่มือครูซึ่งครูยังมีโอกาสเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอนอยู่ ทำให้ครูสามารถที่จะอบรมสั่งสอนนักเรียนได้ทุกขณะ สามารถสอดแทรกเข้าไปในบทเรียนได้ เมื่อเห็นว่าบทเรียนนั้นเกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน อีกองค์ประกอบหนึ่งคือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน โดยเฉพาะครูควรเข้าใจแบบความสัมพันธ์ที่ถูกต้อง จะได้ส่งเสริมให้เด็กนักเรียนได้พัฒนาความเชื่อมั่นของตนเองได้อย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้างนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และต่อการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ในวิชาภาษาไทย ควรจะศึกษาเนื้อหาในลักษณะใดที่ใช้สอนโดยการแสดงบทบาทสมมุติได้อีก
2. การศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความเป็นผู้นำ ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นต้น
3. นำวิธีการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ ไปทดลองเปรียบเทียบกับวิธีสอนแบบอื่น ๆ เพื่อจะศึกษาว่าวิธีใดที่ได้ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นกว่ากัน
4. การศึกษาในเรื่องของเวลา ในการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติว่าถ้าสอนในเวลา 1 คาบ แล้วเว้นระยะเวลา กับการสอนปกติกันในระยะ 2 คาบจะทำให้ความสนใจในการเรียนต่างกันหรือไม่
5. การกำหนดเรื่องให้นักเรียนแสดงควร เป็นเรื่องที่แตกต่างไปจากเนื้อหาที่เรียน แต่มีจุดมุ่งหมายที่จะให้นักเรียนได้รับอย่างเดียวกัน การแสดงซ้ำ ๆ กันในเรื่องเดิมจะทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายและลดความสนใจในการเรียนลงไปในที่สุด
6. เครื่องมือต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการทดลองจะต้องมีความสัมพันธ์กันกับเนื้อหาและวิธีการที่จะให้แก่นักเรียนได้รับตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ถ้าหากเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองไม่เหมาะสมอาจทำให้ผลของการทดลองคลาดเคลื่อนได้
7. เนื้อหาที่นำมาให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมุตินั้น ผู้สอนควรนำเนื้อเรื่องที่แสดงถึงความคิดรวบยอดอย่างเดียวกันกับแผนการสอนตามคู่มือครู เพื่อให้นักเรียนจะได้เกิดความสนใจในการเรียนมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- คหกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทยสหรัฐอเมริกา, สมาคม คู่มือกลวิธีและเทคนิคการสอนใช้กับ
บทเรียนคหกรรมศาสตร์ มิตรนราการพิมพ์ 2517, 102 หน้า
- จรรยา คุณมี การสอนวิชาสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม 2520,
236 หน้า
- ฉวีวรรณ กีนาวงศ์ การละครสำหรับครูประถม ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก 2520, 135 หน้า
- ✓ ขวาล แพร่สกุล เทคนิคการวัดผล ไทยวัฒนาพานิช 2518, 434 หน้า
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความกังวล ความเชื่อมั่น
ในตนเองกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2516, 209 หน้า อักสาเนา
- ชูศรี สนิทประชากร การประถมศึกษา ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
วิทยาลัยครูจันทระเกษม 2522, 330 หน้า
- ชูศรี หลักเพชร ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่อมั่นในตนเอง และ
คุณธรรมแห่งพลเมืองดี ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
2517, 101 หน้า อักสาเนา
- เชิดศักดิ์ โสวาสินธุ์ การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศึกษา โรงพิมพ์พระพันธนา
2522, 206 หน้า
- ทองเรือน อมรชกุล กิจกรรมกลุ่มโรงเรียน ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก 2520, 222 หน้า
- ทิสนา แชมมณี "การใช้บทบาทสมมุติในการเรียนการสอน" ครูศาสตร์ 6 : 41
กรกฎาคม - สิงหาคม 2519
- นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม การศึกษานุคลิกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง และความภูมิใจ
ในตนเองของนักเรียนชั้น ม.ศ. 3 ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอุตรดิตถ์
ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 60 หน้า
อักสาเนา

บุญเหลือ เทพสุวรรณ ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม บรรณกิจ 2518, 113 หน้า
 ประกอบ ระกิติ กระบวนการกลุ่ม องค์การส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ 2523, 149 หน้า
 ประจักษ์ ประภาพิตยากร "คุณค่าของภาษาไทย" ประชากรศึกษา 2 : 30 - 39

กันยายน 2519

เขาวพา เกษะคุปต์ ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในโรงเรียนประถม
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2516, 297 หน้า อักสำเนา
 ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2
 ทวีกิจการพิมพ์ 2524, 286 หน้า

ละม้ายมาศ ศรีทศิต และจรรยา สุวรรณทัต อิทธิพลของสังคมต่อพัฒนาการของเด็ก
ที่ตำบลป่า อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา รายงานวิจัยฉบับที่ 5 ของสถาบันระหว่างชาติ
 สำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก โรงพิมพ์คุรุสภา 2510, 184 หน้า

ละออง การุณยะวณิช และคนอื่น ๆ วิธีสอนทั่วไป รุ่งเรืองธรรม 2517, 266 หน้า
 วดี ชาติวุฒิก และคนอื่น ๆ โครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา
ปีการศึกษา 2526 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2526, 217 หน้า อักสำเนา

X วรดี สิริพิฑูร การพัฒนามโนภาพแห่งตนโดยใช้บทบาทสมมุติของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4 โรงเรียนประถมสาธิต มศว.ประสานมิตร ปีการศึกษา 2524 วิทยานิพนธ์
 กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 93 หน้า อักสำเนา
 วรณี โสมประยูร การเขียนแบบสร้างสรรค์ เอกสารประกอบการเรียนภาคหลักสูตร
 และการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522
 อักสำเนา

วิชาการ, กรม คู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่ม 2 โรงพิมพ์การศาสนา
 2522, 175 หน้า

แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ศึกษาธิการ
 2524, 447 หน้า

วิเชียร เกตุสิงห์ คู่มือการวิจัย สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2521, 164 หน้า อักสำเนา

_____ หลักการสร้างและการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 2523, 160 หน้า
อักสำเนา

วิจิตร เกตุขำ และชาญชัย ศรีไสยเพชร วิชาการศึกษา 130 หลักการสอนและการเตรียม
ประสบการณ์ภาคปฏิบัติ โอเคียนสโตร์ 2522, 472 หน้า

วิมลรัตน์ ชัยสิทธิ์ การแสดงผลงานสัมฤทธิ์ในการสอนกลุ่มบูรณาการสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 135 หน้า อักสำเนา

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ "การใช้บทบาทสมมุติในห้องเรียน" วิทยาสาร 30(7) : 10 - 13
1 เมษายน 2522

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ คู่มือการเขียนข้อทดสอบภาษาไทย โรงพิมพ์
อักษรสมัย 2521, 72 หน้า

_____ คู่มือการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 รุ่งศิลป์การพิมพ์
2523, 103 หน้า

ส.สายสุเมธ "เรื่องความสำเร็จ" วัฒนธรรมไทย 15(10) : 37 - 40 ตุลาคม
2519

สนม ครุฑเมือง บทเรียนโปรแกรมเรื่องสำนวนเปรียบเทียบสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ 2521, 64 หน้า. อักสำเนา

สมพงศ์ ทิรพัฒน์ ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อมั่นในตนเองและ
ความรู้สึกกับนิคชอบ ปรินญาพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
2517, 32 หน้า อักสำเนา

สมพร มั่นตะสุตร สัมมนาการสอนภาษาไทยปัจจุบัน โอเคียนสโตร์ 2525, 187 หน้า

สมาน บุญถนอม "บรรณาธิการ" แนะนำหลักสูตรประถมศึกษา 2521, 50 หน้า

สันต์ วรศิริ เอกสารประกอบการสอนวิชาการเปรียบเทียบวิธีสอนทั่วไป มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ม.ป.ป., 43 หน้า

สุกัญญา ชาริวรรณ การศึกษา 131 หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูสวนสุนันทา 2520, 274 หน้า

สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา
ไทยวัฒนาพานิช 2522, 277 หน้า

สุจิตรา บัวคำภา การศึกษาการสอนจริยศึกษาค้นคว้าการใช้และไม่ใช้การแสดงบทบาท
สมมุติในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2525, 126 หน้า อักสาเนา

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม จิตวิทยาในห้องเรียน สำนักพิมพ์โอเคียนส์ไตร์
2521, 186 หน้า

✓ สุนีย์ ชุ่มจิต การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติค่านิยมสัมพันธของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนหน่วย "ชีวิตในบ้าน" ด้วยการสอนแบบใช้และไม่ใช้
การแสดงบทบาทสมมุติ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2523, 182 หน้า อักสาเนา

สุนีย์ สิ้นธุเคชะ ปณิธานสำหรับครูภาษาไทย วัฒนาพานิช 2523, 186 หน้า

สุมิตร คุณากร หลักสูตรและการสอน โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ 2518, 259 หน้า

อังคณา สายยศ วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย สำนักทดสอบทางการศึกษาและ
จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 193 หน้า

อัจฉรา ชีวพันธ์ คู่มือการสอนภาษาไทย กิจกรรมการเล่นประกอบการสอน
ไทยวัฒนาพานิช 2523, 117 หน้า

เอนกกุล กรี่แสง จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิมพ์โลก 2520,
244 หน้า

อุดม กำแหงหนู วิธีสอนหลักสูตรใหม่ ภาคศิลปศึกษา : ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
และการบริหารการศึกษา วิทยาลัยครูเพชรบุรี 2522, 65 หน้า

✓ Anderson, Roberta T. "CHARGE .....A Simulation Games
Designed to Teach Group Member Roles to Prospective
Teacher .....Found To Be EFFECTIVE," Resources in
Education (ERIC), 12 : 181, July , 1977. ①

Blair, Glenn Myers. Educational Psychology. The Macmillan
Company, New York, 1968. 618 p.

Carbin, Warrum Spencer. "The Effects of a Stimulation
Game about Southeast Asia on Political Economic : and
Social Attitudes of Ninth Grade Student," Dissertation
Abstracts International, 32 : 1258-A, September, 1971.

Charles, Henry POSTMA. "Stimulation in High School Social
Studies : Student Cognitive Retention and Pupil Teach
Effective Perceptions," Dissertation Abstracts
International. 4713-A, February, 1974.

Child Study Association of America. Our Children Today.
New York, The Viking Press, 1952. 366 p.

Clore, Gerald L. and Robert M. Bray. "The Effects of
Children's Stories on Behavior and Attitudes. Modeling
and Vicarious Role Playing," Resources in Education
(ERIC). 13 : 156, April, 1973.

✓ Conoly, Jane Close. "The Effects of Interdependent Learning
Task and Role Play on Sociometric Patterns, Work Norm
Measures and Behavior in the Elementary Classroom,"
Dissertation Abstracts International. 37 : 4977-A,
February, 1977.

Davis, Keith. Human Relations at Work. 2nd.ed., New York,
McGraw-Hill, 1962. 642 p.

Garvey, Dale M. A Preliminary Evaluation of Simulation.
A paper presented at 46 th Annual Meeting of the
National Council for the Social Studies Cleveland, Ohio,
November, 1966. 18 p.

Geller, Danial M. "Involvement in Role - Playing
Simulations : A Demonstration with Studies on Obedience,"
Journal of Personality and Social Psychology. 36 :
219 - 235, March, 1978.

Handley, Loslie Mills. "The Relationship of Role - Playing and Opinion Change in Elementary School Children," Dissertation Abstracts International. 36 : 3383-A, December, 1975.

Helen H. Jennings. "Learning Through Role Playing," How to use Role - Playing and other Tooles for Learning. Illinois : Adult Education Association of the U.S.A. 1956. p. 5

Irwin, A. Michelle and Sueann R. Ambron. "Moral Judgement and Role - Taking in Children Age Three to Seven," Research in Education (ERIC). 9 : 91, March, 1974.

✓ Lee, John R. Teaching Social Studies in the Elementary School. New York, Free Press, 1974. 367 p.

Leyser, Yona. "The Effects of Role - Playing in Elementary School class - room on Children with Low Sociometric Stars," Dissertation Abstracts International. 36 : 7342-A, May, 1979.

Lonnotti, Ronald J. "A Longitudinal Investigation of Role - Taking Altruism, and Empathy," Resources in Education (ERIC). 12 : 142, August, 1977.

Maier, Norman R.E. Principles of Human Relation Applications to Management. New York, John Wiley and Son, Inc., 1952. 474 p.

Mandelbaum, David Ira. "A Comparative Study of Role - Taking Altruism, and Empathy," Resources in Education (ERIC). 12 : 142 August, 1977.

Marquess, Alma and Robinson Louise. "The Impact of Role - Playing on Selected Values, Cliams Held by Third and Fifth Grade Students," Dissertation Abstracts International. 37 : 3390 - 3398-A, 1976.

Marsh, Dinane T. and Felicissima C. Serafica. "Perspective Taking and Moral Judgement : A Developmental Analysis," Resources in Education (ERIC). 12 : 141, August, 1977.

Murphy, Herbert Joseph. "The Contribution of Role - Playing to the Social Perepective Taking Levels and Moral Reasoning Levels of Elementary School Pupils," Dissertation Abstracts International. 37 : 1994-A, October, 1976.

Mussen, Henry P. and others. Children Development and Personality. New York, Harper & Row, 1969. 569 p.

Nerbovig, Marcella H. and Herbert J. Klausmaier. Teaching in the Elementary School. 3rd.ed., New York, Harper & Row, Publishers, 1974. 419 p.

~~Schultz~~ Schultz, Landall L. Simulation in Social and Administrative Science, Prentice - Hall, Inc., New Jersey, 1972. 768 p.

Shaftel, Fannie R. and George Shaftel. Role Playing for Social Value : Decision Making in the Social Studies. New Jersey, Englewood Cliffs, : Prentice - Hall, 1967. 431 p.

Shaw, Mavin E. Group Dynamics : The Psychology of small Group Behavior. 2nd.ed., New York, McGraw-Hill Book Company, 1971. 464 p.

Smith, Henry S. Personality Adjustment. New York, McGraw-Hill Inc., 1961, 616 p.

Symonds, Addington F. Teaching Yourself Personality Efficiency London, The English University Press 1944. 233 p.

~~Taylor~~ Taylor, John L. and Rex Walford. Simulation in the classroom. Midd : esex, Harmonsworth : Penguin Book, 1974. 190 p.

Tisana Tiansane. "A Model for Pre Service Teacher Training for Thailand," Unpublished Ph.D. Dissertation Arizona. State University, 1972. 150 p.

~~Towner~~ Towner, Arthurlence Gartrell. "Role - Playing and Modification of Preservice Teacher Toward Hearing Impaired Individuals : An Experimental Analysis," Dissertation Abstracts International. 42 : 5091-A, June, 1981.

~~Traviss~~ Traviss, O.P. and Sister Mary ^{Potter} Perer. "The Growth of Moral Judgement of Fifth Grade Children Through Role - Playing," Dissertation Abstracts International. 35 : 3581-A, December, 1974. 1976

3397-28

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ตาราง 8 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัด
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

ข้อที่	p	r	Δ	ข้อที่	p	r	Δ	ข้อที่	p	r	Δ
1	.54	.47	12.6	18	.64	.43	11.6	35	.49	.45	13.1
2	.70	.43	10.9	19	.39	.36	14.1	36	.54	.47	12.6
3	.64	.43	11.6	20	.41	.44	13.9	37	.61	.48	11.9
4	.59	.38	12.1	21	.32	.21	14.9	38	.54	.47	12.6
5	.43	.46	13.7	22	.46	.47	13.4	39	.45	.31	13.5
6	.47	.40	13.3	23	.24	.39	15.9	40	.22	.27	16.0
7	.59	.29	12.1	24	.30	.22	15.1	41	.78	.37	10.0
8	.35	.26	14.6	25	.34	.40	14.6	42	.48	.56	13.2
9	.21	.24	16.2	26	.38	.26	14.3	43	.41	.24	13.9
10	.46	.28	13.4	27	.59	.38	12.1	44	.71	.31	10.8
11	.24	.39	15.9	28	.25	.34	15.6	45	.59	.51	12.1
12	.37	.22	14.4	29	.45	.45	13.5	46	.67	.37	11.2
13	.62	.24	11.8	30	.48	.37	13.2	47	.64	.29	11.6
14	.33	.37	14.8	31	.64	.43	11.6	48	.76	.40	10.2
15	.50	.46	13.0	32	.62	.65	11.8	49	.29	.31	15.2
16	.30	.43	15.1	33	.66	.40	11.4	50	.73	.25	10.5
17	.38	.24	14.2	34	.59	.62	12.1				

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยรวมคตินี้มีค่าความเชื่อมั่น 0.7225

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก

แบบทดสอบวัดความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทย

แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ท 033 วรรณคดีมรดก

1. ข้อใดให้ความหมายของคำว่า "วรรณคดีมรดก" ได้ถูกต้องที่สุด
  - ก. หมายถึงแนวทางของหนังสือที่กวีในอดีตพยายามแต่งขึ้นอย่างไพเราะ
  - ข. หมายถึงหนังสือที่แต่งขึ้นอย่างมีศิลปะ จูงใจให้ผู้อ่านเห็นความสวยงามและความไพเราะ
  - ค. หมายถึงวรรณคดีที่กวีในอดีตเขียนอย่างมีศิลปะ ส่วนใหญ่เป็นร้อยกรองและยกย่องว่าเป็นหนังสือที่แต่งดี
  - ง. หมายถึงวรรณคดีที่กวีในอดีตเขียนได้ไพเราะ ส่วนใหญ่เป็นร้อยแก้วเป็นหนังสือที่ควรเก็บรักษาเป็นสมบัติของชาติสืบต่อไป
  - จ. หมายถึงแนวทางของหนังสือ เป็นหนังสือที่คนไทยทุกคนรู้จักและควรอ่านเพื่อประดับสติปัญญา
2. ข้อใดมิใช่ลักษณะของวรรณคดีที่เป็นวรรณศิลป์
  - ก. อารมณ์แห่งความสะเทือนใจ
  - ข. ความนึกคิดและจินตนาการ
  - ค. การแสดงออกและจินตภาพ
  - ง. เจตคติของผู้อ่านวรรณคดี
  - จ. การใช้สัญลักษณ์
3. วรรณคดีเรื่องใดต่อไปนี้ เป็นบทพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
  - ก. นิราศทาดินแดง
  - ข. ขุนช้างขุนแผน
  - ค. ราชานิราศ
  - ง. สามก๊ก
  - จ. อิเหนา

4. เรื่องรามเกียรติ์ที่นำมาจากวรรณคดีเรื่องใด
  - ก. คัมภีร์ปุราณะ
  - ข. คัมภีร์รามายณะ
  - ค. คัมภีร์สามเวท
  - ง. เทพปกรณ์และเทวกาณเณศ
  - จ. คัมภีร์อาถรรพเวท
5. รามเกียรติ์เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเทพเจ้าองค์ใดเป็นสำคัญ
  - ก. พระอินทร์
  - ข. พระพรหม
  - ค. พระอิศวร
  - ง. พระนารายณ์
  - จ. พระพิฆเนศวร
6. เรื่องรามเกียรติ์มีอิทธิพลต่อชีวิตคนไทยดังจะเห็นได้จากสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของคนไทยหลายข้อ จากคำตอบต่อไปนี้ ยกเว้นข้อใดที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของเรื่องรามเกียรติ์
  - ก. มะเขือสีดำ ละมุดสีดำ
  - ข. ลายกนก รูปเทพพนม
  - ค. กรุงเทพทวารวดีศรีอยุธยา
  - ง. เรือพระที่นั่งพาสีรังทวีป
  - จ. สมเด็จพระรามาธิบดี
7. เพราะเหตุใดรามเกียรติ์ของรัชกาลที่ 1 จึงไม่เหมาะที่จะนำมาใช้แสดงละคร
  - ก. เนื้อเรื่องล-เอียดเกินไป
  - ข. ถ้านำมาแสดงละครต้องใช้เวลานาน
  - ค. เนื้อเรื่องยังไม่ดีเท่ากับของรัชกาลที่ 2
  - ง. เหมาะที่จะใช้แสดงหนังใหญ่มากกว่าที่จะใช้แสดงละคร
  - จ. ตัวละครบางตัวไม่สามารถที่จะหาเครื่องแต่งกายที่เหมาะสมได้

8. ข้อใดมีใช้จุดมุ่งหมายในการแต่งบทละครเรื่องรามเกียรติ์ฉบับรัชกาลที่ 1
- เพื่อเป็นการรวบรวมเรื่องรามเกียรติ์เข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
  - เป็นการประกาศเกียรติยศของรัชกาลที่ 1
  - ใช้อ่านเพื่อความบันเทิงของประชาชน
  - ใช้เป็นคติธรรมสอนประชาชนในต่าง ๆ
  - เป็นตัวอย่างในการแต่งคำประพันธ์ประเภทละคร
9. การต่อสู้ในเรื่องรามเกียรติ์ ตอนหนุมานเผาเมืองลงกา นั้นส่วนใหญ่จะเป็นไปในลักษณะใด
- การรบแบบธรรมาวุธ คือมีการตั้งกติการะหว่างสองฝ่าย ฝ่ายใดผิดสัญญา ก็ถูกปรับแพ้
  - ใช้สติปัญญาและอิทธิฤทธิ์ในการรบ
  - ฝ่ายใดมีกำลังมากก็จะเป็นฝ่ายได้เปรียบ
  - ชักชวนโอรสหาพวก
  - เยาะเย้ย ด่ากลางจนฝ่ายตรงข้ามโกรธและเพลี่ยงพล้ำ
10. ข้อความใดแสดงว่าพระรามทรงปกครองแบบประชาธิปไตย
ก. ก่อนเจ้ากรุงชิตจีน	ท้าวพญาพานรินช่วยชาว
วาญบุตรลวงราชบัญชา	โทษนี้จะว่าประการใด
ข. เมื่อนั้น	พระศรีภพลโลกทุกสถาน
เห็นสามนายผู้ปรีชาชาญ	มาเฝ้าทมาลย์ก็ยินดี
ค. เมื่อนั้น	พระนารายณ์สุริย์วงศ์ทรงศร
แต่ใช้ให้สามวานร	ไปเยือนชาวบังอรในลงกา
ง. ต่างทนร้อนเคียดรอภิวัตน์	พระศรีภูวนาทรงศร
หมอบอยู่หน้าหน้ามูวามร	คอยฟังภูษรบัญชาการ
จ. เมื่อนั้น	พระสุริย์วงศ์ องค์นารายณ์นาคา
ฟังลูกพระพายเทวา	ผ่านฟ้ากริ้วโกรธตั้งไฟพ่น
กระหึบพาหมีราชบัญชา	ดูหนุมานชาญสมร
ภูใช้ให้ขุนวานร	ไปสืบข่าวบังอรแต่เท่านี้

จงอ่านบทประพันธ์ข้างล่างนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 11 - 14

บัดนั้น
รับน้ำชุมสรงพระสีกร
ศวกุทำการทั้งนี้
มิไค้อลยแก้ชีวิต
เห็นผิดเป็นชอบด้วยโมหันธ์
ใครเลยจะนับว่าชายชาญ
ทั้งนี้เพราะวาสนาตัว
เสียทีที่มีฤทธิไกร

คำแห่งหนุมานชาญสมร
ทูนเคียรแล้วถอนใจคิด
จงรักภักดีสุจริต
ทะนงใจไม่คิดอริการ
บีบสิ้นชีวันสังขาร
อาภัพอุปประมาณเป็นพันไป
คือจะโทษผู้ใดได้
น้อยใจเป็นพันคนมา

11. บทประพันธ์ที่ยกมาให้อ่านนี้ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกอย่างไร
  - ก. โกรธแค้น
  - ข. เจ็บปวด
  - ค. สงสาร
  - ง. พอใจ
  - จ. คีใจ
12. บทประพันธ์ตอนนี้แสดงให้เห็นสภาพจิตใจของผู้กล่าวว่าอยู่ในลักษณะใด
  - ก. ดังเล
  - ข. หวาคกลัว
  - ค. หาทางแก้ไม่ได้
  - ง. ปลื้มตก
  - จ. หมกหมัว
13. จากบทประพันธ์ตอนนี้มีเจตนาในการส่งสารอย่างไร
  - ก. อ่อนน้อม
  - ข. พ้นความหลัง
  - ค. ครวญคร่ำ
  - ง. ทักท้วง
  - จ. โกรธ

14. ชื่อใดต่อไปนี้ไม่มีคําหมายถึงพระราม

- ก. พระจักรวิศน์แก้ว
- ข. พระทรงสุวรรณ
- ค. พระศรีภูวนาถ
- ง. พระหริวงศ์
- จ. พระจักรกฤษณ์

อ่านบทประพันธ์ต่อไปนี้แล้วตอบ คําถามข้อ 15 - 18

เมื่อนั้น

พิศดูลึงรายราวี

บรรดาวานรในแดนคง

ผู้เคียว เคียวมาคุมกัน

ฝีมือ เชนนี้ไม่หาได้

คิดแล้วจึงองค์พระยามาร

อันท้าวเอ็งนี้ทุจริต

กูจะไหม้ล้างชีวา

บัดนี้คิดว่าจะเลี้ยงไว้

จะช่วยอุปถัมภ์ค้ำชู

พร เกียรสุริย์วงศ์ยักษ์

ทวงที่ฮึกหาญชาญกรรจ์

ไม้อาของเหมือนไอ้โมหันต์

กุมันต์ทั้งหนึ่งพระกาล

ควรจะเลี้ยงไว้เป็นทหาร

กล่าวคำอ่อนหวานเจรจา

โทษผิดถึงสิ้นสังขาร

เห็นหน้าเอ็ง เข้าก็เอ็นดู

เมตตาใจของ เอ็งยอมอยู่

กูไม่ไหม้ล้างชีวัน

15. ข้อความข้างต้นนี้ทศกัณฐ์แสดงสิ่งใดได้ชัดเจนที่สุด

- ก. ความเมตตาต่อศัตรู
- ข. การแสดงอำนาจ
- ค. ความยุติธรรม
- ง. การเป็นนักปกครองที่ดี
- จ. ใช้อุบายหลอกล่อศัตรู

16. ข้อใดกล่าวถึงข้อความข้างต้นในแง่วรรณศิลป์ได้ถูกต้องมากที่สุด
- ใช้ถ้อยคำไพเราะ
  - ถ้อยคำกระชับอารมณ์ผู้อ่าน
  - มีสัมผัสอักษรที่เด่น
  - มีลำดับชั้นตอนการเขียนที่เด่น
  - ทำให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจ
17. กวีทองการกล่าวถึงเรื่องใดมากที่สุด
- ความทุกข์ของทศกัณฐ์
  - ความกลาหามของหนุมาน
  - การเป็นนักวางแผนของ ทศกัณฐ์
  - ความสามารถในการใช้คน
  - ความยินดีของทศกัณฐ์
18. ข้อความในข้อใดที่กล่าวอุปมาอุปไมยได้เด่นชัด
- ไม่อาจจงเหมือนไอ้โมหันท์
  - กุมั่นตั้งหนึ่งพระกาล
  - ฝีมือเข่นนี้ไม่หาได้
  - แมนน้ำใจของเอ็งขอมอยู่
  - อันตัวเอ็งนี้ทุจริต
19. ถ้าคำว่า "บัดนั้น" ใช้กับนางสีดา คำว่า "เมื่อئั้น" จะใช้กับใคร
- พระราม
  - พระลักษมณ์
  - ทศกัณฐ์
  - นางมณโฑ
  - สุครีพ

20. เพราะสาเหตุใดหนุมานจึง เฉาก๊วลงลงกา

- ก. ท้องการอวดฤทธิ์
- ข. คว้าความดีของคนอง
- ค. เพื่อแก้แค้นทศกัณฐ์แทนพระราม
- ง. มีความจงรักภักดีต่อพระราม
- จ. ทำตามคำสั่งของพระราม

21. ลักษณะนิสัย เช่นไรของทศกัณฐ์ทำให้เกิดการสงครามขึ้น

- ก. ดุ่มหลงในโลภะวิสัย
- ข. ไม่รู้จักที่ต่ำที่สูง
- ค. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน
- ง. ชอบใช้อำนาจ
- จ. เพื่ออวดอ้างอิทธิฤทธิ์ของตน

22. อันโขนละครมอญว่า

หกคะเมนไต่ลวดมัลลาลา
มวงมุ่มมุลลาตีไม้
อีกทั้งกระตัวแหงควาย
นพประพันธ์ที่ยกมานี้แสดงให้เห็นถึงสิ่งใด

- ก. ศิลปการก่อสร้าง
- ข. ศิลปการแต่งกาย
- ค. การละเล่นของไทย
- ง. การขับร้องดนตรี
- จ. การแสดงละครของไทย

ระบำเทพทองพร้อมหน้า

ชวรากริชกรีกกราย

แหงวิสัยชั้นเชิง เด็ดนาย

ค่าง เล่นวุ่นวาย เป็นโกลา

23. แนวคิดที่สำคัญของ เรื่องรามเกียรติ์ ตอนหนุมานเฝ้ากรุงลงกา คือข้อใด
- ให้ทุกข์แก่ท่าน ทุกข์นั้นถึงตัว
  - ชานอกเจ้า บาวนอกนาย
  - ความประมาทเป็นทางแห่งความตาย
  - ชิงกีรรา ชากัณฐ์
  - ชั่วช้างสี คือช้างสงฆ์
24. เห็นผิดเป็นชอบด้วยโมหันธ์   ปิณสินชีวันสังขาร
ใครเลยจะนับว่าชายชาญ   อากัปกัลป์ประมาณเป็นพันไป
ทั้งนี้เพราะวาสนาตัว   ก็ชั่วจะโทษผู้ใดได้
เสียทีที่มีฤทธิไกร   น้อยใจเป็นพมกณนา
บทประพันธ์ที่ยกมานี้ให้ข้อคิดในด้านใด
- คติธรรมในการดำเนินชีวิต
  - ชีวิตความเป็นอยู่
  - ธรรมชาติของมนุษย์
  - ศิลปกรรม
  - ความรักและความเป็นห่วง
25. บทประพันธ์ข้อใดต่อไปนี้ เป็นบทชมความงาม (เสาวรจนี)
- นางมณฑาโอ้อวดประทีปแก้ว   จะดับแล้วสิ้นแสง รักษ์มี
เคยเห็นมิได้ เห็นพระภูมี   จะแสนทวีภัย เพชรนิรันดร์
  - เมื่อนั้น   ทศเศียรสุริยวงศ์ก็มี
ได้ฟังดัง เอาอัคคี   เข้ามาจุกจิกายา
  - พิศ เมืองแมน เมืองพรหมาน   ปรากฏารล้นแก้วประกอบนั้น
หอรบงามเรียงนางจรัส   ระยาศันเสมอเสมอมาเมือง
  - นิจจาเอ๋ย เคยคิดพิศวาท   จะนิราศแรมโรยโทยละห้อย
พระพลักรากจากน่อง เทียวล่องลอย   จะโสภสร้อยอาลัยลาน
  - เอ็นดูเจ้าเรามาว่าจะเลี้ยง   เป็นคู่เคียงครองชมสมถวิล
หึงแมลงปลุกฝังให้เงือก   อย่าคิดคืนสิ่งคือทำอ้ออิง

26. รัชกาลที่ 2 ประสบความสำเร็จในด้านใดมากที่สุด

- ก. การปกครองบ้านเมือง
- ข. การละครและวรรณคดี
- ค. การศาสนา
- ง. ด้านการต่างประเทศ
- จ. ด้านการผูกและการค้า

27. ลมหนาววลกลิ่นปะปน

เห็นเล็บมือนาง เบ่งบานตระการตา

การ เกดสีเหลือง เรืองเรือง

เห็นชายผ้าสีคายนคาไม้

ดูดอกสร้อยฟ้าระยาระยอย

คิดพลางถวิลหาอาวรณ์

คล้ายกันกับกลิ่นจินตะหรา

เหมือนขาโฉมทรามวับ

เหมือนผิวเนียนวลนางผ่องใส

เหมือนลมมายชายสไบบังอร

เหมือนสายสร้อยประดับทรวงทองสมร

พระเร่งรักอัศจรรย์มา

บทประพันธ์ที่ยกมานี้แสดงให้เห็นถึงลักษณะของวรรณศิลป์ในด้านใด

- ก. อารมณ์สะเพื่อนใจ
- ข. ความนึกคิดและจินตนาการ
- ค. การแสดงออก
- ง. จินตภาพ
- จ. การใช้สัญลักษณ์

28. เมืองใดต่อไปนี้ไม่ใช่วงศ์เหวิน

- ก. กุเรปัน
- ข. คาหา
- ค. กาหลัง
- ง. สิงห์สำหรับ
- จ. หมันหย่า

29. เพราะเหตุใดอิเหนาจึงต้องจากนางจันทะหรา
- ต้องเดินทางไปแต่งงานกับนางนุชบา
  - เกิดความเบื่อหน่ายนางจันทะหรา
  - ไปช่วยท้าวคานหาทำการรบ
  - ต้องการออกไปเที่ยวป่า
  - ท้าวหมื่นหย้าเกิดความขัดเคืองกับอิเหนา
30. เมื่อท้าวคานหาจะอภิเษกนุชบากับจรรกา อิเหนาทำอย่างไร
- อิเหนาเสียใจจนลมป่วย
  - อิเหนาเสียใจจึงเดินทางกลับเมืองหมื่นหย้า
  - อิเหนาทำจรรการบเพื่อชิงนางนุชบา
  - อิเหนาใช้อุบายเผาเมืองแล้วลักพานางนุชบา
  - แสดงความเป็นที่ต่อจรรกา
31. "อุณากรรณ" เป็นชื่อของตัวละครใด
- อิเหนา
  - นุชบา
  - สียะตรา
  - วียะกา
  - ปะตาระกาหลา
32. การที่อิเหนาเข้าโลมนางนุชบาในถ้ำ แสดงว่าอิเหนามีนิสัยอย่างไร
- กล้าหาญไม่กลัวใคร
  - ไม่มีศีลธรรมในใจ
  - เอาแต่ใจตนเอง
  - รักจริง
  - เจ้าชู้

33. แด่กุมารยังงายถึงเพียงนี้ ถ้าบุตรจะงามสักเพียงไหน "กุมาร" หมายถึงใคร
- อิเหนา
  - สียะตรา
  - สงครามระตา
  - ประสันตา
  - วินยาสะถำ
34. การเสี่ยงเพี้ยนเปรียบได้กับการกระทำใดในปัจจุบัน
- การคู้หมอกู้
  - การทํานายของโหร
  - การเสี่ยงเซียมซี
  - การควายมือและลักษณะบุคคล
  - การหาจุดจากเครื่องคอมพิวเตอร์
35. อิเหนาตอนไหนและผูกขาดเสี่ยงเพี้ยนปรากฏการเล่นชนิดใด
- เดินกะลา
  - ขี่ม้าส่งเมือง
  - ตะกร้อ
  - หมากเก็บ
  - มอญซ่อนผ้า
36. บ้างไร้ทรัพย์ไม่เสียดับเจียมตน
ไปเชื่อเข้าเขามาทำรุกราย
เนื้อความที่ยกมานี้ตรงกับสำนวนข้อใด
- ดูคำสั่งผู้ซ่อนจนชวนขาย
แต่งกายประกวคอรคมี
- อวคมีอวคมี
  - ชี้ข้างจับตักแตน
  - ค่าน้ำพริกละลายน้ำ
  - เห็นข้างชี้ ชี้ตามข้าง
  - เลี้ยงข้าง ต้องกินชี้ข้าง

41. การกระทำของท้าวคานหาข้อใดที่ถูกหาหน้าว่าเป็นผู้ใหญ่ที่ขาดความรอบคอบ
- การไม่ยอมยกยัญญาให้วิชาสะถ่า
  - การยกยัญญาให้จรรกา
  - การไปไชนบนบนเขาวิลิคมาหรา
  - การจัดพิธีอภิเษกจรรกากับนางนุษา
  - การออกมาบัญชาการทัพไฟกับจรรกา
42. สาเหตุที่ไทยเราเล่นละครในเรื่องอิเหนาได้แก่อะไร
- ต้องการยกย่องอิเหนาว่าเป็นมหาราชองค์หนึ่งของชาว
  - ข้าหลวงชาวมลายูได้แต่งบทละครเรื่องอิเหนาถวายพระราชธิดาทั้งสองของพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ
  - พระราชธิดาทั้งสองในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศได้ฟังข้าหลวงชาวมลายูเล่าเรื่องอิเหนาถวายให้ฟังจึงทรงนิพนธ์เป็นบทละครขึ้น
  - สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศได้ทรงฟังข้าหลวงชาวมลายูเล่าเรื่องอิเหนาถวายให้ฟังจึงทรงพระราชนิพนธ์เป็นบทละครขึ้น
  - พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยมีพระราชประสงค์จะสร้างละครในขึ้นเพื่อสมโภชนคร
43. ข้อใดเรียงลำดับเนื้อเรื่องอิเหนาโดยย่อไว้ถูกต้อง
- อิเหนาอภิเษกนางจินตะหรา ศีกะหมิงกูหนึ่ง ตอนไชนบน ตอนเฝ้าเมือง ตอนลมหอบ
  - อิเหนาอภิเษกนางจินตะหรา ตอนไชนบน ศีกะหมิงกูหนึ่ง ตอนเฝ้าเมือง ตอนลมหอบ
  - อิเหนาอภิเษกนางจินตะหรา ศีกะหมิงกูหนึ่ง ตอนไชนบน ตอนลมหอบ ตอนเฝ้าเมือง
  - ศีกะหมิงกูหนึ่ง ตอนไชนบน อิเหนาอภิเษกนางจินตะหรา ตอนเฝ้าเมือง ตอนลมหอบ

44. กลอนบทใดมีความไพเราะควย เสียงน้อยที่สุด
ก. ภูเขาเขียนทองทองม่วง	คอกดวง เริงช่อนฉลุ เฉลา
ข. ลำควนหวนหอมพยอมแย้ม	พิณกลแถมแก้วกฤษณา
ค. ลงจากพระที่นั่งบัลลังก์รถ	ทรงยศ เสด็จขึ้นพลับพลา
ง. แอกลงอนฮอนสลวยชวยชก	บัลลังก์ลกลุณษกรกระหนกลาย
จ. แหวงทวยทอคอินพรหมนมสวรรค์	บ้างผลิคอกออกขอขึ้นชูชัน
45. ข้อใดเป็นปมปัญหาสำคัญที่สุดของเรื่องอิเหนาที่ทำให้เกิดปมปัญหาอื่น ๆ ต่อไป
- ก. ท้าวคานหาญกษัตริย์ให้แกจรรกาศควยความโกรธอิเหนา
- ข. องค์ปะตาระกาหลาบ้นคาลให้ลมหลบมูซาไป
- ค. อิเหนาเผาเมืองคานหา
- ง. มูซาปลอมตัว เป็นผู้ชาย
- จ. ลีเยตาปลอมตัว เป็นยาหรณ์
46. ข้อความใดมีคุณค่าด้านวรรณศิลป์มากที่สุด
- ก. ลางนางบางกระพุ่มนาเลน
บ้างโกรธกระเซ็นถุกเกศา
- ข. ยามกินกินทุกขทุกคำเข้า
ควยมิได้คลั่งเคลาสายสมร
- ค. อันนางนี้ลิเป็นของลูก
รักใครพันผูกทนัทหนา
- ง. จงให้สัจย์ปฏิญาณแก่ลูกรัก
จำเพาะพิภพพระปฏิมาภอน
- จ. จึงคาเนินเคินผ่านออกมา
จะให้สบนัยนาโนมฉาย

47. ข้อใดเป็นแก่นสำคัญของเรื่องอิเหนา
- การเสียสละ
  - ความรัก
  - ความกตัญญู
  - ความซื่อสัตย์สุจริต
  - ความอ่อนน้อมถ่อมตน
48. ตอนอิเหนาหลงขับเพลงขมนางมยุรมามีสุนทรียภาพทางภาษาในด้านใด
- เจ้าเอ๋ยเจ้าดวงทมิฬหา   ดั่งหยาดฟ้ามาแต่กระยาหงัน
 ใต้เห็นโฉมฉายเสียกายครัน   จุกใจไม่ทันคิดเอ๋ย
- การเลือกใช้ถ้อยคำกระชับ
  - การเลือกใช้คำง่าย ๆ
  - การเลือกใช้เสียงของคำให้เหมาะแก่การดำเนินเรื่อง
  - การเลือกใช้ถ้อยคำที่มีเสียงและความหมายไพเราะเป็นพิเศษ
  - การมีการกล่าวซ้ำคำเพื่อเน้นความ
49. คำว่าพื้นของนางจินตะหราต่อไปนี้ มีสุนทรียภาพทางภาษาในด้านใด
- แล้วว่าอนิจจาความรัก   สิ่งประจักษ์ดังสายน้ำไหล
 ตั้งแต่จะเชียวเป็นเกลียวไป   ที่ไหนเลยจะไหลก็มา
- การเลือกใช้คำที่มีเสียงและความหมายพิเศษ
  - การใช้กวีโวหาร
  - การใช้ถ้อยคำกระชับ
  - การใช้เสียงของคำให้เหมาะแก่การดำเนินเรื่อง
  - การเลือกใช้คำง่าย ๆ ในการแต่ง

50. คำพูดของท้าวคานหาทอนให้สี่ยะตราไปให้อิเหนาแสดงให้เห็นนิสัยของท้าวคานหาอย่างไร

เราพนเป็นเชลยก็เพราะเขา
 คุ้นอยู่แก่เราหนักหนา
 แฉกหาไม่พอจะมรณา
 เจ้าจะไปเป็นข้าไพร่

- ก. มีวาจากมคาย
- ข. ฐิคุณ
- ค. รักดูมาก
- ง. กลัวตกเป็นเมืองขึ้น
- จ. มีความอดทน

แบบสอบถามความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทย

ข้อความ	ความรู้สึก	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1. ในขณะที่อ่านบทเรียน นักเรียนมีความรู้สึกอยากติดตามเรื่องต่อไปเรื่อย ๆ					
2. เนื้อหาจากบทเรียนไม่น่าสนใจเท่าที่ควร					
3. นักเรียนคิดว่าการหาคำตอบจาก เนื้อเรื่องที่อ่าน เป็นสิ่งที่สนุกสนาน					
4. ทุกครั้งที่มีการทำแบบทดสอบ นักเรียนทำอย่างเต็มความสามารถ					
5. นักเรียนซักถามและตอบคำถามในชั่วโมงวิชาภาษาไทย					
6. นักเรียนทำแบบฝึกหัดภาษาไทยเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ครูให้ทำในชั้นเรียน					
7. เนื้อหาจากบทเรียนสนุกสนานน่าสนใจ					
8. นักเรียนสนใจแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิชาภาษาไทย					
9. นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านน้อย					

ข้อความ	ความรู้สึก	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
10. นักเรียนอยากให้การเรียนครั้งนี้หมายถึงการทดลองเพิ่มเวลาเรียนให้มากขึ้น					
11. นักเรียนศึกษาความหมายของคำต่าง ๆ ในพจนานุกรม					
12. นักเรียนอยากคุยกับเพื่อน ๆ ถึงบทเรียนที่เรียนไปแล้วอีก					
13. นักเรียนอยากให้หมดเวลาเร็ว ๆ					
14. นักเรียนอ่านบทวิจารณ์เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย					
15. นักเรียนรู้สึกเหนื่อยและบางครั้ง เบื่อหน่าย					
16. บทเรียนที่นักเรียนอ่านไม่ส่ง เสริมให้ใช้ความคิด					
17. บทเรียนที่นักเรียนอ่านให้ทั้ง ความรู้ ความเพลิดเพลิน					
18. นักเรียนอ่านฉบับสมบูรณ์ของวรรณคดีไทย เรื่องต่าง ๆ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการคัดตอนมาให้เรียน					
19. นักเรียนจะเลือกเรียนวิชาภาษาไทยในการเรียนชั้นสูง ๆ ต่อไปอีก					
20. นักเรียนมีความสุขและพอใจเมื่อถึงชั่วโมงวิชาภาษาไทย					

แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเรื่อง ความเชื่อมั่นในตนเอง

1. บุคคลที่มีความเข้าใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จดูลงได้แม้จะมีสิ่งอันใดมาเป็นอุปสรรคก็ไม่ท้อถอย จักว่าเป็นบุคคลที่มีคุณธรรมข้อใดมากที่สุด
  - ก. ความมีระเบียบวินัย
  - ข. ความรับผิดชอบ
  - ค. ความเชื่อมั่นในตนเอง
  - ง. ความอดทน
2. บุคคลที่ใจเด็ดเดี่ยว มั่นคง รักความยุติธรรม จักว่าเป็นบุคคลที่มีคุณธรรมข้อใดมากที่สุด
  - ก. ความสามัคคี
  - ข. ความมีระเบียบวินัย
  - ค. ความรับผิดชอบ
  - ง. ความเชื่อมั่นในตนเอง
3. เพื่อน ๆ ของมาลีใช้สินค้าราคาแพง เพราะซื้อจากห้างสรรพสินค้า แต่มาลีไม่ใช้ตาม เพราะว่าซื้อที่ไหนก็ได้เหมือนกัน แสดงว่ามาลีเป็นคนเช่นไร
  - ก. มีเหตุผล
  - ข. เข้ากับเพื่อนฝูงไม่ได้
  - ค. ชอบทำอะไรตามใจตนเอง
  - ง. ไม่ร่วมมือกับคนส่วนรวม
4. บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นเหตุสนับสนุนให้เกิดคุณธรรมข้อใดมากที่สุด
  - ก. ความซื่อสัตย์
  - ข. ความกล้าหาญ
  - ค. ความสามัคคี
  - ง. ความอดทน

5. บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะมีลักษณะเช่นใด
  - ก. คิดในสิ่งที่ตนเห็นว่าจะทำสำเร็จ
  - ข. ทำอะไรไม่ต้องการฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
  - ค. สามารถชักจูงผู้อื่นให้เปลี่ยนความตั้งใจเดิมได้ง่าย
  - ง. ถูกผู้อื่นชักจูงให้เปลี่ยนความตั้งใจเดิมได้ง่าย
6. ความเชื่อมั่นในตนเองตรงข้ามกับคุณธรรมข้อใด
  - ก. ความเสียสละ
  - ข. ความสามัคคี
  - ค. ความซื่อสัตย์
  - ง. ความอดทน
7. ประจวบ เรียบจบแล้ว เขายังตัดสินใจไม่ได้ว่าจะไปสมัครงานที่ไหนดี จนบัดนี้ เขาก็ยังไม่ไปสมัครงาน แสดงว่าประจวบขาดคุณธรรมข้อใด
  - ก. ความอดทน
  - ข. ความเชื่อมั่นในตนเอง
  - ค. ความมีระเบียบวินัย
  - ง. ความรับผิดชอบ
8. การกระทำในข้อใดที่ไม่ใช่คุณธรรมต้านความเชื่อมั่นในตนเอง
  - ก. รับผิดชอบในผลงานของคน
  - ข. ทำงานด้วยความแข็งขัน
  - ค. ยินดีรู้จักกับคนแปลกหน้า
  - ง. คอยหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาเสมอ
9. ข้อใดที่แสดงว่าขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
  - ก. ลังเลในการตัดสินใจ
  - ข. กล้าตัดสินใจในการกระทำต่าง ๆ
  - ค. โต้แย้งในสิ่งที่ตนไม่เห็นด้วย
  - ง. พยายามทำสิ่งที่ตั้งใจทำให้ได้ผลสำเร็จ

10. ข้อใดเป็นลักษณะของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- ชอบโอ้อวด
  - กล้าโศกเศร้าเสียใจ
  - ยอมแพ้อุปสรรคต่าง ๆ
  - สามารถฝ่าฟันระเบียบของโรงเรียน
11. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- องอาจผึ่งผาย
  - ทำอะไรตามใจตนเองไม่ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
  - ทำในสิ่งที่ เป็นประโยชน์
  - เสียสละความสุขส่วนตัว
12. การกระทำในข้อใดที่บ่งบอกว่าบุคคลนั้นมีความเชื่อมั่นในตนเอง
- สัณยไม่เป็นที่ถูกขเป็นรอบเมื่อมีคนวิพากษ์วิจารณ์
  - มาดีชอบอวดผลงานของตนกับเพื่อน ๆ เสมอว่าตนเองเก่ง
  - สุภาพไม่ชอบแสดงความคิดเห็นของคนในที่ประชุม
  - สบายใจชอบทำตามความคิดเห็นของเพื่อน ๆ ทุกครั้ง
13. นักเรียนสามารถแสดงความมั่นใจในตนเองโดยวิธีใด
- ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
  - ปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน ๆ
  - ถ้างานใดที่คิดว่ายากก็ไม่ตองทำให้เสียเวลา
  - แสดงความคิดเห็นที่ต่างไปจากผู้อื่นที่เราสนทนา
14. รัชกาลใดที่แสดงว่ามีความเชื่อมั่นในตนเอง และกล้าหาญมากที่สุด
- รัชกาลที่ 2
  - รัชกาลที่ 3
  - รัชกาลที่ 4
  - รัชกาลที่ 5

15. บุคคลใดในข้อต่อไปนี้ที่คิดว่า เป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- ก. ในขณะที่ประชุมจะไม่ออกความคิดเห็นแม้ว่าจะมีข้อขัดแย้ง
  - ข. ทุกครั้งที่เขาประชุมจะสนับสนุนผู้เสนอความคิดเห็นทุกคน แต่ตนเองจะไม่ออกความคิดเห็นใดๆ
  - ค. ยินยักความคิดเห็นของตนและพยายามชักจูงให้ผู้อื่นเห็นด้วย
  - ง. พังความคิดเห็นของผู้อื่น และจะเสนอความคิดเห็นของตนถ้าความคิดเห็นนั้นขัดแย้งกับผู้อื่น
16. การกระทำข้อใดที่แสดงว่ามีความเชื่อมั่นในตนเอง
- ก. ขอบทำอะไรผิดจะไม่บอกแม่ เพราะกลัวน้องจะถูกตี
  - ข. ทอว่าเพื่อนเมื่อเพื่อนผิดก็มักมักเรียน
  - ค. คัดค้านเมื่อคิดว่าความคิดของครู ไม่ถูกต้อง
  - ง. เมื่อผู้อื่นทำสิ่งของของนักเรียนเสียหายต้องเรียกค่าเสียหายทุกครั้ง
17. ข้อใดไม่ใช่คุณสมบัติของความเชื่อมั่นในตนเอง
- ก. ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
  - ข. บิดถ้อความคิดเห็นของตนอย่างเดียว
  - ค. มีใจเด็ดเดี่ยวไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรค
  - ง. ยอมเสียสละเพื่อรักษาความเป็นธรรมและหน้าที่
18. บุคคลใดในข้อต่อไปนี้ที่แสดงว่ามีความเชื่อมั่นในตนเองมากเกินไป
- ก. นอยคิดว่าตนเองเป็นผู้ทำถูกเสมอ
  - ข. หนอยจะตัดสินใจทำอะไรต้องคิดให้รอบคอบเสียก่อน
  - ค. นกยินดีรับฟังคำติเตียนของผู้อื่นเสมอ
  - ง. นิดขอโทษทุกครั้งที่ทำผิดไม่ว่าจะมีใคร เห็นหรือไม่ก็ตาม

19. วิธีที่จัดว่าเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง
- จงเลือกหาทำงานที่ง่าย ๆ
  - จงเลือกหาทำงานที่ยาก ๆ
  - พยายามคิดแต่เรื่องในอดีตกี่ผิดพลาดและปรับปรุงสรรคต่าง ๆ
  - ไม่สนใจต่อกี่ผิดพลาดและเริ่มตั้งหน้าใหม่ต่อไป
20. เราจะฝึกเด็กให้มีความเชื่อมั่นในตนเองควรปฏิบัติในข้อใดมากที่สุด
- ฝึกให้เด็กรู้จักฟังคนอื่น
  - ทุกครั้งที่ได้พบการบ้านควรมีผู้ชี้แนะอยู่เสมอ
  - ควรพยายามแนะให้เด็กทำตามความคิดของผู้ใหญ่
  - ควรให้เด็กฝึกและตัดสินใจด้วยตนเอง
21. เมื่อนักเรียนได้ยินเสียงอะอะตะโกนว่า "ไฟไหม้" นักเรียนจะหาอย่างไร
- รีบวิ่งไปดูตามเสียงที่อะอะแล้วยืนดู
  - รีบโทรศัพท์แจ้งตำรวจทันที
  - วิ่งไปดูถ้าเห็นว่าไฟไหม้จึงโทรศัพท์แจ้งตำรวจ
  - วิ่งไปดูแล้วรีบเก็บของในบ้านหนีไฟ
22. การที่คนมักกล่าวทุกสิ่งทุกอย่างและมีเหตุผลที่เป็นประโยชน์แก่ตนและผู้อื่น แสดงว่าคนนั้นมีคุณธรรมข้อใดมากที่สุด
- ความสามัคคี
  - ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
  - ความเชื่อมั่นในตนเอง
  - ความรับผิดชอบ
23. ลักษณะความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเองตรงกับข้อใด
- ตัดสินใจในเรื่องอะไรก็ตามต้องรอความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ
  - ประหม่าอยู่เสมอปรากฏตัวในที่สาธารณะ
  - ขานถนนโดยวิ่งตัดหน้ารถยนต์
  - เสนอความคิดเห็นของตนเมื่อมีความคิดเห็นขัดแย้งกับครู

24. การพูดในข้อใดที่แสดงถึงความกล้าหาญ
- พูดแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม
  - พูดส่งเสียงดังในที่ประชุม
  - พูดท้าทายในญวนโกรธจะโต้ตอบสู้กัน
  - พูดกับญวนเพื่อแสดงว่าตนเองเก่ง
25. การกระทำใดแสดงถึงความกล้าหาญ
- สักสามารถชักชวนให้โตกว่าไหลมได้
  - ทัศนไหล่สนข้ออกนอกห้องเรียนใด
  - สุชาติลอกการบ้านเพื่อนโดยที่ครูไม่รู้
  - ชัชวาลย์ออกไปพูดหน้าชั้นใดเรื่องดี
26. ข้อใดแสดงว่าเป็นคนที่มีความกล้าหาญ
- การลอกการบ้านเพื่อนโดยที่ครูไม่รู้
  - การสารภาพผิดกับครูเมื่อทำผิด
  - การยื่นหอยโหนดขึ้นไครดประจำทาง
  - การทำผิดแล้วสามารถปกปิดผิดคิดโดยไม่มีใครรู้
27. ข้อใดจัดว่าเป็นคุณค่าของความกล้าหาญ
- ชอบพูดปดเพื่อให้เพื่อนฟัง
  - กล้าขอยืมเงินเพื่อนเมื่อเพื่อนเสิร์ฟ
  - ตัดสินใจอยู่เป็นเพื่อนเมื่อเพื่อนเสิร์ฟ
  - ยอมรับโทษเมื่อทำผิด
28. นักเรียนสามารถแสดงความกล้าหาญในทางใด
- ยกพวกตีกัน
  - โต้เถียงกับพ่อแม่
  - ข่มขืนโดยวิ่งตักหนารถยนต์
  - เสนอความคิดเห็นของตนเมื่อมีความคิดเห็นขัดแย้งกับครู

29. นักเรียนที่ช่วยเด็กเล็กพ้นจากการตกนํ้าตาย จัดเป็นความกล้าหาญเพราะเหตุใด
- เป็นคนแข็งแรง
  - เป็นคนเก่ง
  - เป็นคนสุภาพ
  - เป็นคนเชื่อมั่นในตนเอง
30. ลักษณะสำคัญของคนที่เห็นหัวหน้า หรือเป็นผู้นำนั้น ควรมีลักษณะใดมากที่สุด
- ความเชื่อมั่นในตนเอง
  - ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
  - ความซื่อสัตย์
  - ความกตัญญูกตเวที
31. ความกล้าหาญในข้อใดจัดเป็นความกล้าหาญอย่างบาป
- กล้าออกญหญิงที่กำลังถูกล่วงกร ะเป่า
  - กล้าเข้าไปเตือนเพื่อนทำเสียงอะระฆังรบกวน
  - กล้าขึ้นไปบนหลังคารถไฟที่กำลังแล่น
  - กล้าแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับครูสอนนา
32. ข้อใดจัดว่าวิสัยกล้าในสิ่งที่ควร กล่า
- เขาไปต๋อยเพื่อนที่เห็นเพื่อนกำลังหยิบปากกาในกระเป๋ ของตน
  - กระโถดลงนํ้าช่วยเด็กที่เห็นเด็กตกนํ้า ทั้ง ๆ ที่ว่ายน้ำไม่เป็น
  - เขาไปกระซิบบอกคนที่กำลังล่วงกร ะเป่า
  - กระโถดขึ้นรถที่ในขณะที่จะออกเพราะกลัวจะไปโรงเรียนไม่ทัน
33. การฝึกความกล้าหาญโดยวิธีใดในข้อต่อไปนี้
- ฝึกให้รู้จักยอมรับผิดเมื่อทำผิด
  - ฝึกให้รู้จักเขาสมาคมโดยไม่ตองเกรงกลัวผู้ใด
  - ฝึกให้เชื่อมั่นในความคิดของตนเองเป็นสิ่งที่ถูกต้องเสมอ
  - ฝึกให้โต้เถียงหรือทอมติครูสอนนาที่เห็นผิดที่ถูกต้อง

34. ข้อใดคือผลจากการมีความเชื่อมั่นในตนเอง
- ก. มีความมั่นใจในการทำงาน
  - ข. มีความละเอียดในการทำงาน
  - ค. สามารถวางตัวเป็นนักเลงไม่กลัวใคร
  - ง. มีความคิดเฉียบพลันสามารถเอาเปรียบผู้อื่นได้

ภาคผนวก ก

แผนการสอนโดยใช้นิทานสามมิติ
แผนการสอนตามคู่มือครู

แผนการสอนโดยไข่มพาทสมมุติ

เรื่อง บทละครเรื่องรามเกียรติ์

วิชา ภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 1 คาบ

เนื้อหา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดีมรดก

ความคิดรวบยอด

วรรณคดีที่กวีในอดีตเขียนอย่างมีศิลปะ ส่วนใหญ่แต่งเป็นร้อยกรอง และยกย่องว่าแต่งดี สมควรที่จะรักษาเป็นสมบัติของชาติ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนบอกลักษณะวรรณคดีมรดกได้
2. นักเรียนอธิบายถึงรูปแบบการประพันธ์ได้
3. นักเรียนบอกถึงการได้รับการยกย่อง และคุณค่าที่เด่นโดยย่อ

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนวรรณคดีมรดกของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ
2. หนังสือวรรณคดีฉบับสมบูรณ์เรื่องรามเกียรติ์
3. รูปภาพเรื่องรามเกียรติ์บางตอน
4. แบบฝึกทักษะ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ก. นำเข้าสู่บทเรียน ครูนำภาพเหตุการณ์ในวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ตอนหนุมานรบกับมัจฉาณุมาให้นักเรียนชม แล้วอ่านทวนองเสนาะบรรยายภาพเหตุการณ์นั้นให้นักเรียนฟัง ต่อจากนั้นจึงสนทนากับนักเรียนถึงความเป็นมาของเรื่อง

ข. ขั้นกิจกรรม

1. การกำหนดขอบเขต ครูกำหนดสถานการณ์ และบทบาทสมมุติตามที่ได้ สอนทากับนักเรียนเกี่ยวกับภาพที่นำมาให้นักเรียนชม
2. การเตรียมพร้อมก่อนแสดง ครูปูพื้นฐานให้ทุกคนมีความเข้าใจตรงกัน ในเรื่องที่จะเรียน ครูต้องพยายามโน้มน้าวใจผู้เรียนให้ฟัง เรื่องอย่างตั้งใจ
3. กำหนดสถานการณ์บทบาทสมมุติ โดยการเลือกตัวผู้แสดงออกมาเท่ากับ จำนวนตัวละครที่มีอยู่ในเนื้อหา ตอนที่สนทากับนักเรียน
4. ขึ้นแสดง เมื่อผู้ชม และผู้แสดงพร้อมแล้วให้นักเรียนเริ่มแสดงโดยให้ เป็นไปตามธรรมชาติ ตามเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้
5. การคัดการแสดง เมื่อการแสดงเป็นไปพอสมควรเพียงพอที่จะนำมา วิเคราะห์ และอภิปรายให้ผู้ชม และผู้แสดงมีความเข้าใจลึกซึ้ง พอ หรือการแสดงจบลง ครูจึงให้หยุดการแสดง
6. ขั้นวิเคราะห์ และอภิปรายผลร่วมกันระหว่างผู้แสดง และผู้ชมโดย แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 - 7 คน อภิปรายผลการแสดง และความรู้ที่ได้รับ และส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น

กิจกรรมนอกเวลาเรียน

ให้นักเรียนอ่านหนังสือวรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์เฝ้ากรรณิกา ตั้งแต่ หน้า 12 - 20 เพื่อแสดงบทบาทสมมุติในคาบเรียนต่อไป

การประเมินผลการเรียน

1. จากการตอบคำถาม
2. จากการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
3. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม การอภิปรายแสดงความคิดเห็น

และการรายงาน

แผนการสอนโดยไชยพาทสมบุติ

เรื่อง มหละครเรื่องรามเกียรติ์

วิชา ภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 1 คาบ

เนื้อหา เนื้อเรื่องย่อเรื่องรามเกียรติ์

ความคิดรวบยอด

การให้ความทุกข์แก่ผู้อื่นย่อมก่อให้เกิดความทุกข์แก่ตนเอง การทำอะไรลงไป เพราะความโกรธ จะเป็นเหตุให้ผู้กระทำได้รับความทุกข์นั้น ควรคิดให้รอบคอบก่อนที่จะ ทำการใดลงไป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนเล่าเรื่องย่อจากที่ศึกษาจากใบความรู้ได้
2. นักเรียนบอกเหตุขัดแย้งในจุดต่าง ๆ ของเรื่องได้ถูกต้อง
3. นักเรียนบอกประเด็นสำคัญของเรื่องได้ถูกต้อง
4. นักเรียนนำเหตุการณ์ในเรื่องมาเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ในชีวิตจริงได้

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้เรื่องเรื่องย่อรามเกียรติ์
2. หนังสือรามเกียรติ์ฉบับรัชกาลที่ 1 (ฉบับสมบูรณ์)
3. หนังสือเรียนวรรณคดีมรดกของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ก. นำเข้าสู่บทเรียน ครูสนทนารักถามนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อเรื่องรามเกียรติ์ เพื่อทบทวนความรู้เดิมของนักเรียน

ข. ชั้นกิจกรรม

1. การกำหนดขอบเขต ครูกำหนดสถานการณ์ และบทบาทสมมุติตามที่กำหนดให้นักเรียนอ่านมาตั้งแต่หน้า 12 - 20 คือตอนทศกัณฐ์ใช้อินทรีตไปจับหนุมาน
2. การเตรียมพร้อมก่อนแสดง ครูปูพื้นฐานให้ทุกคนมีความเข้าใจตรงกันในเรื่องที่จะเรียน ครูต้องพยายามโน้มน้าวใจผู้เรียนให้ฟังเรื่องอย่างตั้งใจ
3. กำหนดสถานการณ์บทบาทสมมุติ โดยการเลือกตัวผู้แสดงออกมาเท่ากับจำนวนตัวละครที่ป้อนในเนื้อหา ตอนที่จะอ่านมา
4. ชั้นแสดง เมื่อผู้ชมและผู้แสดงพร้อมแล้วให้นักเรียนเริ่มแสดงโดยให้เป็นไปตามธรรมชาติ ตามเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้
5. การจัดการแสดง เมื่อการแสดงเป็นไปพอสมควรเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์ และอภิปรายได้ ผู้ชมและผู้แสดงมีความเข้าใจลึกซึ้งพอ หรือการแสดงจบลงครูจึงให้หยุดการแสดง
6. ชั้นวิเคราะห์ และอภิปรายผลร่วมกันระหว่างผู้แสดงและผู้ชม โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 - 7 คน อภิปรายผลการแสดง และความรู้ที่ได้รับ และส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ให้นักเรียนอ่านหนังสือวรรณคดีมรดกเรื่องรามเกียรติ์ ตอนหนุมานเฝ้ากรุงลงกา ตั้งแต่หน้า 21 - 25 เพื่อแสดงบทบาทสมมุติในคาบเรียนต่อไป

การประเมินผลการเรียน

1. จากการตอบคำถาม
2. จากการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
3. สังเกตพฤติกรรมจากการทำงานกลุ่ม การอภิปรายแสดงความคิดเห็น

และการรายงาน

แผนการสอนโดยวิชาพหุวัฒนธรรม

เรื่อง บทละครเรื่องรามเกียรติ์

วิชา ภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 1 คาบ

เนื้อหา บทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนหนุมานเผากรุงลงกา

ความสำคัญ

การเลือกใช้ถ้อยคำให้เกิดความงามด้วยการใช้สำนวนที่ไพเราะ ทำให้เกิดอารมณ์ และความรู้สึก ก่อให้เกิดความสนุกเพลิดเพลิน และมีศีลธรรมแฝงอยู่

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแยกแยะความงามของวรรณศิลป์ด้านต่าง ๆ ได้
2. นักเรียนสามารถบอกค่าประพันธ์ที่ดี เค่นของวรรณศิลป์ได้ถูกต้อง

อย่างมีเหตุผล

สื่อการเรียนการสอน

1. เนื้อเรื่องรามเกียรติ์ ตอนหนุมานเผากรุงลงกา
2. ใบความรู้เรื่องหลักการพิจารณาความงามในคำวรรณศิลป์
3. แถบบันทึกเสียงการอ่านคำประพันธ์ ประเภทกลอนบทละคร
4. แผนภูมิกลอนบทละคร

กิจกรรมการเรียนการสอน

ก. นำเข้าสู่บทเรียน ครูแจกใบความรู้หลักการพิจารณาความงาม คำวรรณศิลป์ แล้วเปิดแถบบันทึกเสียงให้นักเรียนฟัง จากนั้นอธิบายแผนภูมิกลอนบทละคร

ข. ชั้นกิจกรรม

1. การกำหนดขอบเขต ครูกำหนดสถานการณ์ และบทบาทสมมุติ ตามที่กำหนดให้นักเรียนอ่านมาตั้งแต่หน้า 21 - 25 คือตอนทศกัณฐ์จับหนุมานได้แล้วต้องการฆ่าให้ตาย

2. การเตรียมพร้อมก่อนการแสดง ครูปูพื้นฐานให้ทุกคนมีความเข้าใจตรงกันในเรื่องที่จะเรียน ครูต้องพยายามโน้มน้าวใจผู้เรียนให้มุ่งมั่นตั้งใจ

3. กำหนดสถานการณ์บทบาทสมมุติ โดยการเลือกตัวผู้แสดงออกมาเท่ากับจำนวนตัวละครที่มีอยู่ในเนื้อหาตอนที่สนทนากับนักเรียน

4. ชั้นแสดง เมื่อผู้ชมและผู้แสดงพร้อมแล้วให้นักเรียนเริ่มแสดงโดยให้เป็นไปตามธรรมชาติ ตามเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้

5. การจัดการแสดง เมื่อการแสดงเป็นไปพอสมควร เพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์และอธิบายได้ ผู้ชม และผู้แสดงมีความเข้าใจลึกซึ้ง หรือการแสดงจบลงครูจึงให้หยุดการแสดง

6. ชั้นวิเคราะห์ และอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้แสดงและผู้ชม โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 - 7 คน อภิปรายผลการแสดง และความรู้ที่ได้รับ และส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น

กิจกรรมนอกเวลาเรียน

ให้นักเรียนอ่านหนังสือวรรณคดีมรดกเรื่องรามเกียรติ์ ตอนหนุมานเฝ้ากรุงลงกา ตั้งแต่หน้า 26 - 29 เพื่อแสดงบทบาทสมมุติในคาบเรียนต่อไป

การประเมินผลการเรียน

1. จากการตอบคำถามในชั้นเรียน
2. จากการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
3. สังเกตพฤติกรรมจากการทำงานกลุ่ม การอภิปรายแสดงความคิดเห็น

และการรายงาน

แผนการสอนโดยใบหมาดสมมุติ

เรื่อง บทละครเรื่องรามเกียรติ์

วิชา ภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 1 คาบ

เนื้อหา บทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนหนุมานเฝ้ากรุงลงกา หน้า 26 - 29

ความคิดรวบยอด

สภาพชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนความรู้สึนึกคิด และจริยธรรมของชุมชนที่รวมกันอยู่
ใ้การปกครองในกรอบวัฒนธรรมเดียวกัน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกได้จากข้อความคำว่า "สภาพสังคม" ได้
2. นักเรียนสามารถจำแนกค่านิยมประเพณี และวัฒนธรรมจากคำประพันธ์ที่กำหนดได้
3. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างคำประพันธ์ที่แสดงสภาพสังคมเกี่ยวกับค่านิยม

ประเพณีและวัฒนธรรมได้

สื่อการเรียนการสอน

1. รูปภาพในเรื่องรามเกียรติ์ เช่น ปราสาทราชวัง ฯลฯ
2. หนังสือเรียนวรรณคดีมรดกของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ก. นำเข้าสู่บทเรียน ครูให้นักเรียนดูภาพปราสาทราชวังที่แสดงชีวิตความเป็นอยู่
แล้วสนทนาดังสภาพที่ใดเห็นจากภาพในเรื่องรามเกียรติ์

ข. ชั้นกิจกรรม

1. การกำหนดขอบเขต ครูกำหนดสถานการณ์ และบทบาทสมมุติที่ได้นัดนาเกี่ยวกับภาพที่นำมาให้นักเรียนชมคือ ตอนหนุ่พานออกกอบายเฒ่าเมืองลงกาไคสำเร้ง
2. การเตรียมพร้อมก่อนแสดง ครูพื้นฐานให้ทุกคนมีความเข้าใจตรงกันในเรื่องที่จะเรียน ครูต้องพยายามโน้มน้าวใจผู้เรียนให้ฟังเรื่องอย่างตั้งใจ
3. กำหนดสถานการณ์บทบาทสมมุติ โดยการเลือกตัวผู้แสดงออกมาเท่ากับจำนวนตัวละครที่มีอยู่ในเนื้อหา ตอนหนุ่พานากับนักเรียน
4. ช่นแสดง เมื่อผู้ชมและผู้แสดงพร้อมแล้วให้นักเรียนเริ่มแสดง โดยให้เป็นไปตามธรรมชาติ ตามเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้
5. การจัดการแสดง เมื่อการแสดงเป็นไปพอสมควร เพียงพอที่นำมาวิเคราะห์และอภิปรายได้ ผู้ชมและผู้แสดงมีความเข้าใจลึกซึ้งพอ หรือการแสดงจบลงครูจึงให้หยุดการแสดง
6. ช่นวิเคราะห์ และอภิปรายผลรวมกันระหว่างผู้แสดงและผู้ชม โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 - 7 คน อภิปรายผลการแสดง และความรู้ที่ได้รับ และส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชน

กิจกรรมนอกเวลาเรียน

ให้นักเรียนอ่านหนังสือวรรณคดีมรดกเรื่องรามเกียรติ์ ตอนหนุ่พานเฒ่ากรุงลงกาตั้งแต่หน้า 30 - 34 เพื่อแสดงบทบาทสมมุติในคาบเรียนต่อไป

การประเมินผลการเรียน

1. จากการตอบคำถาม
2. จากการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
3. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม การอภิปรายแสดงความคิดเห็น และการรายงานหน้าชนเรียน

แผนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

เรื่อง บทละคร เรื่องรามเกียรติ์

วิชา ภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 1 คาบ

เนื้อหา วิจารณ์ตัวละครสำคัญในเรื่องรามเกียรติ์

ความคิดรวบยอด

ตัวละครในเรื่อง บางตัว เป็นตัวอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตอันมีลักษณะสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนวิจารณ์คุณลักษณะนิสัยตัวละครสำคัญได้
2. นักเรียนวิจารณ์พฤติกรรมเด่นของตัวละครได้
3. จาแนกส่วนที่ส่วนเลืยทางค่านิยมของตัวละครได้

สื่อการเรียนการสอน

1. รูปภาพหรือหุ่นตัวละครที่สำคัญในเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกษา
2. บัญชีความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครสำคัญแต่ละตัวในเรื่อง
3. หนังสือวรรณคดีมรดกของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ก. นำเสนอ ครูอธิบายบัญชีตัวละครที่มีความสัมพันธ์กัน แล้วให้นักเรียนดูภาพหรือหุ่นตัวละครที่สำคัญในเรื่องรามเกียรติ์ตอนศึกษา ต่อจากนั้นจึงสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะนิสัย และบุคลิกภาพของตัวละคร

ข. ขั้นตอนกิจกรรม

1. การกำหนดขอบเขต ครูกำหนดสถานการณ์ และบทบาทสมมุติที่ได้นัดนา
กับนักเรียนเกี่ยวกับภาพที่นำมาให้นักเรียนชมคือ เมืองลงกาที่สร้างขึ้นใหม่ การแสดง
มหรสพต่าง ๆ
2. การเตรียมพร้อมก่อนแสดง ครูปูพื้นฐานให้ทุกคนมีความเข้าใจตรงกัน
ในเรื่องที่จะเรียน ครูต้องพยายามโน้มน้าวใจผู้เรียนให้ฟังเรื่องอย่างตั้งใจ
3. กำหนดสถานการณ์บทบาทสมมุติ โดยการเลือกตัวผู้แสดงออกมาเท่ากับ
จำนวนตัวละครที่มีอยู่ในเนื้อหา ตอนที่สนทนากับนักเรียน
4. ชื่นแสดง เมื่อผู้ชมและผู้แสดงพร้อมแล้วให้นักเรียนเริ่มแสดง โดยให้เดิน
ไปตามธรรมชาติ ตามเนื้อหาที่ได้กำหนด
5. การตัดการแสดง เมื่อการแสดงเป็นไปพอสมควร เพียงพอที่จะนำมา
วิเคราะห์ และอภิปราย ผู้ชมและผู้แสดงมีความเข้าใจดีซึ่งพอ หรือการแสดงจบลงครูจึงให้
หยุดการแสดง
6. ชื่นวิเคราะห์ และอภิปรายผลร่วมกันระหว่างผู้แสดงและผู้ชม โดยแบ่ง
นักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 - 7 คน อภิปรายผลของการแสดง และความรู้ที่ได้รับ
และส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น

กิจกรรมนอกเวลาเรียน

ให้นักเรียนอ่านหนังสือวรรณคดีมรดกเรื่องรามเกียรติ์ ตอนหนุมานเผากรุงลงกา
ตั้งแต่หน้า 35 - 40 เพื่อแสดงบทบาทสมมุติในคาบเรียนต่อไป

การประเมินผลการเรียน

1. จากการตอบคำถาม
2. จากการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
3. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม การอภิปรายแสดงความคิดเห็น และ
การรายงานหน้าชั้น

แผนการสอนโดยไข่มพาทสมมุติ

เรื่อง นทละครเรื่องรามเกียรติ์

วิชา ภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 1 คาบ

เนื้อหา รามเกียรติ์ ตอนหนุมานเผากรุงลงกา

ความคิดรวบยอด

เป็นเรื่องราวของการทำสงคราม ซึ่งแสดงถึงความกล้าหาญของตัวละครที่ต่อสู้ด้วยสติปัญญา และมีมือ การเจรจาทางการทูต การปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนชนบทรับนิยมประเพณีต่าง ๆ ของไทยมาแทรกไว้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกสารของเรื่องรามเกียรติ์
2. นักเรียนสามารถสรุปสารของเรื่องรามเกียรติ์ในด้านต่าง ๆ ได้
3. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสารของเรื่องได้

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1 ฉบับสมบูรณ์
2. ใบความรู้เรื่องรามเกียรติ์
3. หนังสือวรรณคดีมรดกของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ก. นำเสนอ ครูแจกใบความรู้เรื่องรามเกียรติ์ให้นักเรียนอ่าน แล้ว วิจารณ์ความเข้าใจ แล้วสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับข้อคิดที่ได้ และสารที่ได้จากเรื่องรามเกียรติ์

ข. ชนกกิจกรรม

1. การกำหนดขอบเขต ครูกำหนดสถานการณ์ และบทบาทสมมุติตามที่ได้อธิบายให้นักเรียนในเรื่องข้อคิดที่ได้จากเรื่องราวเกียรติยศของพระบรมวงศานุวงศ์ โดยพิจารณาหรือกับแผนที่แนบมา ในฐานที่นำมาหาวิเคราะห์โครงการ
2. การเตรียมพร้อมก่อนแสดง ครูผู้สอนให้นักเรียนทุกคนมีความเข้าใจตรงกันในเรื่องที่จะเรียน ครูต้องพยายามโน้มน้าวใจนักเรียนให้ฟังเรื่องอย่างตั้งใจ
3. กำหนดสถานการณ์บทบาทสมมุติ โดยการเลือกตัวแทนแสดงออกมาเท่ากับจำนวนตัวละครที่มีอยู่ในเนื้อหา ของที่สนทนากับนักเรียน
4. ชื่นชม เมื่อดูชมและดูแสดงพร้อมแล้ว ให้นักเรียนเริ่มแสดง โดยให้เป็นไปตามธรรมชาติ ตามเนื้อหาที่กำหนดไว้
5. การจัดการแสดง เมื่อการแสดงเป็นไปพอสมควร เพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์และอภิปรายได้ ครูและผู้ชมที่มีความเข้าใจลึกซึ้งพอ หรือการแสดงจบลงครูจึงให้หยุดการแสดง
6. ชื่นชม และอภิปรายผลรวมกันระหว่างผู้แสดงและผู้ชม โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 - 7 คน อภิปรายผลของการแสดง และความรู้สึกที่ได้รับ แล้วส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น

กิจกรรมนอกเวลาเรียน

ให้นักเรียนอ่านหนังสือวรรณคดีมรดก เรื่องความเป็นมาของวรรณคดีเรื่องอิเหนา เพื่อแสดงบทบาทสมมุติในคาบเรียนต่อไป

การประเมินผลการเรียน

1. จากการตอบคำถาม
2. จากการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
3. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม การอภิปรายแสดงความคิดเห็น และการรายงาน

หน้าชั้น

แผนการสอนโดยไชยทบาทสมมุติ

เรื่อง อีเหนา

วิชา ภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 1 คาบ

เนื้อหา อีเหนา

ความดีที่เรายกย่อง

วรรณคดีที่กล่าวในคัมภีร์เขียนอย่างมีศิลปะ ส่วนใหญ่แต่งเป็นร้อยกรอง และยกย่องว่าแต่งดีสมควรที่จะรักษาเป็นสมบัติของชาติ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกลักษณะวรรณคดีมรดกได้
2. นักเรียนสามารถบอกประวัติของหนังสือ และประวัติการแต่งได้
3. นักเรียนสามารถอธิบายถึงรูปแบบการประพันธ์ได้
4. นักเรียนสามารถบอกถึงการได้รับการยกย่อง และคุณค่าที่เด่นโดยย่อได้
5. นักเรียนสามารถจําแนกให้เห็นถึงอิทธิพลในด้านต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดเรื่องนี้

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือวรรณคดีมรดกของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ
2. หนังสือวรรณคดีเรื่องอีเหนา
3. รูปภาพผู้แต่งวรรณคดีเรื่องอีเหนา
4. แบบฝึกทักษะ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ก. นำเข้าสู่บทเรียน ครูให้นักเรียนดูภาพที่เตรียมมา แล้วสนทนากับนักเรียนถึงผลงานต่าง ๆ ที่บุคคลในภาพเป็นผู้แต่ง จากนั้นครูอธิบายรูปแบบของคำประพันธ์ในวรรณคดีที่จะเรียน พร้อมยกตัวอย่างคำประพันธ์ โดยอ่านตามองเสนอให้นักเรียนฟัง

ข. ขั้นกิจกรรม

1. การกำหนดขอบเขต ครูกำหนดสถานการณ์ และบทบาทสมมุติตามที่ได้อธิบายกับนักเรียนเกี่ยวกับภาพที่นำมาให้นักเรียนชมคือ ภาพตอนอิเหนาลักพานางบุษบาไปไว้ในถ้ำ
2. การเตรียมพร้อมก่อนแสดง ครูผู้พื้นฐานให้ทุกคนมีความเข้าใจตรงกันในเรื่องที่จะเรียน ครูทองพยายามโน้มน้าวใจผู้เรียนให้ฟังเรื่องอย่างตั้งใจ
3. กำหนดสถานการณ์บทบาทสมมุติ โดยเลือกตัวผู้แสดงออกมาเท่ากับจำนวนตัวละครที่มีอยู่ในเนื้อหา ตามที่สนทนากับนักเรียน
4. ชื่นแสดง เมื่อดูชมและดูแสดงพร้อมแล้วให้นักเรียนเริ่มแสดง โดยให้เป็นไปตามธรรมชาติ ตามเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้
5. การจัดการแสดง เมื่อการแสดงเป็นไปตามพอสมควร เพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์ และอภิปรายได้ ผู้ชมและผู้แสดงมีความเข้าใจลึกซึ้งพอ หรือการแสดงจบลง ครูจึงให้หยุดการแสดง
6. ชื่นวิเคราะห์ และอภิปรายผลรวมกันระหว่างผู้แสดงและผู้ชม โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 - 7 คน อภิปรายผลของการแสดง และความรู้ที่ได้รับ และส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น

กิจกรรมนอกเวลาเรียน

ให้นักเรียนอ่านหนังสือวรรณคดีเรื่องอิเหนา ตอนท้าวคหาไปไธบนและบุษบาเสี่ยงเทียน ตั้งแต่หน้า 69 - 78 เพื่อแสดงบทบาทสมมุติในคาบเรียนต่อไป

แผนการสอนโดยใบบทบาทสมมติ

เรื่อง อีเหนา

วิชา ภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 2 คาบ

เนื้อหา เนื้อเรื่องย่อเรื่องอีเหนา

ความคิดรวบยอด

อุปมาของความรักทำให้คนชาติสยบคิด สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ไม่ว่าจะผิดหรือถูก โดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถเล่าเรื่องย่อจากที่ศึกษาได้
2. นักเรียนสามารถบอกเหตุขัดแย้งในจุดต่าง ๆ ของเรื่องได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถบอกประเด็นสำคัญของเรื่องได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถหาเหตุการณ์ในเรื่องมาเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ในชีวิตจริงได้

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้เรื่องย่อเรื่องอีเหนา
2. หนังสืออีเหนาฉบับรัชกาลที่ 2 ฉบับสมบูรณ์
3. หนังสือวรรณคดีมรดกของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ก. นำเข้าสู่บทเรียน ครูสนทนากับนักเรียนถึงเนื้อเรื่องย่อในเรื่องอีเหนา โดยการซักถามนักเรียนจากความรู้ที่นักเรียนได้ศึกษามา

ข. ชั้นกิจกรรม

1. การกำหนดขอบเขต ครูกำหนดสถานการณ์ และบทบาทสมมุติตามที่ได้นัดนา
กับนักเรียน คือตอนจัดกองทัพเพื่อเดินทางไปหาวิไลมาหรา
2. การเตรียมพร้อมก่อนแสดง ครูพื้นฐานให้ทุกคนมีความเข้าใจตรงกันใน
เรื่องที่จะเรียน ครูต้องพยายามโน้มน้าวใจผู้เรียนให้ฟังเรื่องอย่างตั้งใจ
3. กำหนดสถานการณ์บทบาทสมมุติ โดยการเลือกตัวผู้แสดงออกมาเท่ากับจำนวน
ตัวละครที่มีอยู่ในเนื้อหา ตอนที่สนทนากับนักเรียน
4. ชื่นแสดง เมื่อผู้ชมและผู้แสดงพร้อมแล้วให้นักเรียนเริ่มแสดง โดยให้เป็นไป
ตามธรรมชาติ ตามเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้
5. การตัดการแสดง เมื่อการแสดงเป็นไปพอสมควรเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์
และอภิปรายได้ ผู้ชมและผู้แสดงมีความเข้าใจลึกซึ้งพอ หรือการแสดงจบลงครูจึงให้หยุดการแสดง
6. ชื่นวิเคราะห์ และอภิปรายผลร่วมกันระหว่างผู้แสดงและผู้ชม โดยแบ่งนักเรียน
ออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 - 7 คน อภิปรายผลของการแสดง และความรู้ที่ได้รับ และส่ง
ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น

กิจกรรมการเรียนการสอน

ให้นักเรียนอ่านหนังสือวรรณคดีมรดกเรื่องอิเหนา ตอนท้าวดาหาไปไซปันและบุษบา
เสียงเหียน ตั้งแต่หน้า 79 - 83 เพื่อแสดงบทบาทสมมุติในกาบเรียนต่อไป

การประเมินผลการเรียน

1. จากการตอบคำถาม
2. จากการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
3. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม การอภิปรายแสดงความคิดเห็นและการรายงาน

หน้าชั้น

การประเมินผลการเรียน

1. จากการตอบคำถาม
2. จากการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
3. สังเกตพฤติกรรมจากการทำงานกลุ่ม การอภิปรายแสดงความคิดเห็น
และรายงานหน้าชั้น

แผนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

เรื่อง อีเหนา

วิชา ภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 1 คาบ

เนื้อหา บทละครเรื่องอีเหนา ตอนตัวดาหาไปไชนันและบุษบาเสี่ยงเทียน

ความคิดรวบยอด

การเลือกใช้ตอบคำทำให้เกิดความงามด้านการใช้สำนวนที่ไพเราะ ทำให้เกิดอารมณ์และความรู้สึก ก่อให้เกิดความสนุกเพลิดเพลิน และมีคตินิยมแฝงอยู่

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแยกแยะความงามของคำนวนวรรณศิลป์ได้
2. นักเรียนสามารถบอกคำประพันธ์ที่เด่นด้านวรรณศิลป์ได้ถูกต้องอย่างมีเหตุผล

สื่อการเรียนการสอน

1. เนื้อเรื่องอีเหนา ตอนตัวดาหาไปไชนันและบุษบาเสี่ยงเทียน
2. ใบความรู้เรื่องหลักการพิจารณาความงามในคำนวนวรรณศิลป์
3. แผนการอ่านคาบประพันธ์ ประเภทกลอนบทละคร
4. แผนภูมิกลอนบทละคร

กิจกรรมการเรียนการสอน

ก. นำเข้าสู่บทเรียน ครูทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่เรียนมาแล้ว จากนั้นเปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านคาบประพันธ์จากเรื่องอีเหนา ตอนศึกษา และให้นักเรียนศึกษาหลักการพิจารณาความงามด้านวรรณศิลป์

ข. ขั้นกิจกรรม

1. การกำหนดขอบเขต กรูกำหนดสถานการณ์ และบทบาทสมมุติตามที่ได้นัดหมายกับนักเรียนคือ ตอนอิเหนาลอบชมนางบุษบาในลำธาร
2. การเตรียมพร้อมก่อนแสดง ครูพื้นฐานให้ทุกคนมีความเข้าใจตรงกับเนื้อเรื่องที่นักเรียน ครูต้องพยายามโน้มน้าวใจนักเรียนให้ฟังเรื่องอย่างตั้งใจ
3. กำหนดสถานการณ์บทบาทสมมุติ โดยการเลือกตัวผู้แสดงออกมาเท่ากับจำนวนตัวละครที่มีอยู่ในเนื้อหา ตอนที่สนทนากับนักเรียน
4. ชวนแสดง เมื่อผู้ชมและผู้แสดงพร้อมแล้วให้นักเรียนเริ่มแสดง โดยให้เป็นไปตามธรรมชาติ ตามเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้
5. การจัดการแสดง เมื่อการแสดง เป็นไปพอสมควร เพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์และอภิปรายได้ ผู้ชมและผู้แสดงมีความเข้าใจสิ่งที่พอ หรือการแสดงจบลง ครูจึงให้หยุดการแสดง
6. ขั้นวิเคราะห์ และอภิปรายผลรวมกันระหว่างผู้แสดงและผู้ชม โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 - 7 คน อภิปรายผลการแสดง และความรู้ที่ได้รับ และส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ให้นักเรียนอ่านหนังสือเรื่องวรรณคดีมรดกเรื่องอิเหนา ตอนนำวาทาหาไปไซบันและบุษบาเสียงเทียบ ตั้งแต่หน้า 84 - 90 เพื่อแสดงบทบาทสมมุติในคาบเรียนต่อไป

การประเมินผลการเรียน

1. จากการตอบคำถาม
2. จากการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
3. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม การอภิปรายแสดงความคิดเห็น และการรายงานหน้าชั้น

แผนการสอนโดยไข่มพาท สมมุติ

เรื่อง อีเหนา

วิชา ภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรทก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 1 คาบ

เนื้อหา บทละคร เรื่องอีเหนา ตอนท้าวคหาไปไชนนและบุษบาเสี่ยงเทียน

ความคิดรวบยอด

สภาพชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด และจริยธรรมของชุมชนที่ร่วมกันอยู่
ใตการปกครองในกรณวัฒนธรรมเดียวกัน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกคำจำกัดความคำว่า "สภาพสังคม" ได้
2. นักเรียนสามารถจำแนกค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรมจากคำประพันธ์ที่กำหนดได้
3. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างคำประพันธ์ที่แสดงสภาพสังคมเกี่ยวกับค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรมได้

สื่อการเรียนการสอน

1. รูปภาพอีเหนา ตอนท้าวคหาไปไชนนและบุษบาเสี่ยงเทียน
2. หนังสือวรรณคดีมรทกของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ก. นำเข้าสู่บทเรียน ครูให้นักเรียนดูภาพอีเหนา ตอนที่ศึกษาซึ่งแสดงถึงชีวิต
ความเป็นอยู่ของวรรณคดีเรื่องอีเหนา แล้วสนทนากับนักเรียนถึงสภาพที่ได้เห็นจากภาพ
ต่อจากนั้นครูยกตัวอย่างคำประพันธ์จากเรื่องซึ่งแสดงสภาพชีวิตเกี่ยวกับค่านิยม วัฒนธรรม
และประเพณี

ข. ชั้นกิจกรรม

1. การกำหนดขอบเขต ครูกำหนดสถานการณ์ และบทบาทสมมุติตามที่ได้นำมาให้นักเรียนเกี่ยวกับสภาพที่นำมาให้นักเรียนชมคือ ตอนอิเหนาฉวยกริช
2. การเตรียมพร้อมก่อนแสดง ครูพื้นฐานให้ทุกคนมีความเข้าใจตรงกันในเรื่องที่จะเรียน ครูต้องพยายามโน้มน้าวใจผู้เรียนให้ฟังเรื่องอย่างตั้งใจ
3. กำหนดสภาพการณ์บทบาทสมมุติ โดยการเลือกตัวผู้แสดงออกมาเท่ากับจำนวนตัวละครที่มีอยู่ในเนื้อหา ตอนที่สนทนากับนักเรียน
4. ชื่นแสดง เมื่อผู้ชมและผู้แสดงพร้อมแล้วให้นักเรียนเริ่มแสดง โดยให้เป็นไปตามธรรมชาติ ตามเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้
5. การจัดการแสดง เมื่อการแสดงเป็นไปพอสมควรเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์และอภิปรายได้ ผู้ชมและผู้แสดงมีความเข้าใจลึกซึ้งพอ หรือการแสดงจบลงครูจึงให้หยุดการแสดง
6. ชื่นวิเคราะห์ และอภิปรายผลรวมกันระหว่างผู้แสดงและผู้ชม โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 - 7 คน อภิปรายผลการแสดง และความรู้ที่ได้รับและส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น

กิจกรรมนอกเวลาเรียน

ให้นักเรียนอ่านหนังสือวรรณคดีมรดกเรื่องอิเหนาตอนท้าวดาหาไปไถ่ขังและบุษบาเลี้ยงชีพ ตั้งแต่หน้า 91 - 94 เพื่อแสดงบทบาทสมมุติในคาบเรียนต่อไป

การประเมินผลการเรียน

1. จากการตอบคำถาม
2. จากการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
3. สังเกตพฤติกรรมจากการทำงานกลุ่ม การอภิปรายแสดงความคิดเห็น และการรายงานหน้าชั้น

แผนการสอนโดยใบบทบาทสมมติ

เรื่อง อีเหนา

วิชา ภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 1 คาบ

เนื้อหา เรื่องอีเหนา ตอนตัวคาหาไปไชนันและบุษบาเลี้ยงเทียน

ความคิดรวบยอด

ตัวละครในเรื่อง บางตัวเป็นตัวอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต อันมีลักษณะสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนวิจารณ์บุคลิกลักษณะนิสัยตัวละครที่สำคัญได้
2. นักเรียนวิจารณ์พฤติกรรมเด่นของตัวละครที่สำคัญได้
3. จาแนกส่วนที่ส่วนเสียด้านคุณธรรมของตัวละครได้

สื่อการเรียนการสอน

1. รูปภาพหรือหุ่นตัวละคร เรื่องอีเหนา ตอนหนีศึกษา
2. หนังสือวรรณคดีมรดกของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ
3. ผังภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครสำคัญแต่ละตัวในเรื่อง

กิจกรรมการเรียนการสอน

ก. นำเข้าสู่บทเรียน ครูให้นักเรียนดูภาพหรือหุ่นตัวละครในเรื่องอีเหนา แล้วอธิบายผังภูมิแสดงความสัมพันธ์ของตัวละครแต่ละตัวในเรื่อง

แผนการสอนโดยไชยเทพสมบัติ

เรื่อง อีเหนา

วิชา ภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 1 คาบ

เนื้อหา อีเหนา ตอนตัวดาหาไปไชนและนุมาเลี้ยงเตียน

ความคิดรวบยอด

อีเหนาพบนุมาแล้วเกิดหลงรัก และต้องการไคนางเป็นแม่เหลื จึงพยายามทุกวิถีทางที่จะให้สมความปรารถนา โดยอาศัยสียะตราเป็นสื่อรัก

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนบอกสารจากเรื่องอีเหนาได้
2. นักเรียนสรุปสารที่สำคัญของเรื่องอีเหนาในค่านต่าง ๆ ได้
3. นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสารของเรื่องได้

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือวรรณคดีเรื่องอีเหนา ฉบับสมบูรณ์
2. หนังสือวรรณคดีมรดกของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ
3. ใบความรู้เรื่องอีเหนา

กิจกรรมการเรียนการสอน

ก. นำเข้าสู่บทเรียน ครูยกข้อความบางตอนจากเรื่องอีเหนามาให้นักเรียนอ่าน แล้วสนทนาซักถามเกี่ยวกับข้อความพยกมานั้น

ข. ชั้นกิจกรรม

1. การกำหนดขอบเขต ครูกำหนดสถานการณ์ และบทบาทสมมุติตามที่ไต่สนทนากับนักเรียนคือ ตอนพ่อเหมาแอมอยู่ในถ้ำแล้วไล่ความออกมาด้วยไฟ
2. การเตรียมพร้อมก่อนแสดง ครูพื้นฐานให้ทุกคนมีความเข้าใจตรงกันในเรื่องที่จะเรียน ครูต้องพยายามโน้มน้าวใจผู้เรียนให้ฟังเรื่องอย่างตั้งใจ
3. กำหนดสถานการณ์บทบาทสมมุติ โดยการเลือกตัวผู้แสดงออกมาเท่ากับจำนวนตัวละครที่มีอยู่ในเนื้อหา ตอนไต่สนทนากับนักเรียน
4. ชักแสดง เมื่อผู้ชมและผู้แสดงพร้อมแล้ว ให้นักเรียนแสดง โดยให้เป็นไปตามธรรมชาติ ตามเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้
5. การหักการแสดง เมื่อการแสดงเป็นไปพอสมควรเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์และอภิปรายได้ ผู้ชมและผู้แสดงมีความเข้าใจสิ่งที่พอ หรือการแสดงจบลงครูจึงให้หยุดการแสดง
6. ชีววิเคราะห์ และอภิปรายผลรวมกันระหว่างผู้แสดงและผู้ชม โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 - 7 คน อภิปรายผลของการแสดง และความรู้ที่ใคร่รับ และส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น

กิจกรรมนอกเวลาเรียน

ให้นักเรียนทบทวนเนื้อหาในวรรณคดีมรดก เรื่องอิเหนา ตอนหาตัวคาหาไปไซม่นและบุษบา
เลี้ยงเตียน เพื่อหาแบบฝึกหัด

การประเมินผลการเรียน

1. จากการตอบคำถาม
2. จากการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
3. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม การอภิปรายแสดงความคิดเห็น และการรายงาน

หน้าชั้น

แผนการสอนตามคู่มือครู

เรื่อง บทละคร เรื่องรามเกียรติ์

วิชา ภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 1 คาบ

เนื้อหา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดีมรดก

ความคิดรวบยอด

วรรณคดีที่ท้าวในอดีตเขียนอย่างมีศิลปะ ส่วนใหญ่แต่งเป็นร้อยกรอง และยกย่องว่าแต่งดีสมควรที่จะรักษาเป็นสมบัติของชาติ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนบอกลักษณะวรรณคดีมรดกได้
2. นักเรียนอธิบายถึงรูปแบบการประพันธ์ได้
3. นักเรียนบอกถึงการได้รับการยกย่องและคุณค่าที่ดีเด่นโดยย่อ

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือวรรณคดีมรดก
2. หนังสือวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ เรื่องรามเกียรติ์
3. รูปภาพผู้แต่งวรรณคดี เรื่องรามเกียรติ์

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. นำเข้าสู่บทเรียน ครูนำภาพผู้แต่งวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์มาให้นักเรียนชม และบอกถึงผลงานของบุคคลในภาพ ครูนำบทกลอน ตอนชมรถศึก ในเนื้อเรื่องที่จะเรียนมาอ่านเป็นทำนองเสนาะให้นักเรียนฟัง

2. ครูอธิบายรูปแบบของเรื่อง และให้นักเรียนอ่านตามองเสนาะครูบ้าง
3. แบ่งกลุ่มนักเรียน และแบ่งหัวข้อให้นักเรียนอ่านจากหนังสือวรรณคดีมรดก โดยใช้หัวข้อจากความคิดรวบยอด
4. ให้นักเรียนสรุปความหมายของคำ วรรณคดี วรรณคดีมรดก และสรุปคุณค่าของวรรณคดีลงในสมุด

การประเมินผล

1. จากการตอบคำถามที่ครูตั้งขึ้น
2. จากการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
3. สังเกตการทำงานกลุ่ม

แผนการสอนตามคู่มือครู

เรื่อง บทละคร เรื่องรามเกียรติ์

วิชา ภาษาไทย 033 วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 2 คาบ

เนื้อหา เนื้อเรื่องยอราชมเกียรติ์

ความคิดรวบยอด

การให้ความทุกข์แก่ผู้อื่น ย่อมก่อให้เกิดความทุกข์แก่ตนเอง การทำอะไรลงไปเพราะความโกรธ จะเป็นเหตุใหญ่กระทำให้ได้รับความทุกข์นั้น ควรคิดให้รอบคอบก่อนที่จะทำการใดลงไป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนเล่าเรื่องย่อจากที่ศึกษาจากใบความรู้ได้
2. นักเรียนบอกเหตุขัดแย้งในจุดต่าง ๆ ของเรื่องได้ถูกต้อง
3. นักเรียนบอกประเด็นสำคัญของเรื่องได้ถูกต้อง
4. นักเรียนหาเหตุการณ์ในเรื่องมาเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ในชีวิตจริงได้

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้เรื่องยอราชมเกียรติ์
2. หนังสือรามเกียรติ์ฉบับรัชกาลที่ 1 ฉบับสมบูรณ์
3. หนังสือเรียนวรรณคดีมรดก

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. นำภาพเหตุการณ์ในวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ ตอนหนุมานนอนหลับพลามาให้นักเรียนชม แล้วนำเสนอหน้าถึงภาพนั้น

2. เปิดเครื่องบันทึกเสียงละคร เรื่องรามเกียรติ์ ตอนที่นักเรียนเคยศึกษามาก่อน แล้วถามนักเรียนว่าตอนนี้เป็นตอนใดกัน และหลังตอนนั้นเหตุการณ์อย่างไร
3. นำภาพเหตุการณ์ในเรื่องรามเกียรติ์มาให้นักเรียนชม แล้วถามนักเรียนว่าตอนนี้เป็นตอนใด และภาพเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นก่อนหลัง
4. มอบใบความรู้เรื่องยอรามเกียรติ์ให้แก่ นักเรียน ครูอธิบายหลักการอ่าน เพื่อจับใจความสำคัญ
5. แบ่งกลุ่มนักเรียนตามความเหมาะสม ให้นักเรียนอ่านเรื่องย่อ แล้วให้ตัวแทนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งออกมาเล่าเรื่องย่อ
6. นักเรียนร่วมกันพิจารณาเหตุขัดแย้ง และประเด็นสำคัญของเรื่อง แล้วให้ตัวแทนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งออกมารายงาน
7. นักเรียนร่วมกันพิจารณาโครงเรื่องย่อของเรื่องรามเกียรติ์เป็นตอนแล้วให้ตัวแทนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งออกมารายงาน
8. นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงเหตุการณ์ในเรื่องรามเกียรติ์กับเหตุการณ์ในชีวิตจริง แล้วให้ตัวแทนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งออกมารายงาน

ประเมินผล

1. จากการตอบคำถามที่ครูตั้งขึ้น
2. สังเกตจากการทำงานกลุ่ม การอภิปรายและการสรุปเนื้อหาของนักเรียน
3. ทตรวจแบบฝึกหัดที่นักเรียนทำลงสมุด

แผนการสอนตามคู่มือครู

เรื่อง บทละคร เรื่องราวเกียรติ

วิชา ภาษาไทย ท ๐๕๓ วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 1 คาบ

เนื้อหา บทละคร เรื่องราวเกียรติ ตอนหนุมานเผากรุงลงกา

ความคิดรวบยอด

การเลือกใช้ถ้อยคำให้เกิดความงามด้านการใช้สำนวนที่ไพเราะ ทำให้เกิดอารมณ์และความรู้สึก ก่อให้เกิดความสนุกเพลิดเพลิน และมีคตินิยมแฝงอยู่

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแยกแยะความงามของวรรณศิลป์ด้านต่าง ๆ ได้
2. นักเรียนบอกคาประพันธ์ที่เด่นของวรรณศิลป์ได้ถูกต้องอย่างมีเหตุผล

สื่อการเรียนการสอน

1. เนื้อเรื่องราวเกียรติ ตอนหนุมานเผากรุงลงกา
2. ใบความรู้เรื่องหลักการพิจารณาความงามในด้านวรรณศิลป์
3. แถบบันทึกเสียงการอ่านคาประพันธ์ ประเภทกลอนบทละคร
4. แผนภูมิกลอนบทละคร

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. นำเข้าสู่บทเรียน ควรรวภาพที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาตอนนี้นำให้นักเรียนดู แล้วอ่านคาประพันธ์สั้น ๆ ประกอบภาพ

2. ครูชักถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องรวมเกียรติ ตอนหนุมนานเผากรุงลงกาและให้นักเรียนช่วยกันบอกถึงคำประพันธ์จากเรื่องท่อน

3. ครูเปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านคำประพันธ์จากเรื่องรวมเกียรติ ตอนหนุมนานเผากรุงลงกา พร้อมทั้งแสดงแผนภูมิ

4. ครูยกตัวอย่างบางท่อนจากรวณคดีเรื่องรวมเกียรติ ตอนหนุมนานเผากรุงลงกา

"เมื่อวัน	อิเหนาซิดิทธิพิศกัญญา
ไคพิงวานร เจริจา	โกรธคังไฟมรรลัยกัลป์
ชนเขี้ยวเกี้ยวกรามกระหิบบาท	ร้องทวาดผาคเสียงคังปาลัน
เหมอ้ายถึงไพร่ใจฉกรรจ์	ทูลจะหันให้บัลลังก์กับกร
วายุลงทางสังทวยหาญ	เหวี่ยงโยธามารชาวุธสมร
เรงกันลอมจับวานร	พันพอนให้ม้วยชีวี"

ครูอธิบายสรุปเกี่ยวกับลักษณะความงามด้านวรรณศิลป์ จากข้อความที่ยกมาให้ นักเรียนดู และแนะนำการแบ่งกลุ่มเพื่อปฏิบัติกิจกรรม

5. แบ่งกลุ่มตามความเหมาะสม เพื่ออ่านเอกสารประกอบความรู้หลักการพิจารณาความงามในด้านวรรณศิลป์ จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาความงามด้านวรรณศิลป์ตามหลักเกณฑ์การพิจารณา แล้วส่งตัวแทนกลุ่มนำผลการพิจารณารายงานหน้าชั้นเรียน

ประเมินผล

1. สังเกตการทำงานของกลุ่ม
2. สังเกตการสรุปเนื้อหาจากเอกสาร และการอภิปราย
3. สังเกตจากรายงานของกลุ่ม

แผนการสอนตามคู่มือครู

เรื่อง บทละครเรื่องรามเกียรติ์

วิชา ภาษาไทย ท ๐๓๓ วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เวลา ๑ คาบ

เนื้อหา บทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนหนุมานเฝ้ากรุงลงกา

ความคิดรวบยอด

สภาพชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด และจริยธรรมของชุมชนที่ร่วมกันอยู่ได้
การปกครอง ในกรณวัฒนธรรมเดียวกัน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกจากข้อความคำว่า "สภาพสังคมได้"
2. นักเรียนสามารถจำแนกานิยม ประเพณี และวัฒนธรรมจากภาพประเพณีที่กำหนดได้
3. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างภาพประเพณีที่แสดงสภาพสังคมเกี่ยวกับค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรมได้

สื่อการเรียนการสอน

1. แถบบันทึกเสียงการอ่านตนเองเสนาะ
2. รูปภาพในเรื่องรามเกียรติ์ เช่นปราสาทราชวัง ฯลฯ
3. หนังสือเรียนภาษาไทย ท ๐๓๓ วรรณคดีมรดกของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. นำเข้าสู่บทเรียน ครูให้นักเรียนดูภาพปราสาทราชวังที่แสดงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ แล้วสนทนากลุ่มถึงสภาพที่ได้เห็นจากภาพ

2. ทบทวนความรู้เดิมครู และนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสภาพชีวิตในเรื่อง รามเกียรติ์
3. ให้นักเรียนศึกษาความหมายของคำว่า สภาพชีวิตที่เกี่ยวกับประเพณี ค่านิยม และวัฒนธรรม
4. ครูยกตัวอย่างคำประพันธ์จากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ และอธิบายให้นักเรียน ฟังว่า คำประพันธ์นั้น ๆ แสดงสภาพชีวิตเกี่ยวกับค่านิยม ประเพณี หรือวัฒนธรรมอย่างไร
5. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสม ช่วยกันรวบรวมคำประพันธ์จากวรรณคดี เรื่องรามเกียรติ์ที่แสดงสภาพสังคมเกี่ยวกับประเพณี ค่านิยม และวัฒนธรรม
6. ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มเสนอผลการค้นคว้า
7. ครูชมเชยการเสนอผลการค้นคว้าของแต่ละกลุ่มว่ามีความสมบูรณ์เพียงไร หากมี กลุ่มใดบกพร่อง ครูให้คำแนะนำ และแก้ไขเพิ่มเติม

ประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักเรียน
2. สังเกตจากผลของการปฏิบัติงาน

แผนการสอนตามคู่มือครู

เรื่อง บทละครเรื่องรามเกียรติ์

วิชา ภาษาไทย ท 033 วรณคดีม คก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 1 คาบ

เนื้อหา วิเคราะห์ตัวละครสำคัญเรื่องรามเกียรติ์

ความคิดรวบยอด

ตัวละครในเรื่องบางตัวเป็นตัวอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตอันมีลักษณะสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนวิเคราะห์บุคลิกลักษณะนิสัยตัวละครสำคัญได้
2. นักเรียนวิเคราะห์พฤติกรรมเด่นของตัวละครสำคัญได้
3. จำแนกส่วนที่สนใจ ทางด้านคุณธรรมของตัวละครได้

สื่อการเรียนการสอน

1. รูปภาพตัวละครสำคัญในเรื่องรามเกียรติ์ ตอนทศศึกษา
2. บัญชีความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครสำคัญแต่ละตัวในเรื่อง
3. หนังสือวรรณคดีมรดกเรื่องรามเกียรติ์ ตอนทศศึกษา

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูเรียกนักเรียน 1 - 2 คน ออกมาแสดงหน้าชั้นเรียนเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของตัวละครตัวหนึ่งตัวใดในเรื่อง โดยใช้ภาษาท่าทาง และให้นักเรียนในชั้นช่วยกันทายว่าตัวละครตัวนั้นชื่ออะไร

2. ครูอธิบายลักษณะตัวละคร ว่าที่นักเรียนบอกข้ออื่นเกี่ยวกับเนื้อหาตอนการศึกษา
3. ทบทวนความรู้เดิม ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์
4. ให้นักเรียนดูภาพตัวละคร เรื่องรามเกียรติ์ แล้วสนทนาเกี่ยวกับบุคลิกภาพของตัวละคร

นั้น ๆ

5. ครูทบทวนวิธีการพิจารณาลักษณะนิสัยตัวละครให้นักเรียนทราบ
6. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสม วิเคราะห์ลักษณะนิสัย พฤติกรรมเด่นของ

ตัวละครสำคัญ

7. ให้แต่ละกลุ่มพิจารณาลักษณะนิสัย พฤติกรรมส่วนดีส่วนเสีย พร้อมทั้งเปรียบเทียบ

ลักษณะดังกล่าวของตัวละคร

8. นักเรียนอภิปรายลักษณะนิสัย พฤติกรรมส่วนดีส่วนเสีย พร้อมทั้งเปรียบเทียบลักษณะดังกล่าวของตัวละคร จากนั้นให้ตัวแทนกลุ่มออกมาสรุปผลหน้าชั้น

ประเมินผล

1. สังเกตจากการทำงานกลุ่มอภิปราย และการสรุปเนื้อหา
2. ตรวจสอบผลงานการรายงานกลุ่ม

แผนการสอนตามคู่มือครู

เรื่อง บทละครเรื่องรามเกียรติ์

วิชา ภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 1 คาบ

เนื้อหา รามเกียรติ์ ตอนหนุมานเผากรุงลงกา

ความกี่ยวข้อง

เป็นเรื่องของการทาสงคราม ซึ่งแสดงถึงความกล้าหาญของตัวละครที่ต่อสู้ด้วยสติปัญญา และฝีมือ การเจรจาทางการทูต การปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ของไทยมาแต่ครั้ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกลักษณะของเรื่องรามเกียรติ์ได้
2. นักเรียนสามารถสรุปสาระของเรื่องรามเกียรติ์ในด้านต่าง ๆ ได้
3. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระของเรื่องได้

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1 ฉบับสมบูรณ์
2. ใบความรู้เรื่องรามเกียรติ์
3. หนังสือวรรณคดีมรดกของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. นำเข้าสู่บทเรียน ครูยกข้อความบางตอนจากเรื่องรามเกียรติ์มาให้นักเรียนอ่าน
2. ให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับข้อความที่ยกมาข้างต้น

3. ให้นักเรียนดูภาพบางตอนจากเรื่องรามเกียรติ์ และให้นักเรียนอธิบายภาพที่เห็น

4. แจกใบความรู้ เนื้อเรื่องบางตอนจากเรื่องรามเกียรติ์ให้นักเรียนอ่านแล้ววิจารณ์

ตามความเข้าใจ

5. ครูอธิบายวิธีการวิจารณ์สารของเรื่องรามเกียรติ์ให้นักเรียนฟัง ต่อจากนั้นให้

นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรม

6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มคนกว่าเกี่ยวกับแนวคิดของเรื่องรามเกียรติ์ แล้วรายงาน

หน้าชั้น

7. ให้นักเรียนช่วยกันวิจารณ์หาข้อดีข้อด้อยงานของแต่ละกลุ่ม

ประเมินผล

1. สังเกตจากการทำงานกลุ่ม การรายงาน และการสรุปสารของเรื่อง

2. ตรวจผลงาน

แผนการสอนตามคู่มือ

เรื่อง อีเหนา

วิชา ภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 1 คาบ

เนื้อหา อีเหนา

ความคิดรวบยอด

วรรณคดีที่กวีในอดีตเขียนอย่างมีศิลปะ ส่วนใหญ่แต่งเป็นร้อยกรอง และยกย่องว่า
แต่งดี สมควรที่จะรักษาเป็นสมบัติของชาติ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกลักษณะวรรณคดีมรดกได้
2. นักเรียนสามารถบอกประวัติของหนังสือ และประวัติการแต่งได้
3. นักเรียนสามารถอธิบายถึงรูปแบบการประพันธ์ได้
4. นักเรียนสามารถบอกถึงการได้รับการยกย่อง และคุณค่าดีเด่นโดยย่อได้
5. นักเรียนสามารถจำแนกให้เห็นถึงอิทธิพลในด้านต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดเรื่องนี้

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือวรรณคดีมรดกของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ
2. หนังสือวรรณคดีเรื่องอีเหนา
3. รูปภาพชุดวรรณคดีเรื่องอีเหนา
4. แบบฝึกทักษะ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. นำเข้าสู่บทเรียน โดยครูนำภาพผู้แต่งวรรณคดีเรื่องนั้นมาให้นักเรียนชม และให้นักเรียนบอกถึงผลงานเด่นบุคคลในภาพเป็นยู่งแต่ง
2. ให้นักเรียนช่วยกันบอกประวัติผู้แต่งเท่าที่สามารถทำได้
3. ครูนำตอนหนึ่งตอนใดในเนื้อเรื่องที่จะเรียนมาอ่านเป็นทำนองเสนาะให้นักเรียนฟัง
4. ครูอธิบายถึงรูปแบบของเรื่องนั้น และให้นักเรียนอ่านทำนองเสนาะถูกต้อง
5. ครูชี้แนวทางในการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญบางเรื่อง เพื่อที่จะนำไปสู่การตอบ

คำถาม

6. ครูอธิบายหลักการวิเคราะห์ความเป็นมาของวรรณคดีไทย
7. แบ่งกลุ่มนักเรียน และแบ่งหัวข้อให้นักเรียนอ่านจากหนังสือวรรณคดีมรดก โดยใช้หัวข้อจากจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
8. ให้นักเรียนตอบคำถาม และตอบแบบฝึกทักษะ

ประเมินผล

1. สังเกตจากการทำงานกลุ่ม
2. ตรวจแบบฝึกทักษะ

คาบที่ 9 - 10

แผนการสอนตามคู่มือครู

เรื่อง อีเหนา

วิชา ภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 2 คาบ

เนื้อหา เนื้อเรื่องย่อ เรื่องอีเหนา

ความคิดรวบยอด

อำนาจของความรักทำให้คนชาติต่างกัน สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ ไม่ว่าจะผิดหรือถูก โดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถเล่าเรื่องย่อจากที่ศึกษาได้
2. นักเรียนสามารถบอกเหตุขัดแย้งในจุดต่าง ๆ ของเรื่องได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถบอกประเด็นสำคัญของเรื่องได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถหาเหตุการณ์ในเรื่องมาเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ในชีวิตจริงได้

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้เรื่องย่อ เรื่องอีเหนา
2. หนังสืออีเหนาฉบับรัชกาลที่ 2 ฉบับสมบูรณ์
3. หนังสือวรรณคดีมรดกของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. นำเข้าสู่บทเรียน โดยครูนำภาพเหตุการณ์ในวรรณคดีเรื่องอีเหนาตอนใดตอนหนึ่ง มาให้นักเรียนชม แล้วนำเสนอหน้าถึงภาพนั้น

2. ทบทวนความรู้เดิมของนักเรียน โดยครูเปิดเครื่องบันทึกเสียงละครเรื่องอิเหนา ตอนให้นักเรียนเคยศึกษามาก่อน แล้วถามนักเรียนว่าตอนนี้เป็นตอนใดก่อน และหลังตอนนี้ เหตุการณ์อย่างไร

3. นาภาพเหตุการณ์ในเรื่องอิเหนามาให้นักเรียนชม แล้วถามนักเรียนว่าตอนนี้เป็นตอนใด และภาพเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นก่อนหลังกัน

4. ครูมอบใบความรู้ เรื่องย่ออิเหนาให้นักเรียน

5. อธิบายหลักการอ่าน เพื่อจับใจความสำคัญ

6. ทบทวนเรื่องเหตุขัดแย้ง และประเด็นสำคัญของเรื่องโดยย่อ

7. แบ่งกลุ่มนักเรียนตามภาพเหมาะสม แล้วให้นักเรียนอ่านเรื่องย่อเรื่องอิเหนา ที่ครูมอบให้ ต่อจากนั้นให้ส่งตัวแทนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งออกมาเล่าเรื่องย่อ

8. นักเรียนร่วมกันพิจารณาเหตุขัดแย้ง และประเด็นสำคัญของเรื่องอิเหนาแล้วให้ตัวแทนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งออกมารายงาน

9. นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงเหตุการณ์ในเรื่องอิเหนากับเหตุการณ์ในชีวิตจริง แล้วให้ตัวแทนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งออกมารายงาน

ประเมินผล

สังเกตจากการทำงานกลุ่ม การอภิปราย และการสรุปเนื้อหาของนักเรียน

แผนการสอนตามคู่มือครู

เรื่อง อีเหนา

วิชา ภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 1 คาบ

เนื้อหา บทละครเรื่องอีเหนา ตอนตัวคาหาไปไซ้บนและบุษบาเลี้ยงเทียน

ความคิดรวบยอด

การเลือกใช้ถ้อยคำให้เกิดความงามด้านการใช้สำนวนที่ไพเราะ ทำให้เกิดอารมณ์และความรู้สึก ก่อให้เกิดความสนุกเพลิดเพลิน และมีคติธรรมแฝงอยู่

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแยกแยะความงามของคำนวนวรรณศิลป์ได้
2. นักเรียนสามารถบอกคำประพันธ์ที่เด่นด้านวรรณศิลป์ได้ถูกต้องอย่างมีเหตุผล

สื่อการเรียนการสอน

1. เนื้อเรื่องอีเหนา ตอนตัวคาหาไปไซ้บนและบุษบาเลี้ยงเทียน
2. ใบความรู้เรื่องหลักการพิจารณาความงามในคำนวนวรรณศิลป์
3. แผนการอ่านการประพันธ์ ประเภทกลอนบทละครพร้อมแผนภูมิ
4. แผนภูมิกลอนบทละคร

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. นำเข้าสู่บทเรียน โดยครูนำภาพมาให้ให้นักเรียนดู และอ่านคำประพันธ์สั้น ๆ

ประกอบภาพ

2. ทบทวนความรู้เดิมของนักเรียน โดยซักถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องอีเหนาตอนตัวคาหาไปไซ้บนและบุษบาเลี้ยงเทียน

3. ครูเปิดแผ่นบันทึกเสียงการอ่านคำประพันธ์จากเรื่องอิเหนา ตอนศึกษาพร้อมทั้งแสดงแผนภูมิ

4. ครูยกข้อความบางตอนจากวรรณคดีเรื่องอิเหนา ตอนท้าวคาคาหาไปโชนและนุชบาเสียงเทียน ทว่า

ในลักษณะนั้นว่าจรรกา	รูปชั่วตาชาตังศักคิศรี
ทรลักษณ์พิกลพันอเนริย	ดูไหนไม่มีจำเริญใจ
เกศานาสิกขนงเนนเร	สมเพชรพิปริศนิกวิสัย
เสียงแหบแสบสนั่นเป็นพันไป	รูปร่างข้างกระไรเหมือนยักษมาร
เมื่ออื่นเหมือนหยอกหยอกเมื่อชู้	ไม่ควรดูเคียงพักตร์สมัครสมาน
คังการกาจชาติชาสารณ	มาประมาณหมายหงส์พวงศพระยา

5. ครูอธิบายสรุปเกี่ยวกับลักษณะความงามด้านวรรณศิลป์ จากข้อความที่ยกมาให้ นักเรียนดู และแนะนำการแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรม

6. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสม เมื่ออ่านเอกสารประกอบความรู้หลักการพิจารณาความงามในด้านวรรณศิลป์

7. แต่ละกลุ่มช่วยกันบอกหลักเกณฑ์การพิจารณาความงามด้านวรรณศิลป์ แล้วส่งตัวแทนกลุ่มนำข้อควรพิจารณารายงานหน้าชั้นเรียน

ประเมินผล

1. สังเกตการทำงานของกลุ่ม
2. สังเกตการสรุปเนื้อหาจากเอกสาร และการอภิปราย
3. สังเกตจากการรายงานของกลุ่ม

แผนการสอนตามคู่มือครู

เรื่อง อีเหนา

วิชา ภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 1 คาบ

เนื้อหา บทละครเรื่องอีเหนา ตอนท้าวดาหาไปไซบนและบุษบาเลี้ยงเหียน

ความคิดรวบยอด

สภาพชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด และจริยธรรมของชุมชนที่อยู่ร่วมกัน
ใต้อารยธรรมในกรณวัฒนธรรมเดียวกัน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกคำจำกัดความของคำว่า "สภาพสังคม" ได้
2. นักเรียนสามารถจำแนกกาณียัม และประเพณีและวัฒนธรรมจากคาประพันธ์ที่กำหนดให้ได้
3. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างคาประพันธ์แสดงสภาพสังคมเกี่ยวกับคานียัมประเพณีและวัฒนธรรมได้

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนที่ติดเสียง
2. รูปภาพอีเหนา ตอนท้าวดาหาไปไซบนและบุษบาเลี้ยงเหียน
3. หนังสือวรรณคดีมรดกของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. นำเข้าสู่บทเรียน ครูให้นักเรียนดูภาพอีเหนา ตอนศึกษาซึ่งแสดงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมไทย แล้วชวนนักเรียนถึงสภาพที่เห็นจากภาพ

2. ทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนโดยครู และนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสภาพชีวิตในเรื่อง
3. ให้นักเรียนศึกษาความหมายของคำว่า "สภาพชีวิตเกี่ยวกับประเพณี ค่านิยม และวัฒนธรรม"
4. ครูยกตัวอย่างคำประพันธ์จากวรรณคดีเรื่องอิเหนา และอธิบายให้นักเรียนฟังว่า คำประพันธ์นั้น ๆ แสดงสภาพชีวิตเกี่ยวกับค่านิยม ประเพณี หรือวัฒนธรรม อย่างไร
5. ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงผลการทบทวน

ประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักเรียน
2. สังเกตสภาวะของการปฏิบัติ

แผนการสอนตามคู่มือครู

เรื่อง อีเหนา

วิชา ภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 1 คาบ

เนื้อหา เรื่องอีเหนา ตอนท้าวกาหาไปโฉบและบุษบาเสียดีน

ความคิดรวบยอด

ตัวละครในเรื่อง บางตัว เป็นตัวอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตอันมีลักษณะสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนวิจารณ์ออกมุกตลกลักษณะนิสัยตัวละครที่สำคัญได้
2. นักเรียนวิจารณ์พฤติกรรมเด่นของตัวละครที่สำคัญได้
3. จำแนกส่วนดีส่วนเสียทางค่านิยมของตัวละครได้

สื่อการเรียนการสอน

1. รูปภาพหรือหุ่นตัวละคร เรื่องอีเหนา ก่อนที่ศึกษา
2. หนังสือวรรณคดีมรดกของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ
3. บังคับแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครสำคัญแต่ละตัวในเรื่อง

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. นำเข้าสู่บทเรียน โดยครูให้นักเรียน 1 - 2 คน ออกมาแสดงหน้าชั้นเรียน เกี่ยวกับลักษณะสำคัญของตัวละครตัวใดตัวหนึ่งในเรื่องอีเหนา โดยใช้ภาษาท่าทางแล้วให้นักเรียนในชั้นช่วยกันทายว่าตัวละครนั้นมีชื่อว่าอะไร

2. ครูอธิบายลักษณะตัวละคร จากที่นักเรียนบอกข้ออื่นเกี่ยวกับเนื้อหาตอนที่ศึกษา
3. ทบทวนความรู้เดิมโดยครู และนักเรียนสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับตัวละครในเรื่อง
4. ครูทบทวนวิธีการพิจารณาลักษณะนิสัยตัวละครในเรื่อง แล้วให้นักเรียนดูภาพตัวละคร
 ทอจากนั้นจึงสนทนาถึงบุคลิกภาพของตัวละครนั้น ๆ
5. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสม วิเคราะห์ลักษณะนิสัย พฤติกรรมแก่นของ
 ตัวละครสำคัญ
6. ให้แต่ละกลุ่มพิจารณา และอภิปรายลักษณะนิสัย พฤติกรรมส่วนดีส่วนเสีย พร้อมทั้ง
 เปรียบเทียบลักษณะทั้งกล่าวของตัวละคร แล้วให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมาสรุปผลหน้าชั้นเรียน

ประเมินผล

1. สังเกตจากการทำงานกลุ่ม อภิปราย และการสรุปเนื้อหา
2. ตรวจผลงานการรายงานกลุ่ม

แผนการสอนตามคู่มือครู

เรื่อง อีเหนา

วิชา ภาษาไทย ท 033 วรรณคดีมรดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 1 คาบ

เนื้อหา อีเหนา ตอนท้าวคำหาญไปไซบ่นและบุษบาเสี่ยงเทียน

ความคิดรวบยอด

อีเหนาพบบุษบาแล้วเกิดหลงรัก และต้องการได้นางเป็นเมียเสีย จึงพยายามทุกวิถีทางที่จะให้สมความปรารถนา โดยอาศัยสียะตราเป็นสื่อรัก

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนบอกสารจากเรื่องอีเหนาได้
2. นักเรียนสรุปสารที่สำคัญของเรื่องอีเหนาในค่านต่าง ๆ ได้
3. นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสารของเรื่องได้

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือวรรณคดีเรื่องอีเหนา ฉบับสมบูรณ์
2. ใบความรู้เรื่องอีเหนา
3. หนังสือวรรณคดีมรดกของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. นำเข้าสู่บทเรียน ครูยกข้อความบางตอนจากเรื่องอีเหนามาให้นักเรียนอ่าน และให้อภิปรายเกี่ยวกับข้อความยกมาข้างต้น
2. ให้นักเรียนดูภาพบางตอนจากเรื่องอีเหนา และอภิปรายภาพที่ใหญ่

3. ครูแจกใบความรู้เนื้อเรื่องบางตอนจากเรื่องอิเหนาให้นักเรียนอ่านแล้ววิจารณ์ตามความเข้าใจ
4. ครูอธิบายวิธีการวิจารณ์สารของเรื่องอิเหนาให้นักเรียนฟัง จากนั้นจึงแนะนำการแบ่งกลุ่ม เพื่อดำเนินกิจกรรม
5. ให้นักเรียนกลุ่มคนกว่าเกี่ยวกับเนวทิดเรื่องอิเหนา แล้วส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน
6. ให้นักเรียนช่วยกันวิจารณ์ผลงานของแต่ละกลุ่ม

ประเมินผล

1. สังเกตจากการทำงานกลุ่ม การรายงาน และการสรุปสารของเรื่อง
2. ตรวจผลงาน